

Översiktsplan för Vansbro kommun 2011

Antagen av fullmäktige 2011-10-03 § 79/2011.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	3
UTVECKLINGSPLAN FÖR VANSBRO KOMMUN	4
STYRKOR OCH SVAGHETER (SWOT-ANALYS)	4
VISION	4
STRATEGIER	4
VIKTIGA UTVECKLINGSOMRÅDEN	6
ÖVERSIKTSPLAN FÖR VANSBRO KOMMUN	12
INLEDNING	12
BEBYGGELSE	12
JORD- OCH SKOGSBRUK	15
NATURVÄRDEN	16
KULTURMILJÖ	20
KOMMUNIKATIONER	23
FÖRSÖRJNINGSSYSTEM	25
FRILUFTSLIV	27
TURISM	30
NATURRESURSER	31
MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	32
MELLANKOMMUNALA INTRESSEN	38
RIKSINTRESSEN	40
KULTURMILJÖVÅRD	40
NATURVÅRD	42
NATURA 2000	44
FRILUFTSLIV	46
SÄRSKILDA HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER FÖR VÄSTERDALÄLVEN	46
VÄGAR, JÄRNVÄG	47
ENERGIPRODUKTION	47
TOTALFÖRSVARET	47
FÖRDJUPADE OMRÅDESSTUDIER	49
ÄPPELBO	49
VANSBRO	52
JÄRNA	57
NÅS	61
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	65
UNDERLAG	72
BILAGOR	
STATISTIKBILAGA	
SERVICEPLAN	
ENERGI- OCH KLIMATPLAN 2010-2020	
KULTURMILJÖPROGRAMMET "KULTURMILJÖER I VANSBRO KOMMUN"	

FÖRORD

En översiktsplan är traditionellt en plan som övergripande anger inriktningen för kommunens utveckling i fråga om markanvändning, planberedskap, teknisk försörjning och miljö.

Vansbro kommuns översiktsplanearbete syftar till att koppla den fysiska planeringen till en kommunal utvecklingsplan. Där anges målen för kommunens utveckling i stort med mål för tillväxt och ekonomisk utveckling. Den ska bygga på en noggrann analys av kommunens situation. Problemområden och utvecklingsmöjligheter ska kartläggas och strategier utformas för hur önskat resultat ska uppnås. Utvecklingsplanen anger också de områden inom kommunen som ska prioriteras för att nå den önskade utvecklingen. Den ska också följas upp med en mer kortsiktig strategisk plan, där de mest angelägna åtgärderna arbetas in i budgeten.

Översiktplanen består av denna huvuddel, som inleds med den kommunala utvecklingsplanen. I lämplig omfattning har kommunens bidrag till målen i den regionala Dalastrategin inarbetats. I planen ingår fördjupade områdesstudier för kommunens tätorter, en genomgång av de riksintressen som ligger inom kommunen och hur dessa ska säkras samt en miljökonsekvensbeskrivning. Som bilagor har statistik om kommunen, den kommunala serviceplanen, kommunens energi- och klimatplan samt kommunens kulturmiljöprogram lagts till.

Det har varit viktigt att medborgarna och andra intressenter fått komma med synpunkter. Därför har först ett samråd skett utifrån ett preliminärt planförslag. De synpunkter som då framkommit har arbetats in i ett samrådsförslag. Detta har ställts ut och alla gavs åter chansen att inkomma med synpunkter. De inkomna synpunkterna har beaktats till detta planförslag. Dessa handlingar ställs nu ut för att få nya synpunkter. Efter eventuella förändringar förs sedan utvecklings-/översiktsplanen upp till kommunfullmäktige för antagande. Planen ska sedan godkännas under varje mandatperiod i en så kallad aktualitetsförklaring.

GENOMFÖRANDE

Vansbro kommun arbetar med att utveckla styrmodell och planeringsprocess. Den lokala utvecklingsplanen/översiktsplanen kommer att vara ett viktigt underlag för det årliga planeringsarbetet. På ett naturligt sätt ska ambitionerna i utvecklings-/översiktsplanen synas i den övergripande, årliga planeringen. Kommunfullmäktiges styrdokument, den strategiska planen, innehåller bland annat de övergripande målen och budget för den kommunala verksamheten i ett treårsperspektiv. Genom att ha utvecklings-/översiktsplanen som grund för att formulera övergripande mål och prioritera de ekonomiska resurserna på ett visst sätt kan kommunfullmäktige i den årliga strategiska planen få ett genomslag för den långsiktiga viljeinriktning som finns i utvecklings-/översiktsplanen. Därigenom finns också en ny möjlighet att följa upp att utvecklings-/översiktsplanen faktiskt genomförs steg för steg.

Den planerade aktualitetsförklaringen, som ska ske under varje mandatperiod, innebär en möjlighet för kommunfullmäktige att göra korrigeringar och förändringar av utvecklings-/översiktsplanen på ett mer systematiskt sätt. Genom årliga uppföljningar via den strategiska planen kommer utvecklings-/översiktsplanen att bli ett levande dokument i kommunens planeringsarbete.

UTVECKLINGSPLAN FÖR VANSBRO KOMMUN

STYRKOR OCH SVAGHETER (SWOT-ANALYS)

En utvecklingsplan måste utgå från en analys av kommunens förutsättningar. Därför har kommunens styrkor, svagheter, hot och möjligheter diskuterats i en process med brett deltagande från olika samhällsaktörer i ett tidigt skede i den totala arbetsprocessen. Utifrån detta har följande aspekter valts ut som varande av störst betydelse.

Styrkor

- Framgångsrika företag
- Vansbrosimningen
- Flygfesten
- Rikt föreningsliv
- Attraktiva boenden
- Stark småföretagartradition
- Livskraftigt jord- och skogsbruk
- Stort yrkeskunnande
- Friluftsliv
- Kreativitet

Svagheter

- Befolkningsminskning
- Svag ekonomi
- Svag kommunidentitet
- Få arbetstillfällen
- Dåliga kollektiva kommunikationer
- Låg utbildningsnivå

Möjligheter

- Samarbete med andra kommuner
- Lokala försörjningssystem
- Ökad efterfrågan på lugn och tryggt uppväxt- och livsmiljö
- Lokal energiförsörjning (Pellets, vind, vattenkraft, biogas)
- Attraktiva lägen
- Turismutveckling
- Arbete med attitydförändringar
- Genomfartsvägarna

Hot

- Befolkningsminskning
- Försämrade service
- Hemmablindhet
- Svag ekonomisk utveckling
- Arbetslöshet
- Miljöförstöring, klimathot
- Psykisk ohälsa

VISION

Visionen för Vansbro kommun är att vara en attraktiv kommun, där människor kan finna både arbetsglädje och livskvalitet.

STRATEGIER

”Stad och landsbygd är beroende av varandra. Det handlar både om landsbygden som producent av livsmedel och naturupplevelser och landsbygden som en avgörande resurs i omställningen till ett hållbart energisystem, bl.a. genom produktion av bioenergi för uppvärmning och fordonsbränslen. Den svenska landsbygden har också goda förutsättningar för hållbar tillväxt genom rika naturresurstillgångar i form av skog och mineraler och möjligheter inom turism och upplevelseindustrier.

Nyckeln till en långsiktigt levande landsbygd är att utifrån dessa gynnsamma faktorer stärka förutsättningarna för företagande och ekonomisk tillväxt.”¹

¹ Strategiska utmaningar – En vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling, Regeringens skrivelse 2005/06: 126

Vansbro kommun tillhör kategorin glesbygdskommuner. Glesbygdskommuner definieras som kommuner med färre än 15000 invånare och med mindre än fem invånare per kvadratkilometer. Det innebär att begreppet landsbygd egentligen är tillämpligt på hela kommunen, även om det finns några mindre tätorter. Mixen av tätorter och landsbygd är värdefull för kommunen, då många nyinflyttade väljer att bosätta sig på landsbygden som ofta kan erbjuda goda värden när det gäller livskvalitet. Det måste ges bra förutsättningar för människor att bosätta sig och bo kvar i hela kommunen.

De strategier som kommunen behöver arbeta med handlar om att hitta vägar för att behålla befolkningen och arbeta för att fler flyttar till kommunen. Det behövs för att klara kompetensförsörjningen och den kommunala ekonomin. Att våga tänka nytt och skapa jordmån för att nya idéer tas om hand, lägger en grund för att förändra attityder i positiv riktning. Det ställer i sin tur krav på kommunen att klara av balansen mellan att säkerställa en rimlig nivå på den kommunala servicen och samtidigt ha ett ekonomiskt utrymme för att arbeta med långsiktig utveckling. Kommunen ska i sin serviceplan redovisa åtgärder för att upprätthålla en lokal service.

En bygds utveckling förutsätter initiativ och engagemang från människor lokalt, var för sig och tillsammans i grupper. En bra bas finns i kommunbyggerådet och i de lokala utvecklingsgrupperna runt om i kommunen.

Planeringens utmaning ligger i att uppnå hållbarhet, en utveckling som tillgodoser de behov som finns idag utan att riskera att morgondagens behov inte kan tillgodoses. Det är också viktigt att komma ihåg att det inte bara handlar om hus, vägar eller åkrar utan också mänskliga aspekter. Det handlar också om var barnen går i skola, hur de gamla ska ha det, att alla vägar gå på mörka gator, att bussen går så att färre måste köra bil till arbetet och så vidare. Samtidigt har alla ett tungt ansvar i den alltmer aktuella frågan om klimatförändringar.

Attityder

I den medborgarundersökning som kommunen deltog i och som genomfördes av Statistiska centralbyrån (SCB) våren 2008 visar Nöjd Regionindex/Nöjd Medborgarindex att kommunen har flera utvecklingsområden, då det gäller kommuninvånarnas syn på hur det är att leva och bo i Vansbro kommun. Enkätresultaten pekar på att kommunen behöver arbeta med att öka det kommersiella utbudet, förbättra kommunikationerna samt öka arbets- och utbildningsmöjligheterna. När det gäller resultaten kring den kommunala verksamheten är det framför allt gator och vägar samt gång- och cykelvägar som är viktiga förbättringsområden.

Region Dalarna genomförde 2008-2009 en livsmiljöundersökning för alla kommuner i länet. I den undersökningen svarade deltagande invånare i Vansbro kommun att man upplever sig ha ett ganska bra hälsotillstånd och att man har god livskvalitet (80-85 % skattade dessa parametrar som mycket bra eller bra). Kommuninvånarna svarade generellt att det är viktigt med fler arbetstillfällen och att man ser positivt på företagande i den egna kommunen.

Ett antal frågor belyste särskilt åsikter från inflyttade personer. Cirka en tredjedel tror att man kommer att flytta från kommunen inom fem år. Trots detta svar anser inflyttade invånare att man känt sig välkommen till kommunen och att mottagandet av kommunen och grannar varit positivt.

Det finns underlag som ger en fingervisning om viktiga områden att satsa på. Det finns också tydliga upplevelser av att man har ett gott liv i kommunen. Ett av de strategiskt viktiga områdena att arbeta med för framtiden är attityder. Kommunen behöver bryta gamla mönster och bidra till att invånarna känner stolthet över bygden. Det handlar både om att med hjälp av öppenhet och utvecklad dialog minska hemmablindhet och om ett aktivt arbete för att stärka identiteten med den egna kommunen. Det pågående arbetet med "Bilderna av Vansbro", där kommunen utnyttjar att vara en del av det starka varumärket Dalarna, kommer att lägga en grund för att påverka attityderna.

Den svaga kommunidentiteten är förödande för kommunen som helhet. "Det som är bra för kommunen är bra för orten" måste prägla all planering och allt beslutsfattande.

Befolkningsutveckling

För Vansbro kommun är det av största vikt att befolkningsminskningen inte fortsätter, eftersom skatteunderlaget då urholkas, och kommunens möjligheter att klara ekonomi och en bra service

undergrävs. För att människor ska kunna bo och leva i kommunen krävs tillgång till arbete, men också attraktiva boendemöjligheter, bra service och goda livsbetingelser.

I de enkäter som på olika sätt speglar livsmiljön för invånarna är möjlighet till arbete och studier högt skattade. En annan viktig parameter för viljan att bo kvar handlar om infrastruktur. Vikten av att ha bra vägar och fungerande kollektivtrafik väger tungt i alla undersökningar. Här blir regional samverkan viktig för att få gehör för kommunens krav och önskemål.

Kommunen kommer att behöva arbeta med systematiska inflyttaraktiviteter men behöver också förstå vad det är som gör att invånarna väljer att stanna. Det senare innebär att vara noggrann i prioriteringen av resurser till förmån för sådana som är vitala för viljan att stanna kvar.

Ett aktivt arbete inom de utvecklingsområden som pekas ut i den lokala utvecklingsplanen ger förutsättningar för att kunna prioritera de insatser som behövs för en stabil befolkningsutveckling.

Ekonomi

Den kommunala ekonomin har visat underskott under många år. Det totala upparbetade underskottet från och med år 2000 är närmare 75 miljoner kronor. Det är avgörande att den kommunala ekonomin kommer i balans. Dagens generationer kan inte leva över sina tillgångar och på så sätt vältra över skulder till dem som kommer. Strategiskt handlar det om att generellt arbeta med ett tydligt medborgarperspektiv – att öka delaktighet för att få förståelse för vilken kommunal service som är möjlig att leverera men också få stöd och hjälp i arbetet med prioriteringarna.

Kommunens pågående arbete med att utveckla styrmodellen, arbetet med strukturförändringar och utvecklingen av samverkan med andra kommuner kommer att behöva fortsätta över lång tid.

Det redan inledda arbetet med att mer långsiktigt hitta samverkanslösningar med grannkommunerna kommer att behöva utvecklas på ett mer genomgripande sätt. Utvecklad samverkan behövs både för att klara kompetensförsörjningen och för att hitta rationella lösningar på ett antal tjänsteområden.

De strukturella frågorna måste ses över och en långsiktigt hållbar lösning på servicefrågorna, som ligger till grund för en stabil ekonomi, tas fram. Nuvarande utbud är inte anpassat för den mängd invånare som kommunen de facto har idag. Ett särskilt utrymme för att satsa på strategiska utvecklingsfrågor krävs.

VIKTIGA UTVECKLINGSOMRÅDEN

Sex områden har identifierats med särskild betydelse för utvecklingen av Vansbro kommun. Valet av områden att fokusera på är en följd av de analyser som gjorts av viktiga frågeställningar för att åtgärda svagheter och bättre nyttja relativa styrkor. Underlag, statistik och övrigt bakgrundsmaterial finns presenterat i en bilaga.

De utvecklingsområden som valts, presenteras med kortfattad sammanfattande analys och mål som är av mer strategisk karaktär.

Boende

En av kommunens viktigaste uppgifter är att skapa en attraktiv livsmiljö för kommunens invånare. I den livsmiljöenkät som Region Dalarna gjorde 2008-2009 visar svaren från Vansbro kommun att 91 % trivs mycket bra eller bra där man bor idag. Även frågor om uppväxtmiljö, social kontakt och trygghet får höga värden av de kommuninvånare som svarat på enkäten. Detta är kvaliteter som kommunen behöver vårda och fortsätta att utveckla i positiv riktning.

Bostadssituationen präglas för närvarande av överskott av hyreslägenheter och bostadspriserna är bland de lägsta i Dalarna. Det är idag billigare att köpa ett befintligt hus än att bygga ett nytt. Endast ett fåtal nya villor har byggts sedan år 2000. Det finns en stor efterfrågan på fritidshustomter i strandnära lägen.

Miljöbalken har ändrats genom så kallad landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Syftet är att stärka landsbygden och att härigenom till exempel få ett ökat underlag för service. I kommunen

finns gott om sjöar, där en ökad bebyggelse skulle kunna ske utan att friluftslivets intressen skulle störas.

Kommunens mål:

- Verka för att boendemöjligheter med hög grad av valfrihet med avseende på boendes ålder, servicebehov och tillgänglighet erbjuds samt att en bred variation av boendelägen även i exklusiva och natursköna miljöer (till exempel LIS) skapas.
- Kommunen ska aktivt medverka till en boendeplanering som stöder de olika byarnas/orternas utveckling.
- Tillse att ny bebyggelse i första hand uppförs i eller i direkt anslutning till befintliga tätorter och byar och där det finns tillgång till kollektivtrafik. Detta ska dock inte hindra bebyggelse i andra delar.

Näringsliv, sysselsättning och kompetensförsörjning

Ett väl fungerande näringsliv är förutsättningen för ekonomisk tillväxt, för en god arbetsmarknad och för en kommunal ekonomi som möjliggör en långsiktigt hållbar utveckling och en god livsmiljö för kommuninvånarna.

Sett i ett långsiktigt perspektiv måste planeringen bygga på en flexibilitet och mångfald så att befintliga företag kan utvecklas vad gäller marknad och rekrytering, men också så att tätorter och landsbygd kan inrymma nyföretagande på olika ställen och på olika sätt.

Den lokala arbetsmarknaden är starkt beroende av industriföretagen. Det är strategiskt viktigt att fortsätta att arbeta för utveckling av arbetstillfällena som bygger på de förutsättningar som finns i Vansbro kommun. Kommunen ska även medverka till processer som stärker den lokala konkurrensförmågan och stimulerar till utveckling av nya företag. Entreprenörskapet måste stå i centrum. Kommunen ska fortsätta att ta hand om den kreativitet som finns och som skapar nya produkter och tjänster. Produktionen av lokala varor och tjänster ger arbetstillfällena och har miljöfördelar i form av kortare transporter.

Kommunens egna köp av varor och tjänster för den kommunala verksamheten är en viktig beståndsdel i den lokala ekonomin. En förutsättning för att den kommunala upphandlingen ska omfatta en större del lokal produktion är att det finns stöd i kommunala dokument som anger en tydlig och långsiktig inriktning.

Kommunens näringslivsarbete bedrivs genom den år 2006 bildade föreningen "Näringslivssamverkan i Vansbro kommun ekonomisk förening". I föreningen ingår Företagarna, Industrikraft, Vansbro kommun, LRF samt köpmannaföreningarna i Vansbro och Järna. I Näringslivssamverkan samarbetar kommunen och det lokala näringslivet för att skapa goda förutsättningar för utveckling av näringslivet.

En väl utvecklad småföretagarmiljö, ett högt nyföretagande, ett differentierat näringsliv och tillgång till ett brett utbud av kompetenser påverkar sysselsättningsutvecklingen i positiv riktning. Både företagen och den offentliga sektorn ställer krav på rätt kompetens. Den stora generationsväxling som arbetsmarknaden i Sverige och länet står inför innebär att kommunen på ett nytt sätt ska konkurrera med omvärlden om arbetskraft. Under den kommande tioårsperioden kommer kommunens egna ungdomar inte att räcka till för att ersätta pensionsavgångarna på den lokala arbetsmarknaden.

Utbildningsnivån i Vansbro är lägre än såväl länet som riket. I sin förlängning kan detta ha en negativ påverkan på utvecklingskraften i näringslivet.

Genom den egna gymnasieskolan och Lärcentrum har Vansbro kommun lagt en grund för möjligheterna att nå högre utbildningsnivå i befolkningen. För att fullfölja en sådan ambition krävs framför allt ökade satsning på fortbildningsmöjligheter över gymnasienivå för de redan yrkesverksamma. I en sådan satsning måste det lokala och regionala näringslivets behov prioriteras.

Kommunens mål:

- Underlätta för företagsetableringar och utveckling av företag i samarbete med Näringslivssamverkan.

- Skapa god framförhållning i kommunens planeringsprocess för etablering av företag inom olika branscher.
- Underlätta upphandling av varor och tjänster för lokala leverantörer.
- Uppmuntra befintliga jordbruksföretag och nyetableringar av turistföretag och andra småföretag.
- Stimulera barn och ungdomars utveckling mot företagsamma individer med entreprenörsanda.
- Förbättra möjligheterna till högskolestudier.
- Utveckla samverkan mellan skola och näringsliv.
- Samverka med andra Dalakommuner för att bredda och effektivisera utbildningsmöjligheterna och för att utveckla näringslivet.

Hållbar hälsa, jämställdhet och delaktighet

För att en kommun ska vara socialt hållbar är det viktigt att människor trivs. De flesta upplever att trygghet är viktigt för att trivas på en plats, men också att det finns intressanta och vackra saker att titta på – miljöer och områden som inspirerar till att vara i. Planeringen ska skapa möjligheter till möten och att människor vill vara ute och röra sig. Det kan göras genom att människor i olika åldrar och skeden av livet bor i samma område men också att det finns målpunkter i form av verksamheter och gärna också service. Det ska kännas inbjudande att promenera eller cykla. Samtidigt är det ur till exempel jämlikhetssynpunkt viktigt att värna om kollektivtrafik för att underlätta pendling för dem som har behov av det.

Grönstråken är viktiga för den ekologiska hållbarheten, men hänger också samman med sociala faktorer. Att se och uppleva naturen har många goda effekter på hälsan, men det är också viktigt att man upplever tillhörighet och stolthet över miljöerna omkring sig, eftersom det för med sig att man engagerar sig i och bryr sig om dem.

Så många som möjligt ska uppleva att de trivs och att vardagslivet fungerar. I ett fungerande vardagsliv ingår också att främja människors delaktighet och medbestämmande och omfattar människors möjligheter att aktivt delta i beslut som rör frågor om deras vardag.

Det finns flera frågor i kommunala verksamheter där den sociala hållbarheten integreras. På nationell nivå har man länge följt och följer kontinuerligt folkhälsoutvecklingen för att identifiera de faktorer som har avgörande betydelse för befolkningens hälsa. Mot bakgrund av den kunskapen har Sveriges riksdag formulerat elva målområden för folkhälsopolitiken. I den lokala folkhälsoplanen för Vansbro kommun finns kommunens egna inriktningsmål för vart och ett av dessa målområden. Det finns även ett särskilt drogpolitiskt program. De båda dokumenten redovisas i bilaga. Det lokala folkhälsoarbetet handlar i stor utsträckning om att skapa strukturer i verksamheten så att invånarna mår bra och lätt kan utveckla och bibehålla en god hälsa. Hälsa innebär förutom sitt egenvärde, också ekonomiska fördelar eftersom ohälsa är kostsamt för samhället.

Landstinget Dalarna har presenterat en rapport om hur det hälsofrämjande arbetet i länet är en nyckel till hållbar utveckling (*”Främja hälsa – en nyckel till hållbar utveckling”*). Särskilda landmärken utifrån denna rapport ska genomsyra folkhälsoarbetet i Dalarna och Vansbro ska självklart delta.

Med bakgrund i FN:s barnkonvention ska frågor som rör barns tillvaro lyftas och kommunens arbete berörs på flera sätt av barnperspektivet. Vad gäller den fysiska planeringen ska detalj-, trafik- respektive kollektivtrafikplaner och större byggnationer av vägar/ gång- och cykelvägar beakta och dokumentera barnperspektivet. För barnens utbildning har kommunen tagit fram en skolplan.

Vansbro kommun har ett utflyttningsöverskott i åldersgruppen 18-25 år, vilket är naturligt i en liten kommun, där många ungdomar för sin yrkesutbildning tvingas flytta till andra utbildningsorter. Kommunen strävar efter att lägga grunden för en så positiv bild av uppväxten i Vansbro att en återflyttning känns som ett naturligt val efter avslutad utbildning.

Det finns också krav på att tillgänglighetsaspekter ska integreras i all planering och i bygglovshanteringen. Hinder ska identifieras och undanröjas för att skapa full delaktighet för personer med olika funktionsnedsättning.

Alla som vill bo och leva i Vansbro kommun ska känna sig välkomna och delaktiga i samhället. Det gäller oavsett om släkten har bott i de gamla socknarna i många år eller om man flyttat hit från Västerås, Bagdad, Vittangi eller Berlin. I Vansbro kommun försvarar kommunen, näringslivet och invånarna alla människors rättigheter och ger alla lika möjligheter. Ett öppet och välkomnande samhälle ökar chanserna för att alla trivs och stannar här.

Ett samhälle måste också vara jämlikt och kvinnor och män måste behandlas lika och ges lika chanser när det gäller till exempel arbete och utbildning. För Vansbro kommun är jämställdhetsarbetet ett prioriterat område.

Kommunens mål:

- Ta vara på och stärka invånarnas engagemang, utveckla dialogen och ge ett ökat inflytande över de kommunala beslut som rör dem.
- Sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män.
- Motverka diskriminering och utanförskap så att människors olikheter inte leder till underordning och klyftor i makt och inflytande.
- Skapa förutsättningar för levande och trygga miljöer som är lätt tillgängliga för alla.
- Stärka det förebyggande arbetet för säkerställande av barn och ungdomars utveckling.
- Utveckla formerna för barn och ungdomars delaktighet i samhällsarbetet.
- Främja hälsosamma och positiva livsstilar för alla invånare.

Kommunikationer

Dalastrategin innehåller långsiktiga inriktningar för den regionala utvecklingen i Dalarna. En av målbilderna handlar om att Dalarna 2016 uppfattas som en region, där Falun/Borlänge fungerar som en sammanhållen tvåkärnig stadsregion, som skapar tillväxt och nya möjligheter för hela Dalarna. Vansbro kommun ligger perifert men är samtidigt beroende av detta regioncentrum. Därför är tillgången till fungerande kommunikationer avgörande.

Betydelsen av goda kommunikationer för tillväxt och utveckling kan inte nog betonas. Den enskilt viktigaste frågan för kommunen är kanske att en större arbetsmarknad, än vad det egna näringslivet genererar, skapas inom rimligt pendlingsavstånd. För att en familj ska bosätta sig på en ort krävs oftast att två arbeten kan erbjudas. Om ett rimligt pendlingsavstånd är en timmes restid till arbetet är arbetsmarknaden i Vansbro relativt begränsad. Om kommunikationerna på Västerdalsstråket förbättras så att Borlänge/Falun kan nås inom rimlig tid, förbättras läget avsevärt.

I en glest befolkad kommun som Vansbro är regionförstoring en ökad möjlighet för kvinnor och män att nå till exempel arbetsplatser, utbildningsinstitutioner och ett större service- och kulturutbud.

Goda kommunikationer ökar också attraktiviteten för företagsetablering i kommunen och är nödvändig för att tillgodose företagets behov av effektiva transporter. Goda kommunikationer behövs inom alla områden, från den traditionella infrastrukturen med vägar, järnvägar och flyg till IT- och telekommunikationer. Genom att en så stor del av befolkningen är koncentrerad till Västerdalälvens dalgång finns ovanligt goda förutsättningar för kollektivlösningar om den dag kommer, då privatbilism blir alltför kostsam.

En stor del av trafiken till och från Sälenfjällen passerar genom kommunen och innebär en kraftig belastning. Vissa förbättringar har gjorts, men speciellt genom Nås, Snöbyn, Hulån-Duvnäs, Skamhed samt Vansbro-Gruckån borde vägstandarden bli högre.

Tillgången till bra tele- och datakommunikationer – bredband – är en nödvändighet för en regions utveckling. Informationstekniken möjliggör att många verksamheter kan förläggas på valfri plats i landet, förutsatt att det finns tillgång till bredband med hög överföringskapacitet. Tekniken ger också nya förutsättningar för boende på landsbygden och på mindre orter, bl.a. genom möjlighet till distansarbete och distansstudier samt ökad tillgång till olika offentliga och kommersiella tjänster på Internet.

Vansbro kommun har satsat hårt på bredbandsutbyggnaden och samtliga telestationer i kommunen har byggts ut till bredbandsnoder. Ett fibernät sammanbinder orterna Äppelbo, Vansbro, Uppsälje, Hulån, Järna, Snöbyn, Nås och Sågen. I Vansbro finns dessutom möjlighet att bygga ett stadsnät.

Kommunens mål:

- Vara aktiv i utåtriktade kontakter med berörda statliga verk och nationella och regionala myndigheter i kommunikationsfrågor.
- Prioritera arbetet med att uppnå upprustning och utbyggnad av Västerdalsbanan som innebär en restid om under en timme mellan Vansbro och till Borlänge och som skapar möjlighet till effektiva godstransporter på järnväg.
- Verka för förbättring och upprustning av riksväg 71 (E 16) och riksväg 26.
- Utveckla och säkerställa de satsningar som gjorts inom IT- och teleområdet genom initiativ från kommunen till ökad samverkan med näringslivet och satsning i den kommunala organisationen på strategisk planering inom området.

Kultur, fritid och föreningsliv

Kultur, fritid och föreningsliv framstår som allt viktigare för att skapa attraktivitet vid val av boende och livsmiljö, och därmed också allt viktigare för tillväxt i samhället.

Kultur- och fritidsområdet uppmärksammas också allt mer som tillväxtpotential i ett näringslivsperspektiv. "Kulturell ekonomi" har etablerats som ett samlingsbegrepp för en växande näringslivssektor som tar sin utgångspunkt i "otraditionellt" företagande baserat på kulturföreteelser som teater, musik, evenemang, historia, kulturarv m.m. I Vansbro kommun finns genom Vansbrosimningen, Flygfesten, Ingmarsspelen, Trollbröllopet, Pepes cup, Musik i Ladan, Marie memorial Race, Mottifesten, Storängsfesten, Guldmarknaden, Vanåstämman, Tobaksspinnarstämman med flera, gedigen erfarenhet att ordna stora evenemang. Genom att ytterligare profilera inom detta område finns möjligheter att utveckla besöksnäringen med betydande sysselsättningspotential.

Inom Vansbro kommun ger naturen en mångfald av möjligheter till friluftaktiviteter. Det betyder mycket för invånarnas livskvalitet och för kommunens attraktivitet. Inom korta gångavstånd finns god tillgång till skog, öppen mark och vackra sjöar. Här finns iordningställda vandringsleder, skidspår, badplatser m.m. för ett aktivt friluftsliv. Den storslagna naturen i Vansbro kommun är en resurs som skulle kunna exploateras mer. Goda fiskevatten och upplevelser av orörd natur borde kunna locka fler, inte minst européer.

Kommunens mål:

- Profilera Vansbro som en kultur- och evenemangskommun.
- Kulturarvet tas till vara och stöds, t ex levande fäbodrar, hembygdsgårdar, traditioner, sedvänjor, hantverk.
- Stödja utvecklingen av attraktivt friluftsliv.
- Stödja föreningslivets utvecklingsmöjligheter.
- Uppmuntra turistsatsningar genom exempelvis samordnad marknadsföring.

Miljö

Översiktsplanen har som mål att skapa en attraktiv miljö i Vansbro kommun som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar. Mycket av det som ingår i arbetet med ett hållbart samhälle kan återfinnas i formuleringarna av Sveriges respektive Dalarnas 16 miljömål. Dessa berör på flera sätt vårt samhälle och påverkas i hög grad av hur vi lever. Samhällsplanering är därför på flera plan betydelsefullt för detta. Miljömålen återkopplas i översiktsplanens konsekvensdel.

Alla har ett ansvar att skapa och bevara en god livsmiljö och en hållbar utveckling i kommunen. Utgångspunkter är att vi idag inte får leva på ett sätt som förstör våra barns eller framtida

generationers möjlighet att leva ett gott liv. Vi ska med gott samvete överlämna en omgivning och natur som inte i onödan är belastad med gamla miljöförstämningar.

Bland ekologiska frågor att ta hänsyn till i planeringen är utsläppen av koldioxid en av de viktigaste. Vansbro kommuns invånare står för långa körsträckor med bil. Att minska klimatpåverkan kan ske genom att färre kör bil ofta – genom planering så att inflyttare till nya bostadsområden inte måste köra bil till sina arbeten, till affären eller annat. Detta sker genom att förtäta befintliga tätorter men också genom att göra det lättare att cykla, gå, åka tåg eller buss.

Kollektivtrafiken är en mycket viktig del i detta och ska samverka med hur och var nya områden byggs.

Många byggnader är idag ineffektiva och det går åt onödigt mycket energi för att värma upp dem. Detta kan styras i planering av nya områden. Nya områden kan bli mer hållbara genom att det finns krav på anslutning till fjärrvärme etc.

De lokala kretsloppen har stor betydelse för vattenkvaliteten i de känsliga mindre vattendragen, men även på Västerdalälven.

Ekologi handlar också om att värna de naturliga grönstråk som finns för att minska påverkan på ekosystemen och att göra människor medvetna om naturen omkring oss. Många studier visar att människor mår fysiskt och psykiskt bra av att ha naturen nära sig.

Vansbro kommun har tagit fram en energiplan med klimatstrategi tillsammans med Malung - Sälens kommun. Den sätter upp mål för kommunen som organisation likväl som för kommunen som geografiskt område. Planen visar kommunens syn på energifrågor för företag, enskilda och organisationer. Den sätter upp inriktningsmål för hur energifrågor ska integreras i kommunens olika verksamheter.

Vansbro kommun ska verka för att ny teknik stimuleras och att miljöåtgärder görs. Ett viktigt steg är att minska och i framtiden lämna oljeberoendet. Kommunen vill föregå med gott exempel och göra det man själv kan för att styra utvecklingen i en mer miljövänlig riktning.

Vansbro kommun ligger väl framme när det gäller utbyggnaden av förnyelsebar energi. Här byggdes de första vindkraftverken i inlandet och kommunen ligger bland de 20 främsta kommunerna i Sverige, när det gäller installerad effekt samt antal vindkraftverk. Det finns en fabrik för framställning av pellets och ett fjärrvärmeverk som eldas med dessa. I Västerdalälven ligger tre stora kraftverk. Planeringen är långt framskriden för byggande av ett biogasverk.

Kommunens mål:

- Bli Sveriges ledande energikommun genom bland annat fortsatt utveckling av icke-fossil energiproduktion
- Verka för ett större utbud av förnybara drivmedel
- Verka för att öka andelen lokal upphandling
- Använda sig av Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier för energieffektiv upphandling då dessa är tillämpliga
- Optimera energianvändningen i kommunägda lokaler/ byggnader
- Ska betona energihushållning och klimatsäkerhetsaspekter i den fysiska planeringen
- Verka för att fjärrvärme ska kunna erbjudas fler fastigheter
- Arbeta aktivt med naturvården i kommunen, där arbetet med öppna landskap särskilt betonas
- Verka för att öka andelen kollektivresor
- Bygga ut gång- och cykelvägar i kommunen
- Verka för folkbildning och upplysning om klimatfrågor

ÖVERSIKTSPLAN FÖR VANSBRO KOMMUN

INLEDNING

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Planen ska redovisa kommunens vilja, ambitioner och målsättning i frågor som rör användningen av mark och vatten.

Planen ska beakta natur- och kulturvärden, främja en ändamålsenlig struktur av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar. Även en från social synpunkt god livsmiljö, goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktig god hushållning med mark och vatten samt med energi och råvaror ska främjas. Planen ska också vara koordinerad med kommunens andra program och planer.

Översiktsplanen fyller flera viktiga funktioner i kommunen. Den ska ses som en utvecklingsplan för hela kommunen, vilket innebär att planens mål och strategier ska vara vägledande för kommunens arbete. Planen ska också ge vägledning inför beslut i plan- och bygglovsfrågor. Den är dessutom en överenskommelse mellan kommunen och länsstyrelsen om hur riksintressena inom kommunen ska tillgodoses.

Planens tidshorisont sträcker sig ca 10-20 år framåt. Planen ska aktualiseras varje mandatperiod.

Vansbro kommuns gällande översiktsplan är från 1993. Den nu aktuella bygger i stort på de bedömningar som gjordes då, men många nya lagar och bestämmelser har tillkommit varför justeringar måste göras. Likadant har frågor om tex. miljö, klimat, tillgänglighet, jämställdhet och integration fått en ökad betydelse.

BEBYGGELSE

Principer för lokalisering

År 2001 trädde lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i kraft. Enligt lagen ska alla kommuner ta fram inriktningsmål för bostadsförsörjningen som ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. I förarbetena till lagen står bl.a. att planeringen bör ange inriktningen av olika åtgärder för bostadsförsörjningen i kommunen och att utgångspunkten bör vara en lokal bedömning av de långsiktiga behoven.

Varje tillskott av nya bostäder för permanentboende eller fritidsboende betraktas i grunden som något positivt. Kommunen är dock skyldig att göra lämplighetsbedömningar enligt plan- och bygglagen inför lokalisering av ny bebyggelse.

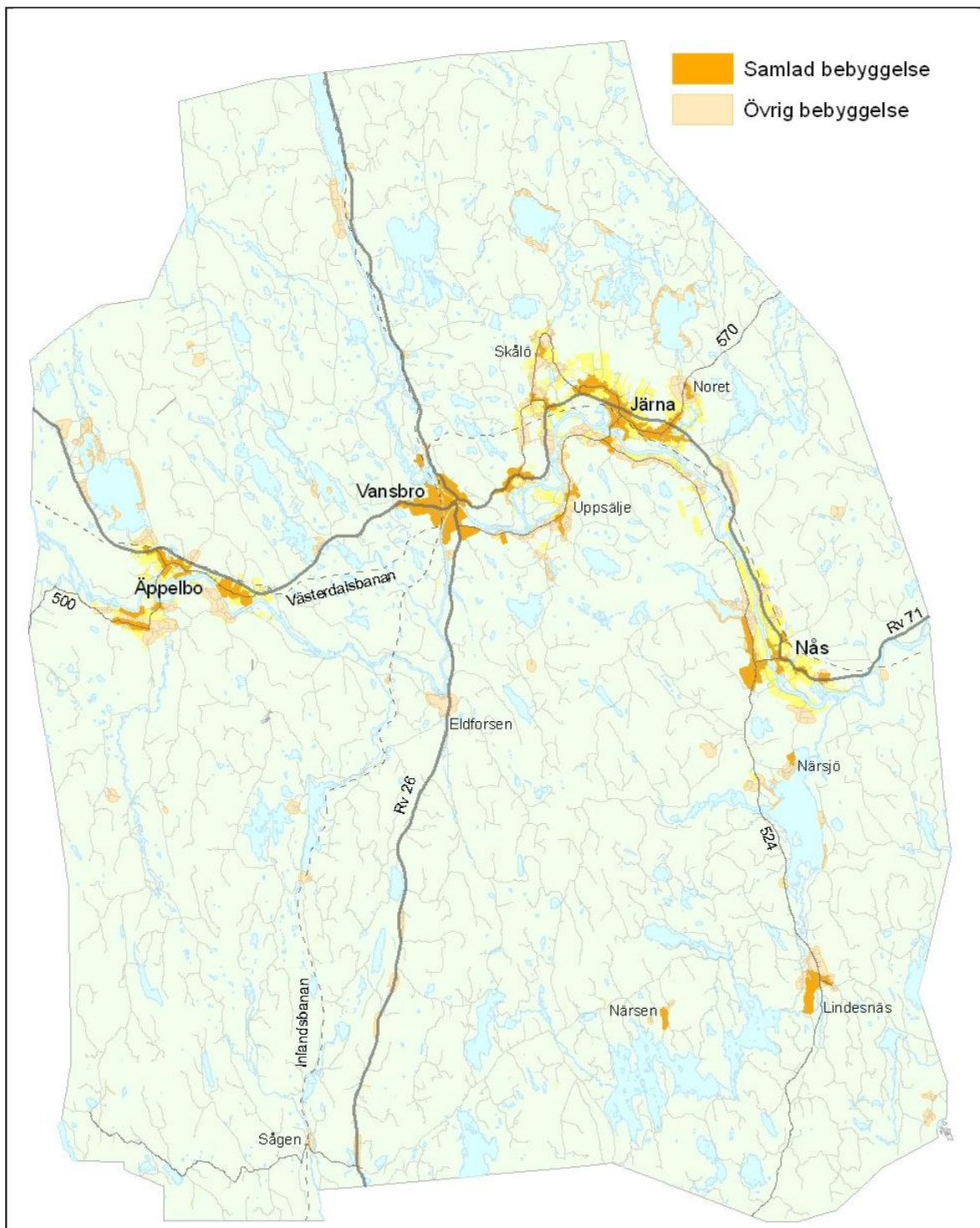
Bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. de boendes och övrigas hälsa och säkerhet,
2. jord, berg- och vattenförhållandena,
3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning och avlopp samt annan samhällsservice,
4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och
5. risken för olyckor, översvämning och erosion.

Hänsyn måste också tas till platsens natur- och kulturvärden. När nytillkommande bebyggelse eller lovpliktiga anläggningar planeras inom riksintresseområden ska särskild prövning göras av att riksintresset tillgodoses. De kommunala investeringarna i vatten och avloppsanläggningar bör så långt som möjligt nyttjas.

Ur resursutnyttjandesynpunkt är förtätningar och funktionsomvandlingar att föredra framför helt nya områden eller nya enskilda lokaliseringar. Detta gäller både på landsbygd och i tätorter. Lokalisering av nya permanentbostäder bör undvikas i områden som ligger helt avskilt från annan bebyggelse.

Nya bostäder får inte lokaliseras i direkt anslutning till de större allmänna vägarna eller intill Västerdalsbanan.

Bebyggelse, vägar och järnvägar.

Huvudvägnätets standard får heller inte försämrats till följd av olämpligt placerad bebyggelse som kräver nya utfarter mot detta.

Ny bebyggelse får inte heller lokaliseras till områden nära älven med ras- eller översvänningsrisk eller på mark med förhöjda radonvärden.

. Vid anläggande av verksamheter som alstrar lukt, buller eller andra olägenheter ska lämpliga skyddszoner avsättas. Detta kan till exempel gälla industrier, flygfält, täckter, skjutbanor, deponeringsanläggningar samt aktiva lantbruk.

Ny bebyggelse får inte lokaliseras till områden som försvårar driften inom jord- och skogsbruket. Ett skyddsavstånd på 200 meter bör eftersträvas vid jordbrukscentra, men undantag kan medges om bostadsbebyggelse redan är etablerad inom den föreslagna skyddszonen.

I kommunen är det för närvarande inte aktuellt med planering för nya bostadsområden, hyreslägenheter och villaområden. Skulle det uppstå större efterfrågan på mark för bebyggelse ska detaljplaneläggning ske.

Runt flygplatsen i Järna finns restriktioner för höjden på byggnader, master och tillfälliga byggnadskranar. Föremål över 20 meter utanför tätort respektive 45 meter i övrigt ska meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om och, i förekommande fall, hur föremålet ska markeras. Kommunen ligger delvis inom skyddsområden för flygplatserna i Torsby, Hagfors, Mora och Borlänge. Dessa skall höras om vindkraftverk eller andra höga byggnader ska uppföras inom dessa områden.

För områden med samlad bebyggelse gäller bygglovsplikten för alla ny-, till- eller ombyggnader samt att vatten och avloppsfrågan ska lösas. Av ovanstående karta framgår vilka byar det gäller.

I områden utanför samlad bebyggelse behövs enligt kommunalt beslut ej bygglov för tillbyggnad av bostadshuset med 50 % av befintlig byggnadsyta, dock högst 100 m², samt uppförande av komplementbyggnader med en yta som ej tillsammans överstiger 50 m².

Fritidshus

Kommunen är positiv till etablering av ny fritidsbebyggelse. Fritidsbebyggelse bör dock inte lokaliseras till områden av stort intresse för det rörliga friluftslivet eller till områden där landskapsbilden påtagligt påverkas negativt. Hänsyn ska tas till pågående jordbruksdrift.

Fritidsbebyggelse längs sjöar och andra vattendrag får inte växa samman till långa bebyggelseband, så att allmänhetens tillträde till sjöstränderna påtagligt försvåras.

Bebyggelsens utformning

Byggnader ska utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Byggnader ska ha en yttre form och färg som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaderna som sådana och som ger en god helhetsverkan.

Ändringar av en byggnad ska utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas.

Byggnaders yttre ska hållas i vårdat skick. Underhållet ska anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär. (PBL 3 kap).

Kommunen har tillsammans med andra dalakommuner tagit fram skriften: ”Bygga på landsbygden och i byar”. Den ger enkla tips och råd, som gör att den byggnadskultur vi idag har kan fortsätta att utvecklas på ett fördelaktigt sätt. Skriften finns på Miljö- och byggnadsavdelningen.

Även i kommunens kulturmiljöprogram, ”Kulturmiljöer i Vansbro”, kan man få handledning.

Industrier

Ny industrimark ska förläggas till områden där konflikter med andra markanvändningsintressen kan undvikas. Beroende på arten av verksamhet ska skyddsområden upprätthållas mellan industri- och bostadsbebyggelse. Industrier kan även behöva framtida expansionsutrymme. Industrier bör lokaliseras till platser som har ett gynnsamt läge ur kommunikationssynpunkt. Industrier får inte lokaliseras till platser där landskapsbilden förfulas. Nya industriområden bör inte lokaliseras i älvnära lägen. Större industriområden ska detaljplaneläggas med hänsyn till deras omgivningspåverkan. Kommunen har ambitionen att tillhandahålla detaljplanelagd industrimark i Nås, Järna, Äppelbo och Vansbro. För övriga delar av kommunen får särskild lokaliseringsprövning ske vid bygglovansökan.

SERVICE

Kommunens struktur med fyra tätorter utgör grunden för den kommersiella och offentliga servicen. Kommunen har ett ansvar för att upprätthålla en rimlig tillgänglighet till service av olika slag för alla invånare. Som ett led i detta har kommunen tagit fram en lokal serviceplan. Det övergripande målet med denna är att skapa nya hållbara servicelösningar på lands- och glesbygden som utgår från de lokalt varierande förutsättningar som finns i varje kommundel/bygrupp. Serviceplanen ska hela tiden uppdateras och finns med som en bilaga till översiktsplanen.

Kommunens mål:

- God kommersiell och offentlig service ska finnas för alla invånare i kommunen.

JORD- OCH SKOGSBRUK

De areella näringarna kommer även fortsättningsvis att ha en stor betydelse för Vansbro kommun. Skogsråvaran är en stor och långsiktigt hållbar råvara. Jordbruket ger livsmedel och älvdalen dess öppna, omväxlande och natursköna karaktär. Tillsammans utgör de areella näringarna en bas och en förutsättning för att behålla och utveckla en levande och livskraftig landsbygd.

Jordbruk

Jordbruksnäringen är av nationell betydelse. Framtidens beräknade klimatförändringar samt globalt ökad efterfrågan på livsmedel och energi kommer att öka behovet av mer lokalt odlat foder, livsmedel och energiproduktion. I ett perspektiv där konkurrensen om jordbruksmarken blir allt starkare kan det finnas skäl för samhället att inta en restriktiv hållning till att ta jordbruksmark i anspråk för annat än produktion av livsmedel och energi. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (3 kap 4 § Miljöbalken).

Jordbruket har stor betydelse för kommunen. Det är också väsentligt att landskapet hålls öppet i största delen av älvdalängan.

Kommunens mål:

- Jordbruket prioriteras. Brukningsvärd jordbruksmark ska inte bebyggas. Större bostadstomter än normalt kan tillåtas i kombination med t ex djuruppfödning. Vid bygglovprövning ska hänsyn tas även till övriga intressen (natur, kultur, teknisk försörjning, fastighetsbildning m. m). Vid frågor rörande igenplantering av åkermark ska kommunen ges tillfälle att lämna yttrande. Jordbruket har omgivningspåverkan, som måste beaktas för markanvändningen på intilliggande fastigheter.

Skogsbruk

Skogsbruksnäringen är av nationell betydelse. Skogsmark som har stor betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk (3 kap 4 § Miljöbalken).

Större delen av kommunen utgörs av skogsmark, delvis med inslag av våtmarker. Här finns enstaka mindre bebyggelsegrupper samt stigar, vandringsleder m.m. Skogsbruket har stor betydelse i kommunen. Det är därför väsentligt att bebyggelse, särskilt fritidshus, lokaliseras med hänsyn till skogsbruket. Kommunen kan dock acceptera att enstaka fritidshus placeras i anslutning till befintliga vägar. För skogsnäringen gäller de regler om naturvårdshänsyn, som föreskrivs av Skogsstyrelsen (bl.a. begränsning av byggesstorlek, avverkning undviks på berg och myrar, värdefulla miljöer för växter och djur lämnas, torrträäd lämnas, allmänt utnyttjade stigar rensas efter avverkning, marken återställs från skador på stigar och leder, avverkning begränsas intill tätare bebyggelse- och kulturmiljöer liksom intill sjöar, vattendrag och trafikerade vägar). Fornlämningar får inte skadas och hänsyn ska tas till övriga kulturhistoriska lämningar.

Kommunens mål:

- Skogsbruket prioriteras, naturvårdshänsyn tas enligt skogsvårdslagen. Huvudregeln är att ny bostads- och fritidsbebyggelse lokaliseras intill befintliga husgrupper och vägar om detta kan samordnas med övriga intressen (natur, kultur, teknisk försörjning, fastighetsbildning m. m). Hänsyn tas till fritidslivets intressen. Större bostads- och fritidstomter än normalt kan tillåtas. Vid frågor rörande

tätortsnära skogsavverkningar vill kommunen bli kontaktad av Skogsstyrelsen för att kunna lämna eventuella synpunkter

- Kommunen ska ta fram en skogsvårdsplan för sina egna skogar.

NATURVÄRDEN

En av kommunens största tillgångar är den rika och varierade naturen. Kommunfullmäktige antog i mars 1991 miljövårdsprogram för naturmiljön. I programmet redovisas inriktningsmål och viljeyttringar samt brister i kommunens sätt att ta hänsyn till och hushålla med naturvärden i ärenden som gäller användningen av mark- eller vattenområden.

Riksintressen

Länsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket angivit vilka områden i kommunen som är av riksintresse för naturvärden. Dessa är: Större delen av Västerdalälven, Haftahedarna (gemensamt med Malung - Sälens kommun) Ärtan (naturreservat), Hästängsflotten, Bysjön, Birtjärnsberget (naturreservat), Pellkölen (gemensamt med Mora och Malung - Sälens kommuner) samt Sälslotten (gemensamt med Gagnefs kommun). En närmare beskrivning finns i kapitel om riksintressen.

I miljöbalken anges att områden som är av riksintresse för naturvärden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Särskilda Hushållningsbestämmelser

Västerdalälven uppströms Hummelforsen och nedströms Skifsforsen är speciellt redovisade i 4 kap 6 § MB som områden av riksintresse med särskilda bestämmelser för hushållning. Området ska skyddas från vattenkraftverk och vattenreglering/överledning. Uppströms Hummelforsen ingår även biflödena. Dock tillåts vattenföretag med obetydlig miljöpåverkan.

Kommunen förutsätter att dessa hushållningsbestämmelser inte får hindra en naturlig expansion i anslutning till etablerade bebyggelsegrupper.

Naturreservat och Natura 2000-områden

Inom kommunen finns 10 områden avsatta som naturreservat. Lämåsen (3 ha), Ärtan (80 ha), Birtjärnsberget (58 ha), Kusmyran (5 ha), Hästängsfloten (784 ha), Snöttuberget (40 ha), Nåskilen (114 ha) Gransjöberget (109 ha), Tjärnberget (196 ha) samt Vargåsen. Naturreservatsbildning pågår inom områdena Lakoberg – Lållandsberg, Gönan och Sälslotten. För Haftahedarna pågår en utredning om skydd ska införas.

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom Europeiska Unionen. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter och förhindra att deras livsmiljöer(habitat) förstörs. Följande områden är Natura 2000-områden: Gönan, Rostberget, Snöttuberget, Nåskilen, Birtjärnsberget, Tjärnberget, Sälsklinten, Gransjöberget, Sälslotten, Hästängsflotten. En närmare beskrivning finns i bilaga.

Naturreservat och Natura 2000-områden omfattas av skydd enligt 7 kap MB genom specifika bestämmelser för respektive område. Dessa kan läsas på länsstyrelsens websida.

Ängar och betesmarker

Rester av äldre odlingslandskap i form av ängar och betesmarker har ett stort värde. Den senaste inventering gjordes 2002-2004 och i kommunen utpekades speciellt områden i Brudskogen, Södra Risåsen, Vakarskogen, Örskogen, Kölaråsen, Västerfallet, Närsen, Håvberget, Lindesnäs, Nordibyn, Grossheden och Storänget. Exploatering inom dessa ängs- och betesmarker ska undvikas.

Geologiskt intressanta naturområden

Kommunen har även ett antal geologiska lokaler som skulle utvecklas för naturturism. Mörka dalen vid Brindåsbergets fot är en kanjon med 20 – 30 meter höga klippväggar som bildades av isälven vid sidan av Svartälvens nuvarande fåra. Dalgången väster om Orsalen i anslutning till Bysjön har

mäktiga isrännor. Redan nämnda områden är ametistförekomsterna vid Ärten och Haftaheden med landets största dynamråde.

Övrig skyddsvärd natur

Områden av stort intresse för naturvård och friluftsliv finns upptagna i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Förteckningen omfattar 14 områden med "mycket högt värde" samt 29 områden med "högt värde". På kartan redovisas: Äbbtjärnsberget, Vanfältet, Stora Gnupen, Gnupenåsen, Fredagsmyren, Fisk-lösskölen, Flatenåsen, Långtjärnsåsen, Busjöåsen, Granan, Blanktjärnen, Hummelflotten, Vifarnäsudden, Sälbergsgrottan, Översjön, Abborrhackarna, Gusjön, Drafsberget, Furubergsroten, Sigfridstorp, Flenflotten, Storflen, Moxkölen, Hansabacktjärnen, Björndalsberget, Storklitten, Sorsansberget, Lakoberg, Östra Slätten, Stora Digerliden, Knästen, Klacken, Kölaråsen, Närsen, Bredmöls mossen, Askan, Holmmossmynnen, Kurkilammtjärnen, Kvarnröningen och Håvberget, Övre Kampmossen, Snöttuberget, Kringelrisåsen och Högrisåsen.

Dessa områden är även enligt kommunens bedömning av sådant allmänt intresse, att de så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder, som påtagligt kan skada naturmiljön. Stor restriktivitet med bebyggelse utanför etablerade husgrupper. Naturvård och friluftsliv prioriteras.

Strandskydd

Strandskyddet är ett byggnadsförbud och omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 m från strandlinjen. Syftet är att främja djur- och växtriket samt att ge det rörliga friluftslivet tillgång till stränderna. För enstaka fastighet och om särskilda skäl föreligger kan kommunen ge dispens från strandskyddet.

Lagen om strandskydd har ändrats. Möjligheter har skapats att i vissa fall tillåta byggnation närmare strand än 100 meter inom speciella områden för landsbygdsutveckling i strandnära områden. Dessa områden ska vara lämpliga för utveckling av landsbygden och vara av ett sådant slag och ha en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. Lagen har också skärpts i och med att passage alltid ska lämnas längs stranden. Områden för landsbygdsutveckling ska pekas ut i översiktsplanen. Kommunens målsättning är att peka ut sådana utvecklingsområden runt sjöar med befintlig bebyggelse samt inom vissa sträckor längs Västerdalälven. Ett tillägg till översiktsplanen kommer att ta upp detta.

Naturminnen

Det finns 11 naturminnen skyddade enligt 7 kap 10 § MB: Flyttblock i Järna, Dalarnas största gran i Äppelbo, en tall i Nås, fyra tallar i Järna, flyttblocket Trollhällan i Järna, en tall i Äppelbo, "Skogsfrulokalen i Äppelbo" samt en tall i Vansbro.

För varje naturminne beskrivs i fridlysningen hur objektet ska skyddas.

Våtmarker

Våtmarker finns beskrivna i rapport 1990:2 från Länsstyrelsen. Rapporten tar upp 138 myrar, varav 8 i klass I (särskilt höga naturvärden) och 24 i klass II (höga naturvärden).

Dessa områden är markerade på karta och ska värnas och skyddas från exploatering.

Generellt biotopskydd

För att bevara den biologiska mångfalden i odlingslandskapet är vissa miljöer skyddade enligt lag, (generellt) biotopskydd. Samtidigt bevaras också landskapets kulturhistoriska värden. Denna lag innebär att det är förbjudet att bedriva verksamhet eller utföra åtgärder som kan skada dessa miljöer (såsom schaktning, utfyllning, grävning, igenläggning av öppna diken m. m).

Regeringen har beslutat att följande miljöer omfattas av generellt biotopskydd:

- *Alléer*
- *Källor med omgivande våtmarker i odlingsmark*
- *Odlingsrösen i jordbruksmark*

- *Öppna diken, småvatten och våtmarker i jordbruksmark*
- *Stenmurar i jordbruksmark*
- *Åkerholmar*

Särskilt biotopskydd

Länsstyrelsen får dessutom förklara rik- och kalkkärr i jordbruksmark, samt ängar eller naturbetesmarker som biotopskyddsområden. Det kan dessutom gälla naturliga bäckfåror och ras- eller bergbranter.

I skogsmark kan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen också besluta om biotopskydd. Dessa områden ska bara omfatta mindre områden och markägaren har rätt till intrångsersättning. Några exempel på sådana områden är brandfält, äldre naturskogsartade lövbestånd och äldre skogsbeten. Inom kommunen fanns 2008 16 biotopskyddsområden med en sammanlagd areal om 55,6 hektar.

Skydd av skogsmark med naturvårdsavtal

Produktiv skogsmark kan också skyddas genom naturvårdsavtal eller frivilligt av markägaren. Genom naturvårdsavtal kan såväl naturvärden som kulturmiljövärden få ett långsiktigt skydd. Skogsstyrelsen arbetar med att upprätta naturvårdsavtal. Inom kommunen fanns 2008 tre områden med naturvårdsavtal omfattande 5,2 hektar.

Tätortsnära naturområden

De mest nyttjade naturområdena är skogarna och strövområdena som omger Vansbro och de andra större tätorterna. Områdena är anpassade för ett aktivt friluftsliv och är därför mycket intressanta att bevara och finns beskrivna under friluftsliv.

Stora opåverkade områden

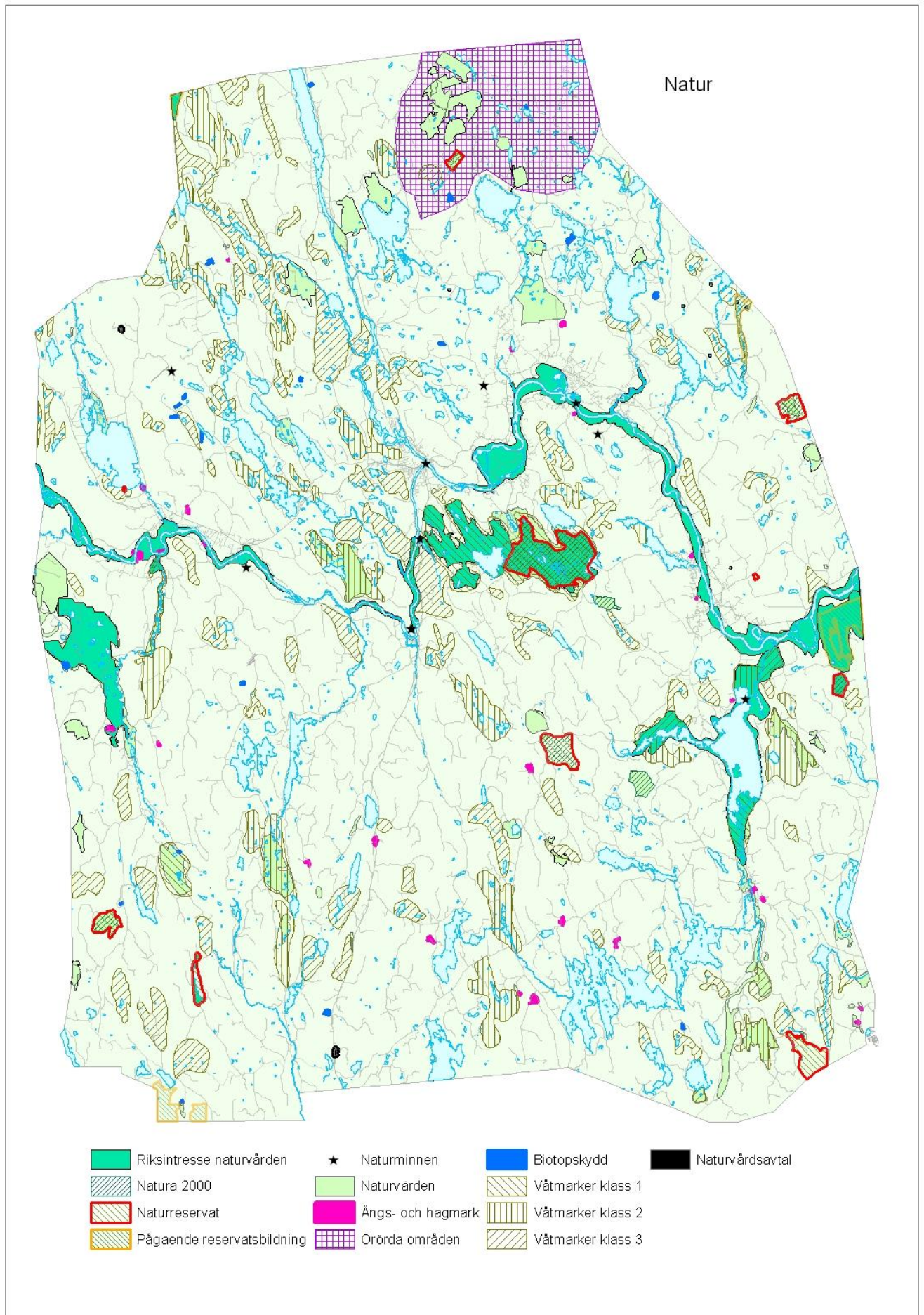
Stora mark- och vattenområden, som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder, som kan påtagligt påverka områdenas karaktär (3 kap 2 § MB).

Merparten av kommunens yta är opåverkade av exploatering m.m. De områden som är exploateringspåverkade består av bebyggelse, vägar, järnvägar, vattenkraftsdammar, kraftledningar, grustäkter, flygfält samt sopdeponering. De opåverkade områdena ligger inom skogsmarken, varvid naturvårdshänsyn ska tas enligt skogsvårdslagen. Ett orört område med speciellt höga värden ligger norr om Hulen upp mot kommungränsen.

Vattenförvaltning, vattenplanering och ytvattenanvändning

Alla EU-länder är skyldiga att säkerställa tillgången på vatten samt att allt vatten har en god kvalitet. Vattenförvaltningsarbetet omfattar både grundvatten, inlands- och kustvatten. För att samordna arbetet har fem vattendistrikt bildats. Vansbro kommun sträcker sig in i tre av dessa. Vattnen har klassats utifrån kvantitativ och kemisk status för grundvatten samt ekologisk och kemisk status för ytvatten. Vattenmyndigheterna fastställde 2009 miljö kvalitetsnormer och åtgärdsplaner efter förslag från länsstyrelsen. Miljö kvalitetsnormerna är bindande för myndigheter och kommuner vid tillämpning av miljöbalken. Ett underlag har tagits fram (inklusive kartor) för vilka vatten som är vattenförekomster, utbredningen av vattens avrinningsområden, påverkansanalyser, vilka vatten som särskilt prioriteras i åtgärdsarbetet med avseende på olika miljöproblem, utbredning av vattenskyddsområden m.m. För Vansbro kommun är den ekologiska statusen för samtliga vatten god eller måttlig. De problem som finns handlar mest om vattenregleringar och vandringshinder. Ett antal sjöar är dessutom försurade. Mer information finns på Länsstyrelsens hemsida.

I Vansbro kommun har kalkning av försurade sjöar och vattendrag med gott resultat pågått sedan början 1980-talet. Det rör sig om Flögan, Granan, Gruckån, Grycksäskan, Havskinnbergstjärnen, Noret(Äppelbo,) Noret Snöån, Norrboån, Rutån, St Härjån, Svartälven, Vakernsjöarna, Vallsbäcken och Äskan.

Naturvården

Ekologiskt känsliga områden

Här saknas för närvarande ett heltäckande kunskapsunderlag. Detta bör kompletteras samt leda till en tidig översyn av översiktsplanen. En god kartering av olika miljöproblem finns i kommunens miljövårdsprogram från 1991. Befintligt underlagsmaterial nyttjas som kunskapsbas vid kommunens bedömningar av olika exploateringsföretag (bebyggelse, vägar, ledningar, täkter m. m).

Kommunens mål:

- Inom riksintressen, Natura 2000-områden och naturreservat prioriteras naturvård och friluftsliv. Jordbruket och skogsbruket anpassas, härvid råder skogsvårdslagens 30 §. Byggnationer får endast ske i anslutning till etablerade husgrupper och i samordning med övriga intressen (natur, kultur, jordbruk, skogsbruk, teknisk försörjning, fastighetsbildning m. m).
- Utmed Västerdalälven är det angeläget att åker- och ängslandskapet hålls öppet.
- Anordningar ska göras för att öka tillgängligheten till attraktiva områden för t ex fritidsfisket.
- Reservatsbestämmelserna reglerar vad som ska skyddas inom respektive naturreservat.
- För övriga områden av intresse för naturvård ska råda stor restriktivitet med bebyggelse utanför etablerade husgrupper. Naturvård och friluftsliv prioriteras.
- Det stora opåverkade området norr om Hulen ska ges skydd.

KULTURMILJÖ

Bakgrund

Enligt plan- och bygglagens generella regler ska alla nya byggnader placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärden på platsen. Tillbyggnader, ombyggnader och andra ändringar av en byggnad ska utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. Byggnader som är särskilt värdefulla, eller som ingår i ett bebyggelseområde av värdefull karaktär, får inte förvanskas. Byggnader ska underhållas. Byggnaders yttre ska hållas i vårdat skick. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär.

Kyrkor, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser har ett speciellt skydd i lagen om kulturminnen.

I Vansbro kommun finns många värdefulla kulturmiljöer. Odlingslandskapet längs Västerdalälven med tillhörande byar med traditionell bebyggelse, finnbyar, bruksmiljöer, kyrkor, såg-, kvarn- och kraftstationsmiljöer för att bara nämna några exempel. Dessutom finns ett antal rika fornlämningsmiljöer som ska vårdas som ett landskapets arkiv med bevis för en mångtusenårig historia. Kulturmiljön ska betraktas som en tillgång som ska vårdas och hävdas. Vår strävan/vision är därför att kunna lämna över dessa kulturmiljöer till nästa generation kommuninvånare i oförändrat eller förhoppningsvis bättre skick än vi tog emot dem.

Att bevara miljöer som är karaktäristiska för bygden är också ett sätt att profilera kommunen inför framtiden. Inslaget av äldre bebyggelse som knyter an till vår historia ger kommunen karaktär och bidrar till ökad självkänsla.

Av speciellt intresse är alla skorstenar som är murade av gråsten. Dessa är unika för Vansbro kommun och bör bevaras.

Kulturmiljöinventeringen

2005 färdigställde Dalarnas Museum rapporten "Kulturmiljöer i Vansbro kommun". I denna görs en genomgång av kommunens kulturhistoria och man pekar ut 29 miljöer som de mest kulturhistoriskt intressanta, 7 i Järna, 14 i Nås och 8 i Äppelbo socken (se karta). Varje objekt beskrivs och värderas och rekommendationer lämnas för hur de kulturhistoriska värdena ska bevaras och

utvecklas. Hela inventeringen kan läsas på kommunens webbsida samt på biblioteket. Kulturmiljöinventeringen ingår som en bilaga till översiktsplanen.

Riksintressen

Länsstyrelsen har tillsammans med Riksantikvarieämbetet angivit sex områden i kommunen som kulturmiljöer av riksintresse. Dessa är jordbruksbygden i Nås (Borgbyarna-Malmsta-Kvarnnäset), fornlämningsområdena i Högosta, Van och norra Busjön, Järnvägsgatan i Vansbro samt Norra Brudskogens fäbodan. En mera detaljerad beskrivning av riksintressena finns i bilaga. I miljöbalken anges att områden som är av riksintresse för kulturvården ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

. Områdesbestämmelser har upprättats för Norra Brudskogen.

Fornlämningar

Inom kommunen finns ett stort antal fasta fornlämningar. Dessa är skyddade enligt kulturminneslagens 2 kap. och får ej förändras utan tillstånd från Länsstyrelsen. Det bör nämnas att alla fäbodan anlagda före 1800-talet, är att betrakta som fasta fornlämningar. För skogbruket i fäbodan gäller att gallrings- och avverkningsarbeten är samrådspliktiga. Markberedning och återplantering kräver också tillstånd från länsstyrelsen.

Byggnadsminnen

Det finns två byggnadsminnen i kommunen som skyddas enligt kulturminneslagen 3 kap – Lisskvarnsgården i Nås och stationshuset i Vansbro. I byggnadsminnesförklaringarna finns en uppräkningslista av de åtgärder som ej är tillåtna utan Länsstyrelsens tillstånd.

Skog och Historia

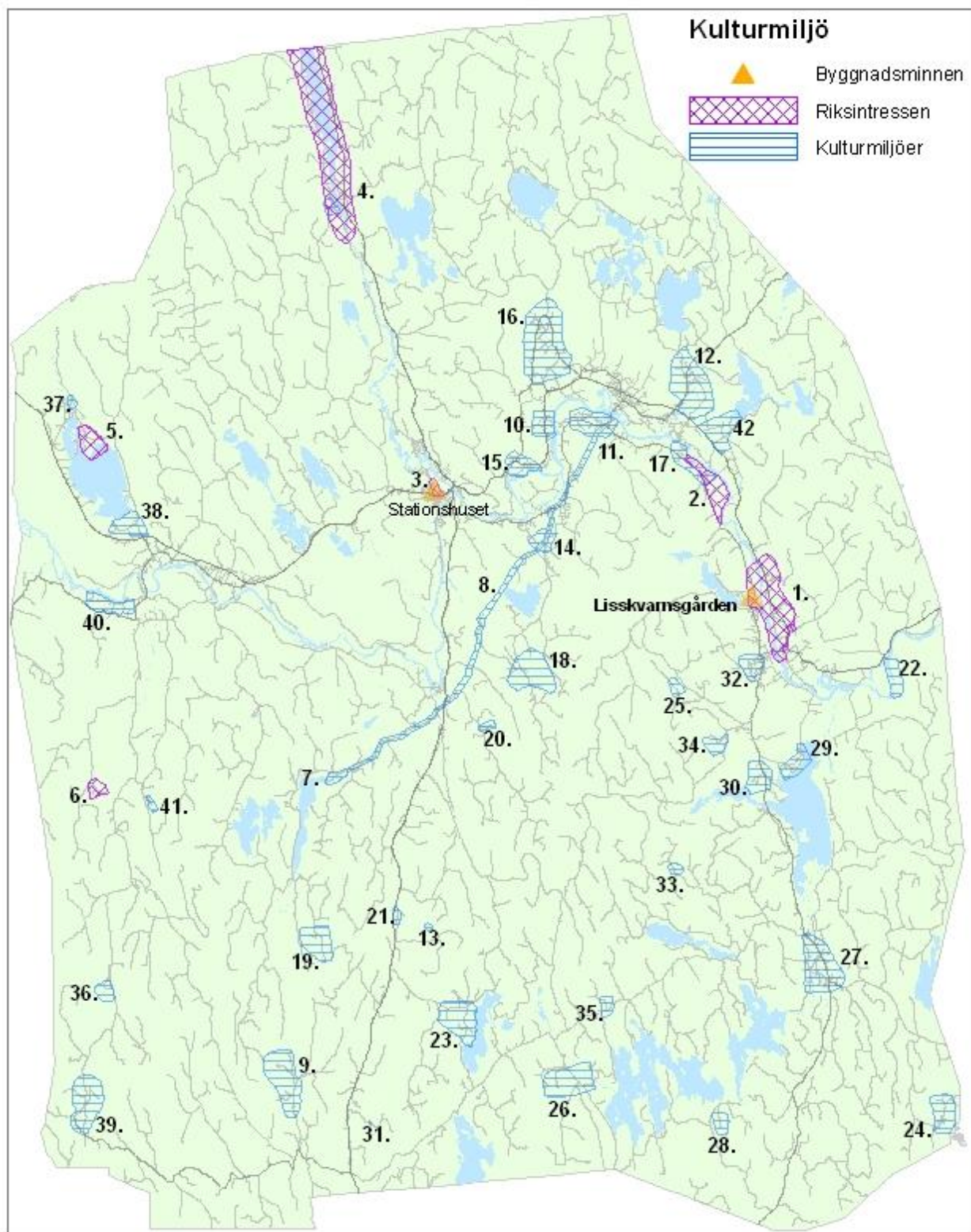
I projektet Skog och Historia har en inventering av forn- och kulturlämningar på skogsmark genomförts. Uppgifterna är preliminära, eftersom de inte genomgått fullständig kvalitetsgranskning för överföring till fornminnesregistret.

Övrigt

Stationsmiljöerna utmed Stockholm-Västerås- Bergslagsbanan har genom sin medvetna arkitektoniska gestaltning ett högt kulturhistoriskt värde. Det är därför angeläget att dessa miljöer skyddas.

Kommunens mål:

- Kulturmiljöer av riksintresse skyddas genom fördjupade översiktsplaner eller områdesbestämmelser.
- De 29 objekten i den kulturhistoriska inventeringen är av sådant allmänt intresse, att de enligt 3 kap 6 § MB ska skyddas så långt det är möjligt mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Vid byggnadsåtgärder ska placering, utformning, material och färgsättning anpassas till omgivningen. Detsamma gäller stationsmiljöerna utmed Stockholm-Västerås- Bergslagsbanan.
- Vid prövning av bygglov eller fastighetsbildning i anslutning till fast fornlämning ska samråd ske med länsantikvarien. Detta måste även uppmärksammas vid bygglovsbefriade åtgärder ("friggebodar", komplementbyggnader och tillbyggnader utanför samlad bebyggelse, jordbrukets ekonomibygnader m. m) samt vid grävningsarbeten för t ex ledningar och vägar.
- Gråstensskorstenarna bör bevaras.

Kulturvärden.

Riksstressen

- 1. Nås
- 2. Högosta
- 3. Järnvägsgatan
- 4. Sjön Van
- 5. Busjön
- 6. Norra Brudskogen

Övriga

- 7. Andersfors bruk
- 8. Andersforsvägen

- 9. Brindsjön, Taberget, Roten, Brindåsen

- 10. Duvnäs
- 11. Morn, Grånäs
- 12. Noret
- 13. Pältoso
- 14. Rutån
- 15. Skamhed
- 16. Skälö
- 17. Snöborg
- 18. Stora och Lilla Rutsberget

- 19. Vakerskogen
- 20. Åberget
- 21. Örskogen
- 22. Borgbodarna
- 23. Flatberget
- 24. Håvberget
- 25. Hästa
- 26. Kölaråsen
- 27. Lindesnäs
- 28. Moråsen
- 29. Närsjö
- 30. Orsala

- 31. Oxället
- 32. Skansbacken
- 33. Sälriset
- 34. Vinnberget
- 35. Västerfallet
- 36. Gransjöberget
- 37. Larsmoheden
- 38. Nordibyn
- 39. Nybrofjäll
- 40. Risheden
- 41. Södra Risåsen
- 42. Snöå bruk

KOMMUNIKATIONER

Goda kommunikationer är avgörande för kommunens och regionens utveckling. Detta gäller både vägar, kollektivtrafik och järnvägar samt tele- och datakommunikation. Speciellt för barn, ungdomar och äldre är kollektivtrafiken av avgörande betydelse.

Bättre pendlingsmöjligheter till Falun-Borlänge skulle vidga arbetsmarknaden och radikalt förbättra möjligheterna för boende i kommunen.

Genom kommunen passerar en stor del trafiken till Sälen, varför belastningen vissa dagar under vinterhalvåret är mycket stor.

Vägar

Genom kommunen går riksväg 26 (Inlandsvägen) från Mora till Halmstad och riksväg 71 (Västerdalsvägen) från Grundforsen vid norska gränsen, förbi Malung till Djurås. Dessa utgör riksintressen samt är rekommenderade för transport av farligt gods. Dessutom går länsvägarna 500 (Äppelbo – Hagfors), 524 (Nås – Fredriksberg), 531-533 (Vansbro - Järna – Nås) samt 570 (Järna - Leksand) genom kommunen.

Enligt 47 § väglagen råder byggförbud inom 30 m från riksvägarna samt 12 m för alla länsvägar. Byggförbudet gäller även inom frisiktstriangel 75 x 75 m vid korsningar mellan allmänna vägar samt mellan allmän väg och större enskild väg. För vägen mellan Vansbro och Guckån finns ett framtaget material

Prövning av bygglov berörda av väglagen görs av miljö- och byggnadsnämnden efter samråd med Trafikverket. Härvid prövas både trafiksäkerhet och miljöstörningar. Anslutning av enskild väg till allmän väg prövas av Trafikverket.

Kommunen och Trafikverket har en gemensam strävan att öka trafiksäkerheten på riksvägarna.

Framtida vägförbättringar

Västerdalsvägen har behov av höjd standard mellan Gruckån och Vansbro, mellan Vansbro och Hulån, förbi Snöbyn samt genom och öster om Nås. Vägen mellan Vansbro och Hulån är prioriterad i förslaget till den nationella planen för transportsystemet 2010-2021 och förbifart Nås är med på de objekt som skall prioriteras om de ekonomiska ramarna ökas 15%.

Översiktsplanen redovisar diskuterade nya lägen för vägen. Det är viktigt att nya bostadshus inte byggs i lägen nära dessa tänkbara vägsträckningar.

Även Inlandsvägen behöver flyttas genom Saltvik.

Kommunens mål:

- Vägreservaten prioriteras före annan markanvändning. Vägar har omgivningspåverkan i form av buller som måste beaktas både vid väglokaliseringen och vid placering av nya byggnader.

E16

En arbetsgrupp från berörda kommuner arbetar för en förlängning och förbättring av europaväg 16 med sträckan från Oslo till Gävle. Projektet har ett brett stöd både i Sverige och i Norge. Projektet berör riksväg 71 genom kommunen och stärker nödvändigheten av ökad framkomlighet. Kommunen arbetar aktivt med projektet.

Skyltar intill statliga vägar

Inom 50 meter från vägområdet krävs tillstånd från Länsstyrelsen för skyltar eller liknande anordningar för t.ex. reklam enligt § 46 i väglagen. Inom detaljplanelagt område är det kommunen som ger tillstånd genom bygglov.

Järnvägar

Järnvägen Västerdalsbanan är av riksintresse och både gods- och persontrafik ska behållas.

Kommunen är tillsammans med Gagnef, Borlänge och Malung - Sälen med i ”Västerdalsbanans intresseförening” för att gemensamt påskynda banans utveckling.

Det är av stort regionalt intresse att banan underhålls och successivt ges en högre standard, dels för att trygga näringslivets godstransporter och dels för att möjliggöra attraktiv vardagspendling och för att ge bättre möjligheter att nå Falun och Borlänge, men även Stockholm och Arlanda. I gällande planer ska ett nytt och förbättrat trafikledningssystem införas, vilket kommer att innebära en ökad kapacitet och tillgänglighet på banan.

Trafikverket har som målsättning att minska antalet plankorsningar. Trafikverket är ansvarigt för att buller och andra störningar från järnvägstrafiken ej drabbar redan befintlig bebyggelse. Störningar i tillkommande bebyggelse är exploatörens ansvar.

Den nord-sydliga järnvägen Inlandsbanan trafikeras idag endast från Vansbro till virkesterminalen i Dalasågen. Kommunen är med i ”Inlandskommunernas ekonomisk förening”, där en målsättning är att återuppta trafiken mellan Mora och Kristinehamn. Utredningar visar att 500 000 ton gods från både Vansbro och Malung – Sälen, som idag fraktas med lastbil, skulle kunna föras över till järnväg och därmed bidra till att minska koldioxidutsläppen.

Om buller se under avsnittet risker.

Kommunens mål:

- Kommunen verkar för att Västerdalsbanan utvecklas och förlängs samt att trafiken på Inlandsbanan återupptas genom kommunen.
- Antalet korsningspunkter bör minimeras. Nylokaliseringar av bebyggelse får inte hindra framtida borttagande av plankorsning.

Flygfält

I Järna finns ett mindre flygfält. Planer finns på att förlänga banan upp mot Skräpptjärn samt att bygga en rundbana.

Flygfältet kan innebära risk för framtida bullerstörningar inom inflygningsområdena om verksamheten väsentligt utökas.

Kommunens mål:

- Ingen ny bostads- eller fritidsbebyggelse får uppföras inom bullerstört område kring flygplatsen utan prövning i detaljplan. När detaljplaner upprättats ska utökad flygtrafik beaktas.

Gång- och cykelvägar

Det är viktigt att gång- och cykeltrafik kan ske på ett trafiksäkert sätt. Av speciell vikt är härvidlag barnens möjligheter att komma till skolan. Problem finns speciellt i Järna, där idag gamla landsvägen används. En ny gång- och cykelväg är delvis planerad mellan gamla och nya riksvägen. Det är viktigt att denna färdigställs.

Kommunens mål:

- En genomgång ska göras av dagens situation för cyklister och gående och en handlingsplan bör upprättas för att åtgärda eventuella brister.

Bredband

Samtliga telestationer i Vansbro kommun har byggts ut till bredbandsnoder. Det innebär att alla som är kopplade till telestationerna via kopparnätet, kan få bredband i form av ADSL. Vilken hastighet som är möjlig att uppnå är dock beroende av bl.a. avståndet (kabelvägen) till telestationen.

Ett fibernät sammanbinder orterna Äppelbo, Vansbro, Uppsälje, Hulån, Järna, Snöåbyn, Nås och Sågen. Inom vissa områden i tätorterna finns också lokala fibernät, där den som har behov av verkligt hög överföringshastighet kan ansluta sig direkt till fibernätet och få Ethernet-access.

För att få reda på avstånd och vilka möjligheter till kommunikation som gäller i enskilda fall hänvisas till internetoperatörer. Ansvarig för utbyggnaden och driften av bredband i Vansbro kommun är TeliaSonera AB (Skanova) som också äger nätet.

FÖRSÖRJNINGSSYSTEM

Vatten

SGU har kartlagt de grundvattenmagasin som finns i kommunen. (Se karta) Kommunala vattentäkter finns i Lämåsen, Flögforsen, Sågen, Kvarnåker och Lindesnäs. Dessa samt några enskilda vattentäkter är säkrade genom vattenskyddsområden. Vattenskyddsbestämmelserna behöver kontinuerligt förnyas i och med förändrade förhållanden och nya lagar.

Kommunen behöver också reservvattentäkter. Av denna anledning får vattenförande grusåsar ej bebyggas. Hänsyn behöver också tas vid planering av vägar, järnväg, kraftkabel m.m.

Kommunens mål:

- Vattenskyddsområden ska skyddas från exploatering.
- Skyddsbestämmelser ska uppdateras.
- VA-plan ska upprättas.

Avlopp

Kommunala reningsverk finns i Äppelbo, Vansbro, Järna, Nås och Lindesnäs. Runt dessa finns 300 meters skyddsområden.

Bebyggelsens behov av teknisk försörjning ska inom planlagda områden tillgodoses enligt detaljplanens anvisningar. Inom kommunens verksamhetsområden för vatten och avlopp är kommunen ansvarig för vatten och spillvattenförsörjning till tomt. För enskild avloppsanläggning utanför dessa områden ska individuell prövning ske genom miljö- och byggnadsnämnden.

Kommunens mål:

- Ingen bebyggelse ska tillåtas i närheten av reningsverk.

Avfallshantering

Kommunens återvinningscentral ligger i Bäckdalen mellan Äppelbo och Vansbro.

Återvinningsstationer finns i Äppelbo, Vansbro, Järna och Nås. Där kan allmänheten lämna tidningar, returpapper och förpackningar av glas, papper, metall och hårdplast.

Kommunen har infört källsortering för hushållssopor hösten 2010.

En biogasanläggning planeras i Vansbro med avsikt att omvandla organsikt avfall till användbar biogas. Bland annat planeras att ta hand om avfallet från kommunens avloppsreningsverk.

Vansbro kommun är medlem i DalaAvfall som är ett samarbete mellan fjorton kommuner i Dalarna som aktivt arbetar med gemensamma avfallsprojekt, mål och åtgärder. Exempel är regional avfallsplanering, upphandlingar, informationssatsningar kring farligt avfall samt återvinning av förpackningar och tidningar, kundundersökningar m.m.

Fjärrvärme

I Vansbro finns ett utbyggt fjärrvärmesystem med värmeverk i Grönalid och vid f.d. Brosågenområdet. Planer att bygga ut fjärrvärme på fler orter finns för närvarande inte.

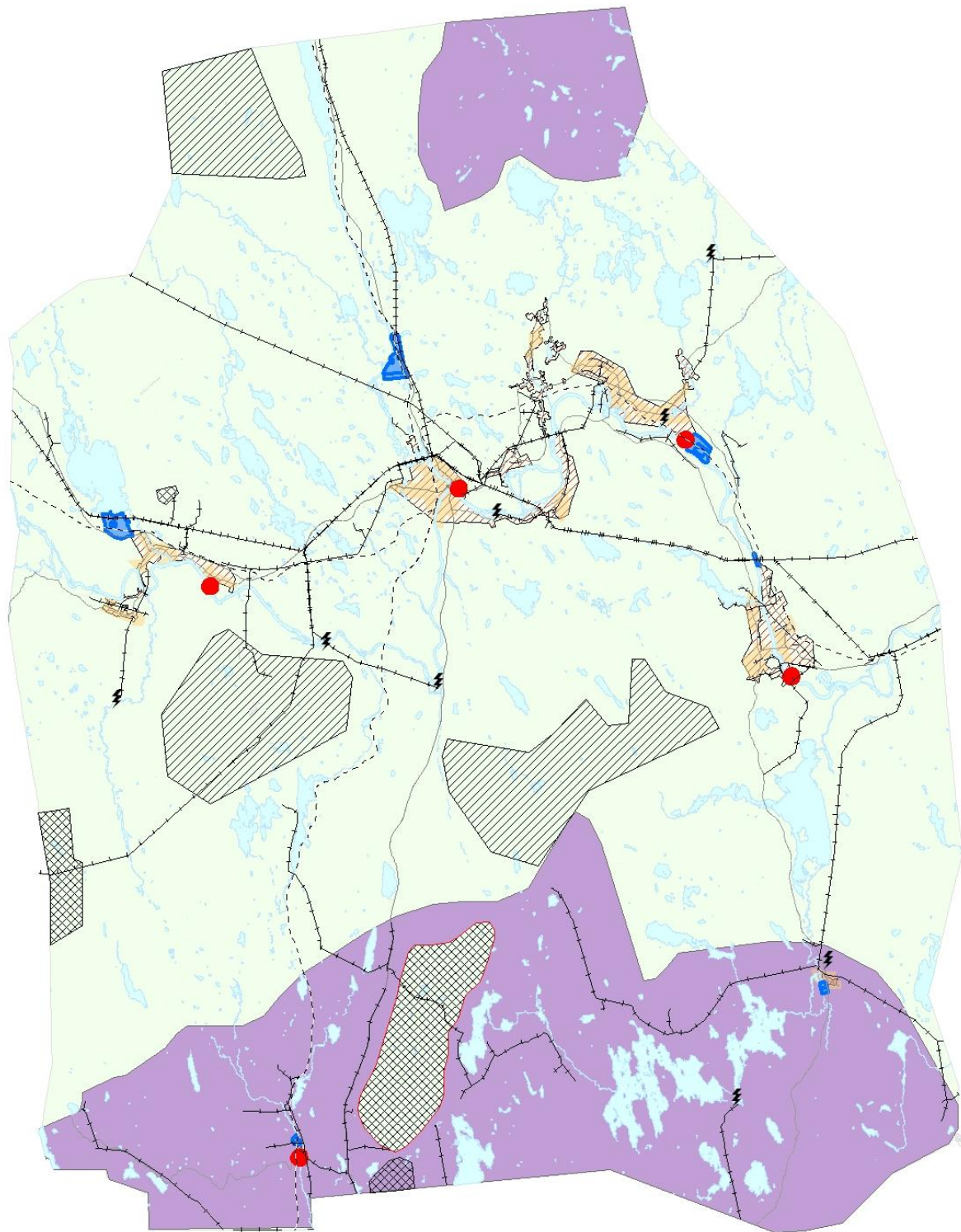
Kommunens mål:

- Ny bebyggelse i Vansbro bör anslutas till fjärrvärmenätet.

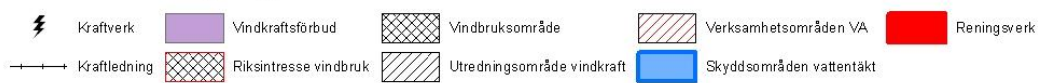
Kraftverk och kraftledningar

Kraftledningsnätet i kommunen är underdimensionerat, speciellt med tanke på en ytterligare vindkraftsutbyggnad. Ny 130kV-ledning har byggts mellan Mockfjärd och Malung.

Större vattenkraftverk i Västerdalälven finns vid Hummelforsen, Eldforsen och Skifsforsen. Eldforsen och Skifsforsen utgör riksintressen. Dessutom finns mindre anläggningar vid Flatån, Emaus, Näsälven, Lindesnäs och Kvarnmora vid Granan.

Teknisk försörjning

Ett antal sjöar är reglerade som magasin för Västerdalälvens kraftverk eller för de lokala kraftverken.

Kommunens mål:

- Kring kraftverken beaktas dels högvattennivåer uppströms dammarna, dels olycksrisken för närområdet nedströms.

Vindkraft

År 2000 byggdes det första vindkraftverk på toppen av Hunflen. Verket gick bra och banade väg för det stora intresset för inlandsetableringar som sedan kommit. Vansbro kommun är idag en av de kommuner som har mest utbyggd vindkraft i Sverige.

2006 genomfördes på Energimyndighetens uppdrag en teoretisk vindhastighetsmätning över hela Sverige. Utifrån detta bestämdes att ett område öster om Sågen var av riksintresse för vindbruk. Inom detta område har Röbergsfjället samt Kjökeberget/Silkohöjden byggts ut med 12 vindkraftverk. Sex verk har dessutom tillstånd att byggas på Korpffället vid Malung - Sälengränsen. Diskussioner pågår för utbyggnad av vindkraft även på Skalet norr om Korpffället samt på Kajsberget vid gränsen mot Ludvika.

Vindkraftverk har en stor omgivningspåverkan och syns och hörs på långt håll. Den orörda natur som är en av kommunens största tillgångar påverkas negativt och noggranna överväganden måste göras inför varje vindkraftsutbyggnad. Risk för nedfallande is måste också beaktas.

Ytterligare vindkraftverksbyggen kräver en utbyggnad av kraftledningsnätet. Även detta får en stor omgivningspåverkan.

Kommunens mål:

- Vindkraft bör inte byggas ut om konflikt uppstår med andra väsentliga intressen som landskapsbilden, befintlig bebyggelse, friluftsliv, turism, kultur- och naturvärden och stora opåverkade områden.
- Kommunen är positivt inställd till ytterligare etablering av vindkraftverk endast i lägen där det inte får negativ inverkan på miljön samt i redan utbyggda områden och vid Korpffället och området norr därom. Lokaliseringens lämplighet prövas från fall till fall med hänsyn till påverkan på omgivningen. Vid Skalet får inga nya kraftverk byggas så att de syns från Norra Brudskogen, eftersom detta skulle innebära en förvanskning av den förindustriella och riksintressanta fäbodmiljön. En utredning bör göras av hela kommunen för att se om det finns ytterligare områden där vindkraft kan byggas ut utan negativ påverkan. Som exempel på områden som bör utredas närmare redovisas i översiktsplanen tre områden: Väster om Van, söder om Äppelbo och söder om Hästängsflotten.
- Restriktioner gäller för bebyggelse inom vindbruksområden med tanke på de ljud- och ljusstörningar som kan uppstå.
- Nya kraftledningar måste dras i lägen där hänsyn tas till befintliga förhållanden, bl.a. natur- och kulturvårdens intressen.
- Inom riksintresseområdet för friluftslivet i söder bör inte ytterligare vindkraft byggas ut utom inom riksintresseområdet för vindkraft.
- Dessutom bör ingen vindkraft byggas ut inom det stora orörda området i den nordöstra delen av kommunen.

FRILUFTSLIV

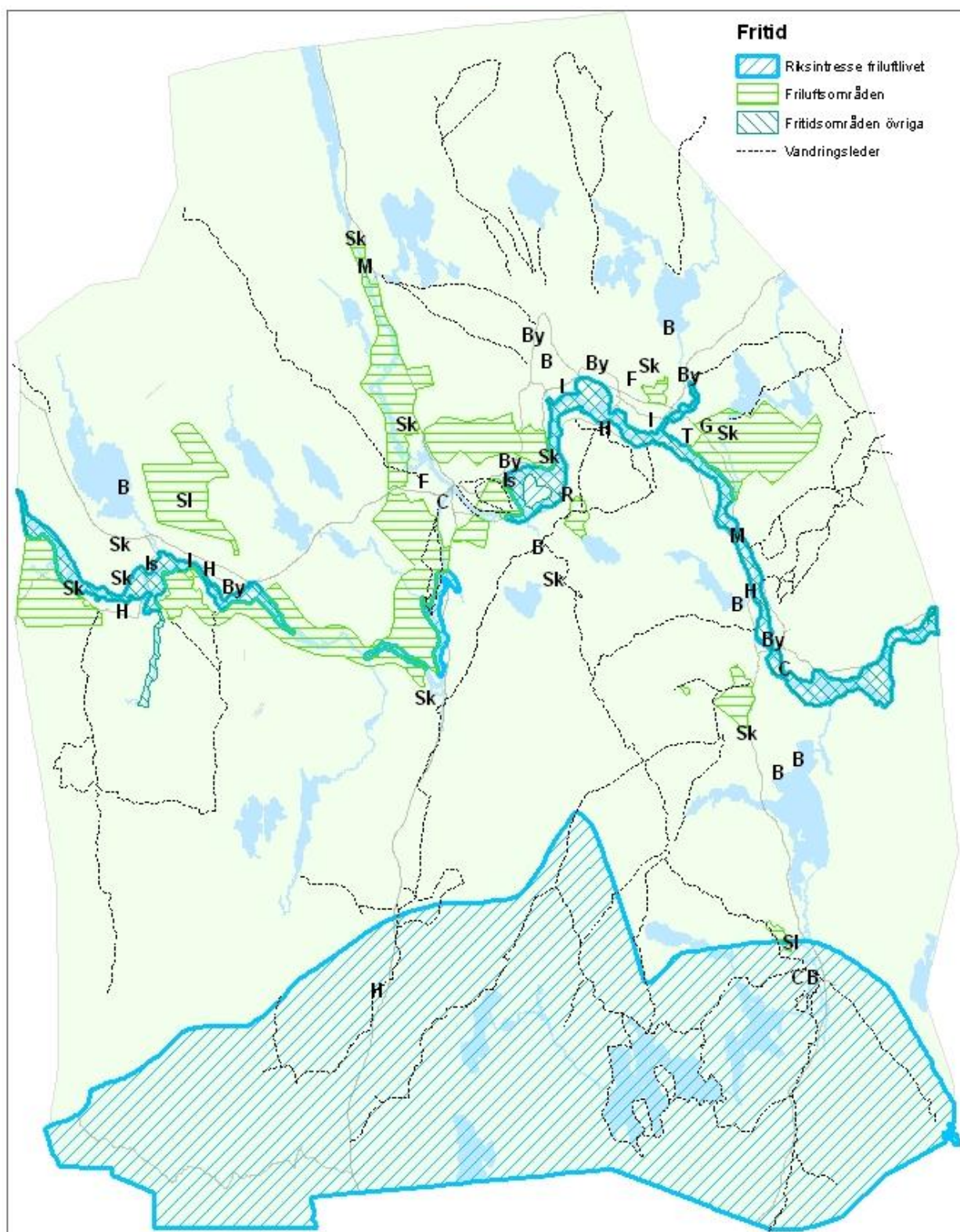
Inom Vansbro kommun ger naturen en mångfald av möjligheter till olika friluftaktiviteter. Det betyder mycket för invånarnas livskvalitet och för kommunens attraktivitet. Inom korta gångavstånd finns god tillgång till skog, öppen mark och vackra sjöar. Det finns gott om iordningställda vandringsleder, skidspår, badplatser m.m. för ett aktivt friluftsliv.

Riksintresseområden

Länsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket angivit de områden i kommunen som är av riksintresse för friluftsliv. Miljöbalken anger att områden av riksintresse för friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan skada dess värden. I Vansbro utgör Västerdalälven och finnmarken i söder riksintresseområden för friluftslivet.

Kommunens mål:

- I riksintresseområdena ska friluftslivets intressen prioriteras och där bör nya bostads- och fritidshus placeras i anslutning till befintlig bebyggelse. Enstaka fritidshus kan placeras i anslutning till befintliga vägar, om lokaliseringen inte motverkar friluftslivets intressen.

Fritid.

B	Badplats	F	Fotbollsplan	I	Idrottsplats	Sk	Skjutbana
By	Bygdegård	G	Golfbana	Is	Ishockey	SI	Slalombacke
C	Campingplats	H	Hembygdsgård	M	Motorbana	T	Travbana

Områden för friluftsliv

Enligt Dalarnas miljömål ska fysisk planering och samhällsbyggande i Dalarna senast 2010 grundas på program och strategier för hur grön- och vattenområden i tätorterna och tätorternas närhet ska bevaras, vårdas och utvecklas för såväl natur- och kulturmiljö, som folkhälsoaspekter och friluftssändamål. Kommunen pekar särskilt ut följande områden i översiktsplanen för rörligt friluftsliv: Hunflen, Östanberget i Lindesnäs, Snöån, områden sydväst Vansbro, söder Bomled, Eldtjärn, Glatjärn, öster Uppsälje, Grötholen och sydväst Skansbacken, Lomtjärn-Lerbäcken-Krogen, Kvarnsjön m.m. nordost Vansbro, Storbyhagen vid Järna och Asphagen vid Nås.

Skogsstyrelsen håller på med en inventering av skogar med höga sociala värden. Det kan vara tätortsnära strövområden, skogar i närheten av skolor som används i undervisningen, orörda skogar osv.

Flera av forsarna utmed Västerdalälven och Van samt ett stort antal sjöar är av stort intresse för fritidsfiske m.m.

Kommunens mål:

- Restriktivitet ska gälla mot nya bostäder/fritidshus inom friluftsområden. Befintliga husgrupper kan dock utökas, om detta ej strider mot fritidsintresset samt kan samordnas med övriga intressen (natur, kultur, jordbruk, teknisk försörjning, fastighetsbildning m. m).
- För skogsnäringen gäller de regler om naturvårdshänsyn, som föreskrivs i Skogsstyrelsens anvisningar (bl.a. begränsning av hyggesstorlek, avverkning undviks på berg och myrar, små för växter och djur värdefulla miljöer lämnas, torrträd lämnas, allmänt utnyttjade stigar rensas efter avverkning, marken återställs från skador på stigar och leder, avverkning begränsas intill tätare bebyggelse eller kulturmiljöer, liksom intill sjöar, vattendrag och trafikerade vägar).

Vandringsleder

Inom kommunen finns ett stort antal markerade vandringsleder. Några har övernattningsmöjligheter. Kommunen har tagit fram kartan ”Vandringsleder i Vanbro kommun”. Längs vandringslederna ska skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn till friluftslivet.

Fiske

Vansbro kommun har många goda fiskevatten och fiske har en stor betydelse för att utveckla turismen. Utplantering av ädelfisk har gjorts i flera vatten och fritidsfiske är en populär fritidssysselsättning inom kommunen. Fiskvårdsområdena har tagit fram kartor över de olika fiskevattnen.

Kommunens mål:

- Utbyggnad inom landsbygdsområden i strandnära lägen får ej ske så att förutsättningarna för fiske försämras.

Sport, idrott och lek

MOTORBANOR

Beteckningen används för befintliga mindre motorbanor i Eriksfors och Gullgråda, vilka ska beaktas vid lokalisering av ny bebyggelse m.m. Anläggningen vid Gullgråda är inte sanktionerad och bör undersökas med tanke på närheten till kommunens vattentäkter, buller och strandskydd.

SKJUTBANOR

Runt om i kommunen finns ett antal skjutbanor; Dalasågen, Vansbro, Eriksfors, Vansbro, Grötholn, Järna, Ovanheden, Äppelbo, Skansbacken, Nås, Snöån. Dessa ska beaktas vid lokalisering av ny bebyggelse m.m.

GOLFBANA

Beteckningen avser 18-hålsbanan i Snöån.

SKIDANLÄGGNINGAR

Skidbackar med lift finns i Hunflen och norr om Lindesnäs. I Snöån finns skidstadion med rullskidbana, skidskyttebana m.m.

Elljusspår och motionsspår finns i Järna (3 km), Nås (3 km), Skålö (2,5 km), Uppsälje (1,5 km), Vansbro (2,5 km) samt Snöån (5 km).

RIDANLÄGGNINGAR

Ridanläggningar finns i Uppsälje och Ilbäcken.

ANLÄGGNINGAR FÖR IDROTT OCH MOTION

Inom tätorterna och de större byarna finns flera anläggningar för idrott och motion. Dessa redovisas i kommunens underlagsmaterial till översiktsplanen samt inom de fördjupade översiktsplanerna.

Fotbollsplaner finns i Järna, Äppelbo, Hulån, Nås och Vansbro.

Idrottshallar finns i anslutning till skolorna.

Isbanor finns i Äppelbo, Järna, Nås, Skamhed samt i Vansbro där det också finns en ishall.

BADPLATSER

Iordningställda badplatser finns vid Ticknäsviden i Busjön, Arfnisstjärn i Skålö, Glatjärn i Rutån, Gensen i Järna, vid dammen i Lindesnäs, Brindsjön vid Sågen, Nårsjö i Nås och Plasket i Vansbro. Dessutom finns Vansbro simhall.

TRAV

Vid Snöå friluftsområde finns en nybyggd travbana (sandbana) för amatörträning. Här arrangeras årligen bygdetrav.

TURISM

Turismen är en näring som har stora utvecklingsmöjligheter i Vansbro kommun. Redan idag har kommunen ett betydande antal besökare till stora evenemang som särskilt Vansbrosimningen och Flygfesten. Kommunens natur- och kulturvärden är attraktioner som kan nyttjas mer för sysselsättning och utveckling. Speciellt bör fritidsfisket nämnas.

Kommunens mål:

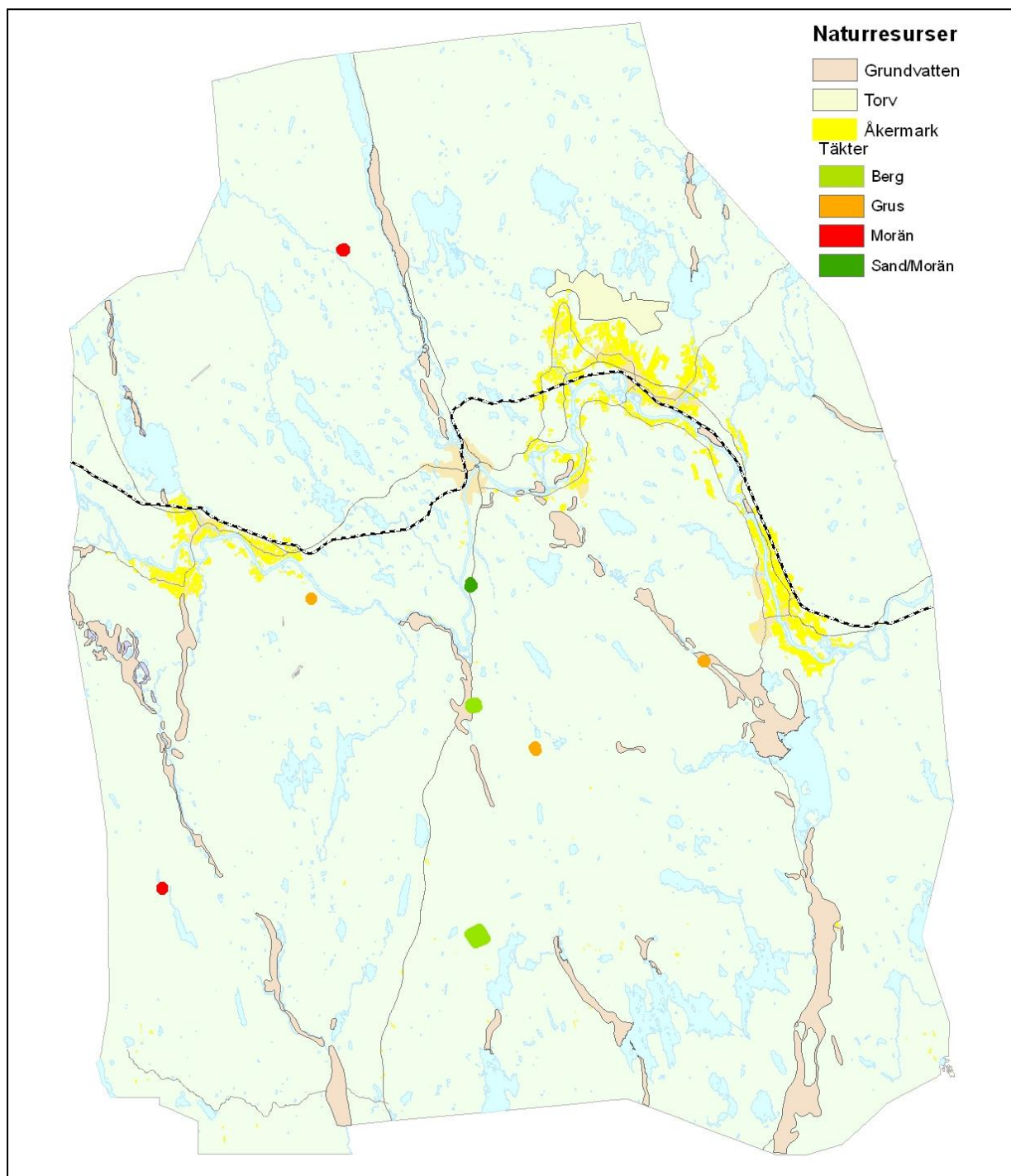
- Profilera Vansbro som en kultur- och evenemangskommun.
- Stödja processer för utveckling av evenemangsturismen.
- Stödja utvecklingen av naturturism.
- Genom bra och intresseväckande kartor och presentation på kommunens webbplats kan de intressanta vatten-, kultur- och naturområdena marknadsföras.
- Kontakter vidareutvecklas med informationsställen för turister i Sverige och i andra länder.

NATURRESURSER

Täkter

Befintliga grustäkter finns söder om Äppelbo, söder om Vansbro, vid Eriksfors samt sydväst om Nås. Bergtäkter finns vid Flatberget och vid Eldforsen.

Hushållning med naturresurser är en del i arbetet för långsiktigt hållbar utveckling. Ett regionalt miljömål är att sträng hushållning ska karaktärisera det fortsatta utnyttjandet av naturgrus. Målsättningen allmänt är att öka uttag av berg och minska exploateringen av naturgrus. Detta styrs dels i tillståndsgivningen och dels genom avgifter. Kommersiella täkter är tillståndspliktiga med länsstyrelsen som tillståndsgivare. Mindre husbehovstäkter handläggs via anmälningsplikt av kommunen.

Kommunens mål:

- I princip ska inga nya kommersiella grustäkter tillåtas.
- Nya bergtäkter bör lokaliseras på väl tilltaget avstånd från bebyggelse och vara långsiktiga.
- Täkter är miljöstörande verksamheter, främst genom buller. Det är viktigt att tillräckliga skyddsavstånd lämnas mellan bostäder och nya anläggningar. Även naturvårdshänsyn ska tas.

Torv

För Nolåkersflotten finns en koncession för torvbrytning från 1985. Någon torvbrytning har dock ännu inte kommit till stånd.

Grundvatten

Genom kommunen går ett antal grusåsar. I dessa ligger dagens vattentäkter och där kan fler anläggas.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

I översiktsplanen ska olika miljö- och riskfaktorer redovisas för att därefter ligga som underlag vid lokalisering av bebyggelse och anläggningar samt utgöra grund vid framtagande av åtgärdsförslag i syfte att förebygga problemen. Syftet är att förhindra eller minska störningar och olyckor som kan påverka hälsa, säkerhet och miljö.

Översvämningsrisk

Västerdalälven har svämmat över med ojämna mellanrum. Den mest välkända översvämningen inträffade 1916. Man fick då ro för att komma till sina fastigheter i hela centrala Vansbro. I senare tid var det stora översvämningar 1959 och 1966. Den största kända översvämningen var 1764 då vattnet stod ca en meter högre än 1916.

Översvämningar innebär inte bara risker för byggnader utan också för VA-system, där orenat avlopp sprids över bygden eller spolas ut i Västerdalälven.

Efter att uppdämningar gjorts av bl.a. Venjansjön och Öjen har en viss möjlighet att reglera vattenmängderna åstadkommits, men samtidigt har klimatförändringen medfört större risk för extrema väderförhållanden.

På 1930-talet gjordes en mindre rensning vid Skifsforsen för att öka den möjliga genomströmningen.

1976 gjordes en utredning¹ som visade att det vore ekonomiskt lönsamt att ytterligare rensa i Skifsforsen samt i Kvarnholsforsen och därigenom sänka högvattnet med 0,5 meter i Vansbro och 0,4 meter i Nås. Utredningen visade också att det var mycket lönsamt att valla in Vansbro.

1979-1982 byggdes den s.k. Norlinvallen för att hindra inflöde av vatten från norr ner mot Vansbro centrum. Vallen från järnvägsbron till Vanåns sammanflöde med Västerdalälven blev dock inte byggd.

2002 gjorde SWECO/VBB ett anbudsunderlag för att göra en kombinerad vall och gångväg längs Vanån. Av ekonomiska skäl kom vallen inte till utförande, men projektet är fortfarande aktuellt.

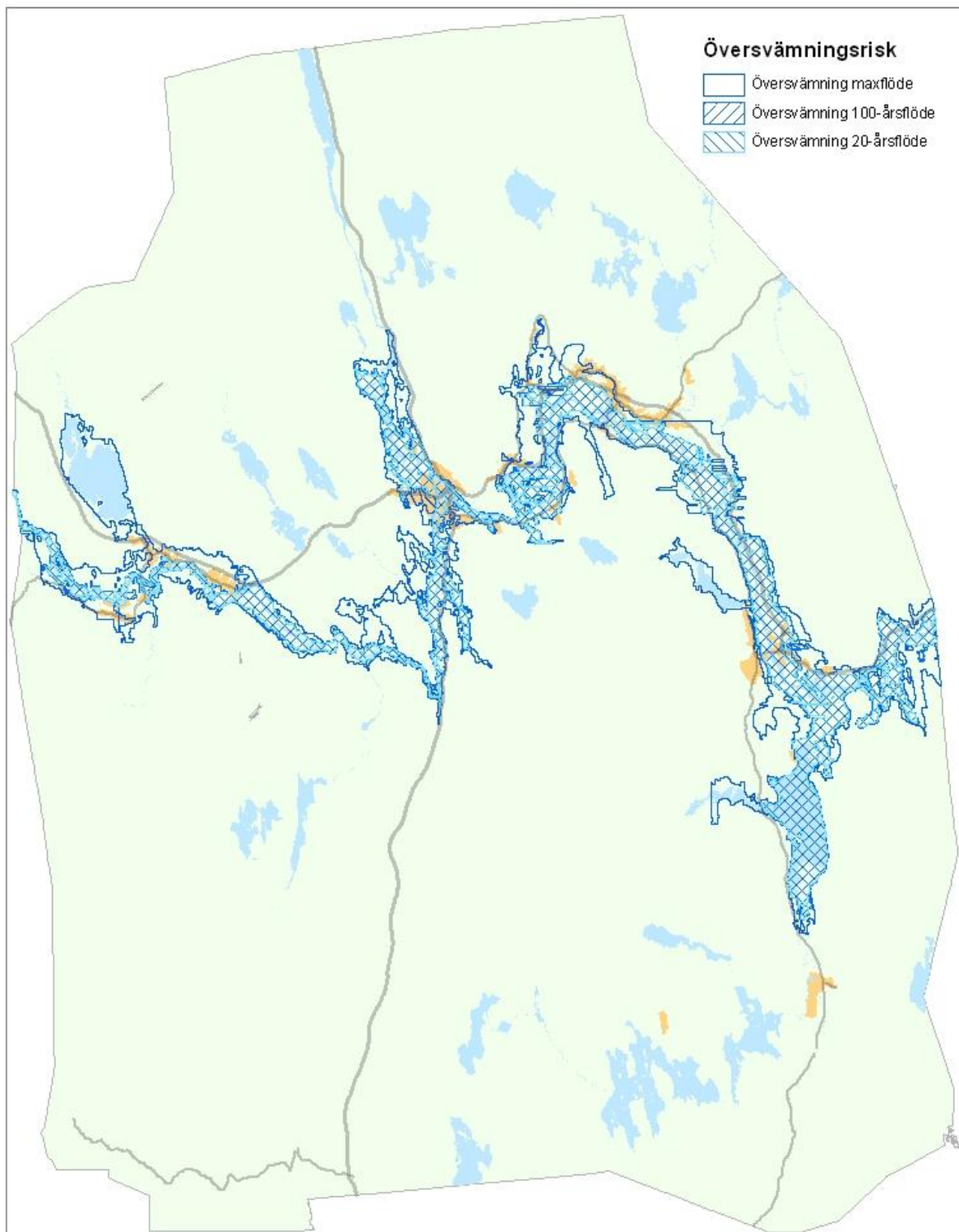
1998 gjorde SMHI en översiktlig kartering av översvämningsriskerna längs Västerdalälven. Man beräknade vilka områden som riskerade att bli översvämmade med 20 respektive 100 års mellanrum samt vid maximal otur. Enligt denna kartläggning är stora delar av älvdalen i riskzonen.²

¹ Översvämningskydd i Västerdalälven. Jordbruksdepartementet 1976:8

² Översiktlig kartering av översvämningsrisker längs Västerdalälven. SMHI 1998.

En ny och fördjupad studie pågår på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att precisera översvämningsriskerna i Västerdalälven. Med hjälp av flygfotografier ska översvämningsområdena bestämmas vid olika flöden.

Erfarenheter och bedömningar av pågående klimatförändringar pekar på att oväder med extrem nederbörd kan bli allt vanligare och med dem kraftiga vattenflöden. Risken för översvämningar kommer att öka. Detta gäller även riskerna för ras, skred och stranderosion.

Kommunens mål:

- I samband med planläggning och bygglovsprövning ska översvämningsriskerna beaktas. Följande rekommendationer gäller:
- I områden som hotas av 100-årsflöde, dvs. där sannolikheten för översvämningar beräknas till 63 procent eller högre under en 100-årsperiod, bör det inte tillkomma någon bebyggelse alls, med undantag för enkla byggnader som garage och uthus samt t. ex p-platser och enklare idrottsanläggningar.
- I områden som hotas av högsta dimensionerande flöde, dvs. där översvämningar beräknas ske mer sällan än vart hundra år kan samhällsfunktioner av mindre vikt lokaliseras. Exempel är byggnader av lägre värde, byggnader av mer robust konstruktion, vägar med förbifartsmöjligheter, enstaka villor, fritidshus och mindre industrier med liten miljöpåverkan.
- Endast i områden som inte hotas av 100-årssflöde eller högsta dimensionerande flöde bör riskobjekt och samhällsfunktioner av betydande vikt lokaliseras. Detta kan vara offentliga byggnader, t.ex. sjukhus, vårdhem, skolor, infrastruktur av stor betydelse såsom riksvägar och andra vägar utan reella förbifartsmöjligheter, järnvägar, VA/avfallsanläggningar, el-/teleanläggningar samt industrier med stor miljöpåverkan eller andra industriområden. Även sammanhållen bostadsbebyggelse bör placeras ovanför nivån för högsta dimensionerande flöde.
- Rekommendationerna föreslår var man kan bygga utan att vidta särskilda förebyggande åtgärder med avseende på höga flöden. I de fall man önskar använda översvämningshotad mark till annat än vad som rekommenderas bör en riskanalys utföras för att bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa konsekvenserna av höga flöden. Möjligheter finns att bestämma lägsta golvnivå och lämpligt grundläggningssätt för nya byggnader samt att endast källarlösa hus får uppföras.
- I vissa fall kan problemen åtgärdas genom permanent invallning. För Vansbros del, med alla befintliga byggnader, verkar detta vara den vettigaste åtgärden.
- Rensningar bör göras i Skifs- och Kvarnholsforsen.

Skredrisk

Markbeskaffenheten längs Västerdalälven innebär risk för erosion och skred. En undersökning har gjorts där ett antal områden pekats ut som riskområden, nämligen: Risheden och Näset i Äppelbo, vid Flottaren samt på Grönalidsidan i Vansbro, i Skamhed, i Morn och vid bron i Järna samt på sex ställen i Nås bl.a. vid Borgheden och Nederborg.

Den påverkan som klimatförändringar med bland annat kraftig nederbörd på kort tid som påverkar stabiliteten är ännu inte undersökt. Därför måste riskfrågor utredas som underlag inför kommunens vid planläggning och prövning av förhandsbesked och bygglov.

Mindre erosions skydd har lagts ut vid turistbyrån, vid Flottaren samt vid hängbron till Grönalid.

SWECO/VBB gjorde 2002 ett anbudsunderlag för att åtgärda problemen genom att förstärka hela stranden från campingplatsen till turistbyrån. Av ekonomiska skäl blev åtgärderna aldrig utförda.

Kommunens mål:

- Kommunen ska noga följa utvecklingen längs Västerdalälvens stränder, speciellt inom de utpekade riskområdena.
- Beredskap ska finnas att med kort varsel kunna fylla i förstärkningar med grova stenblock.
- Inom områden med erosionsrisk får inga nybyggnationer ske.
- Erosionsrisken kan innebära restriktioner avseende till- och ombyggnad av befintliga byggnader i riskområdena.

- All planläggning och bebyggelseprövning måste bedömas utifrån risker för skred och erosion och hänsyn måste tas till detta.

Radon

Radon är en osynlig och luktfri radioaktiv gas, som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. Radongas mäts i bequerel per kubikmeter (Bq/m³) luft. Radon sönderfaller i sin tur till radondöttrar som vid sönderfallen utsänder joniserande strålning. Det är den joniserande strålningen som kan skada cellerna i luftrör och lungor. Bor man under en lång tid i ett hus med höga radongashalter riskerar man att drabbas av lungcancer. Riktvärdet är att 200 Bq/ m³ rumsluft inte får överskridas.

År 1988 gjorde Sveriges Geologiska AB en markradonutredning för Vansbro kommun. Ett antal högriskområden med förhöjd till hög uran/radiumhalt och gammastrålning hittades. Fyra mindre områden är belägna söder och öster om Bysjön, ett område mellan sjöarna St. Säxen och Hulen samt fyra mindre områden vid Nybofjäll och norrut. I övrigt vet man att alla rullstensåsar kan vara riskområden. I övrigt konstaterades att jordbruksmarkerna i Nås och Järna är lågriskområden. Även vissa byggmaterial (blåbetong) kan utsöndra radon.

I kommunen har radonmätningar genomförts av 277 fastigheter. Av dessa hade 232 låga eller mycket låga värden. 27 låg mellan 200-400 Bq/m³ och 18 över 400 Bq/m³. Allt eftersom nya mätningar görs får kommunen en bättre bild av var riskområden finns.

Genom att bygga med tät bottenplatta eller väl ventilerad kryprumsgrund med tätning av markyta och bjälklag kan man åstadkomma ett radonsäkert hus. Ventilationssystemet får dessutom inte ge för stort undertryck inomhus och tilluftsdon måste finnas i tillräcklig omfattning. Man bör även undvika material med höga uranhalter som fyllning under hus.

Kommunens mål:

- Då risk för höga värden befaras, ska kontrollmätning begäras i samband med prövning av förhandsbesked eller bygglov. Vid planläggning ska alltid övervägas om särskild kontrollmätning ska genomföras i samband med upprättandet av detaljplan.
- Krav ställs på radonsäkert byggande och uppföljande radongasmätning i alla nybyggda bostäder, skolor och förskolor.
- Riktvärdet 200 Bq/m³ rumsluft får inte överskridas.
- Riktvärdet 200 Bq/m³ i rumsluften tillämpas även för befintliga bostäder och lokaler för allmänna ändamål såsom t ex skolor och förskolor.
- Dricksvatten bör inte ha högre radonhalt än 100 Bq/l.
- En ny markradonundersökning bör göras med de bättre instrument som idag finns.

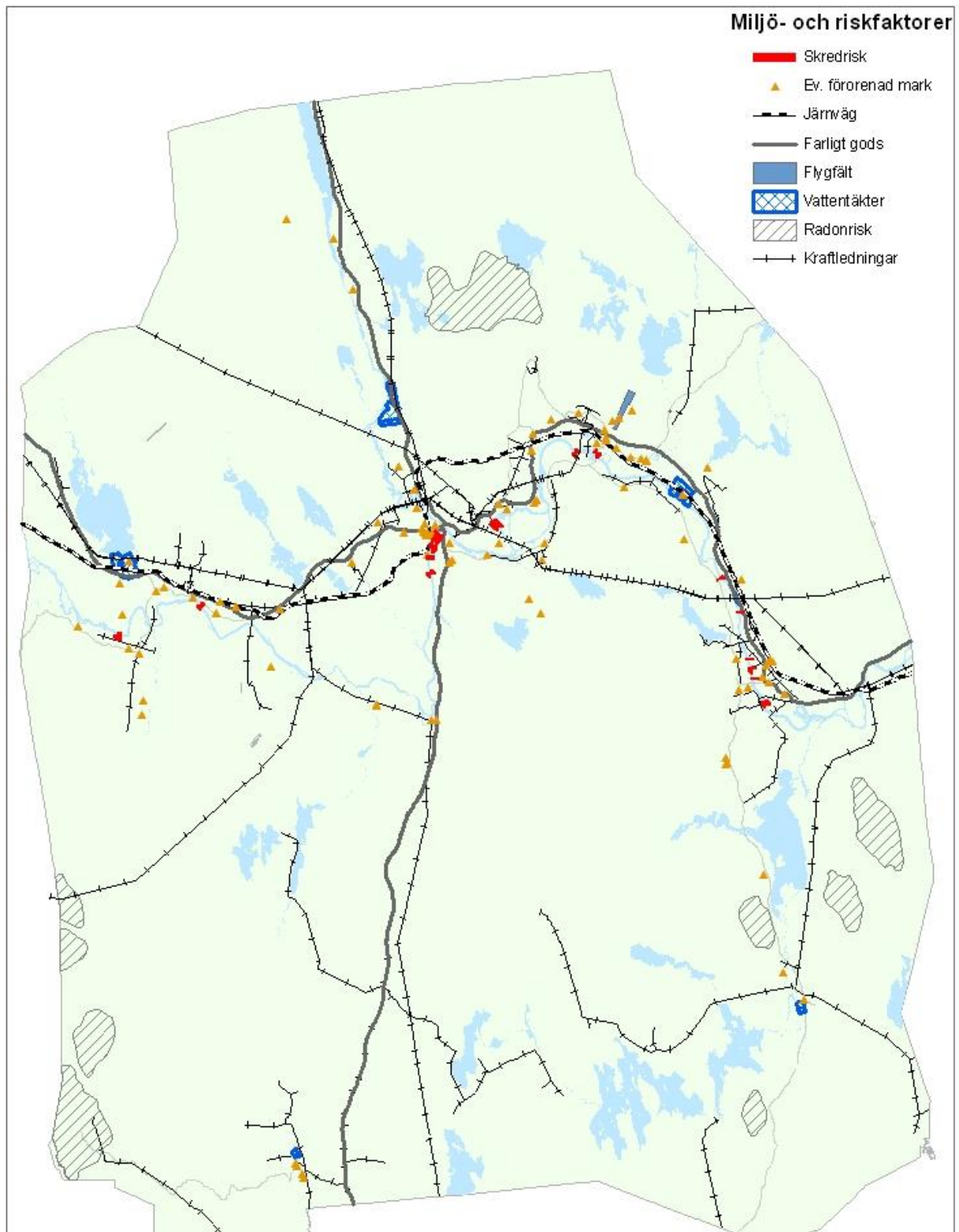
Förorenade markområden

Gamla avfallsdeponier och områden där det tidigare bedrivits miljöfarlig verksamhet kan utgöra en risk för grund- och ytvatten. Länsstyrelsen har genomfört inventering i länet för att utreda förekomst av förorening eller risk för förorening av mark såsom gamla skrotupplag, oljedepåer m.m. Inom kommunen finns 154 objekt medtagna i Länsstyrelsens databas, men få av dem anses utgöra större risker. De värsta objekten, där man uppskattar att det finns stor risk för förorening, torde vara SJ:s tidigare impregneringsverk i Van och Dalasågen, sågarna Träkol och Brosågen i Vansbro samt den gamla platsen för Vansbro galvanotekniska fabrik på fastigheten Skamhed 279:1.

Kommunens mål:

- Vid önskemål om exploateringar inom områden där föroreningar finns/kan finnas krävs provtagningar som kan fastlägga förekomst/omfattning av ev. föroreningar och därmed behov av åtgärder innan exploatering kan ske.
- Vid kommunens köp och försäljning av fastigheter ska kommunen uppmärksamma om den aktuella platsen är förorenad. Om så är fallet bör kommunen kontrollera vilka

krav som kan ställas på sanering eller om markanvändningen ska begränsas. En ansvarsutredning bör göras.

Miljö- och riskfaktorer.

Buller

Buller är ett stort miljöproblem i dagens samhälle. Buller skapar obehag och påverkar människors hälsa genom bland annat irritation, stress, ökat blodtryck och sömnsvårigheter. I svårare fall kan det leda till hörselskador och medföra bestående negativa effekter för barns

kunskapsutveckling och minne. De mest betydande källorna till bullerstörningar i kommunen är väg- och tågtrafiken. För Järna måste hänsyn tas även till flygtrafik. Buller kan även komma från industrier, tåktar, skjutbanor, motorsport, fläktar och annan teknisk utrustning. Även vindkraftverk är möjliga bullerkällor.

Naturvårdsverket och andra myndigheter har tagit fram riktvärden för buller utomhus och inomhus som inte bör överskrivas. Riktvärdena motsvarar en ljudnivå som ansetts rimlig att eftersträva, men många människor kan fortfarande uppleva buller under riktvärdena som en påtaglig störning. Bullernormer finns för vägtrafik, flygtrafik, industrier, skjutbanor, motorbanor, vindkraft. Värden finns i de skrifter som anges i underlagsmaterialet.

Intill järnvägen finns risk även för vibrationer. Trafikverket anser att för bebyggelse inom 150 m från järnväg ska en utredning göras avseende eventuella buller- och vibrationsstörningar och att plats finns för eventuella räddningsinsatser, spårkompletteringar och riskreducerade åtgärder. Banverket och Naturvårdsverket har tagit fram riktlinjer för vibrationer som inte bör överskridas vid permanentbostäder, fritidsbostäder och vårdlokaler. Nivån bör därför klaras när ny bebyggelse uppförs vid järnvägen.

Kommunens mål:

- Bullerproblematiken ska alltid uppmärksammas vid nya etableringar.
- Rekommenderade riktlinjer för buller ska gälla.
- Bullervall och/eller plank kan anordnas för att minska problemen
- Vid planläggning och lovgivning längs Västerdalsbanan ska särskild hänsyn tas till buller och vibrationer. Inom stort område bör nya bostäder inte tillkomma.

Luftkvalitet

Regeringen utfärdade år 1998 en förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft. De ämnen som reglerades var kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid och bly. Förordningen har sedan dess reviderats ett antal gånger och kompletterats med ytterligare normer, för partiklar (PM10), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EG-direktiv.

Dalarnas luftvårdsförbund utför kontinuerliga mätningar i Vansbro. De värden som uppmätts är acceptabla.

Elektromagnetiska fält

Effekten på levande organismer av elektromagnetiska fält från bl.a. kraftledningar och sändare för mobiltelefoni har på senare tid aktualiserats. Inga svenska gränsvärden finns för allmänhetens exponering. Däremot har Strålsäkerhetsmyndigheten gett viss vägledning i dokumentet Magnetfält och hälsorisker från 2009.

Man rekommenderar där tills vidare viss försiktighet. Vid samhällsplanering och byggande rekommenderas därför att:

- Sträva efter att utforma eller förlägga nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfälten begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och daghem etc. nära befintliga el-anläggningar som ger förhöjda magnetfält, om det finns alternativa placeringar.
- Sträva efter att begränsa fält som avviker starkt från vad som kan anses normalt i befintliga hem, skolor och på arbetsplatser.

Kommunens mål:

- Kommunen tillämpar Strålsäkerhetsmyndighetens regler för elektromagnetiska fält i samband med all detaljplanläggning och nybyggande. För närvarande gäller Allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2008:18.)

- Forskning om risker med elektromagnetiska fält ska kontinuerligt följas och nödvändiga åtgärder ska vidtas i takt med att sådana eventuella risker identifieras.
- Bebyggelse får ej ske under högspänningsledning och ej närmare friledning än 5 meter. Vid högre spänningar än 55 kV utökas avståndet. Kraftledning på 130 kV bör ha ett avstånd på minst 50 m till närmaste bostadsbyggnad och 400 kV 150 meter.

Transporter med farligt gods

Längs våra vägar transporteras mängder av farligt gods i form av t ex explosiva, brandfarliga, giftiga eller oxiderande ämnen. Omfattningen av transporterna av farligt gods genom kommunen är inte fullständigt känd. I kommunen är riksväg 71 och 26 rekommenderade vägar för transport av farligt gods. Vansbro, Äppelbo och Nås vattentäkter ligger i anslutning till dessa vägar.

Farligt gods transporteras även med tåg. Järnas och Äppelbo vattentäkter ligger i anslutning till järnvägen.

Kommunens mål:

- Utmed transportleder för farligt gods bör ett observationsområde på 100 meter tillämpas där riskbedömningar görs med hänsyn till bl.a. trafikflöde, hastighet, och angränsande markanvändning. För järnvägen utökas detta område till 150 meter.
- Åtgärder bör vidtas för att ge kommunens huvudvattentäkter bättre skydd.

MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

För att åstadkomma en god kommunal och regional utveckling är det viktigt att samverka med kringliggande kommuner. Det kan vara t.ex. kommunikationer, regional handel, service, bostadsförsörjning, energidistribution och avfall. Vansbro kommun gränsar till fem kommuner i Dalarna (Malung-Sälen, Mora, Leksand, Gagnef och Ludvika) samt mot Filipstad i Värmland. Här följer en uppräknig av Vansbro kommuns mellankommunala intressen. Inom de flesta av dessa intresseområden sker samverkan i dag i olika former, inom övriga avser kommunen att ta initiativ till samarbete.

Malung - Sälens Kommun

- Västerdalsvägen, riksväg 71 – ökad framkomlighet.
- Västerdalälven – riksintresse, turism, översvämning.
- Turismen – bl.a. landsbygdsturism.
- Gymnasieutbildning.
- Västerdalsbanans upprustning – samarbetsprojekt, "Intresseföreningen Västerdalsbanan"
- Vindkraftsutbyggnad vid Skalet och Korpfjället.
- Haftahedarna och Pellkölen – riksintressen för naturvården.
- Gemensam energirådgivare.
- Samarbete om energi- och klimatplan.

Mora Kommun

- Inlandsvägen, riksväg 26 – upprustning, ökad framkomlighet, skyltning, turism.
- Vanåns vattensystem.
- Sjukvård – Mora lasarett.
- Inlandsbanan – upprustning.
- Pellkölen – riksintresseområde för naturvården.
- Van – riksintresse för kulturmiljövården.
- Mora-Siljans flygplats.

Leksands Kommun

- Väg 570 (Järna - Leksand) – anknötning Västkusten-Nedansiljan.
- Gönan – Natura 2000-område.

Gagnefs Kommun

- Västerdalsvägen, riksväg 71 – ökad framkomlighet.
- Västerdalälven – riksintresse, turism, översvämning.
- Sälsflotten – riksintresse.
- Turismen – bl.a. landsbygdsturism.
- Västerdalsbanans upprustning - samarbetsprojekt "Intresseföreningen Västerdalsbanan".

Ludvika Kommun

- Inlandsvägen, riksväg 26 – upprustning, ökad framkomlighet, skyltning, turism.
- Finnmarken (Säfsnäs, Grangärde) – riksintresse, turism, samarbetsprojekt med skogsägare och föreningsliv.
- Väg 524 (Fredriksberg - Lindesnäs - Nås) upprustning.
- Kalkning av gemensamma vattendrag.
- Vindkraftsutbyggnad kring Kajsberget.

Filipstads Kommun

- Inlandsvägen, riksväg 26 – upprustning, ökad framkomlighet, skyltning, turism.
- Inlandsbanan – turisttrafik.
- Kalkning av gemensamma vattendrag.
- Svartälven – eventuell vattenkraftsutbyggnad.

RIKSINTRESSEN

Genom särskilda beslut av olika statliga myndigheter har fastlagts att vissa områden ska betraktas som riksintresseområden. Bilagd karta visar de riksintresseområden som är belägna inom Vansbro kommun.

Riksintresseområden ska skyddas mot åtgärder som kan vara till påtaglig skada för det aktuella värdet. Översiktsplanen ska redovisa hur man avser att tillgodose detta.

KULTURMILJÖVÅRD

Nås

Byarna Borgheden, Överborg, Mellanborg och Nederborg sträcker sig på östra sidan av Västerdalälven från Nås kyrka i söder upp mot Järna rå i norr. Det är en av de största sammanhängande öppna jordbruksmarkerna i hela Västerdalarna - ett öppet kulturlandskap, representativt för Västerdalarna med flera större och mindre byklungor, där strukturen i bebyggelsen bevarats och modern bebyggelse tillkommit endast i begränsad utsträckning. Lantbruk med stordrift håller åker och äng öppna. De stora öppna ytorna är av stor betydelse för upplevelsen av kulturlandskapet samt för exponering av de äldre bebyggelseenheter.

Malmsta och Kvarnnäset ligger på älvens västra sida. Bebyggelsen är av ringa omfattning, men väl samlad med väl hävdad åkermark ner mot älven. Ofta är ekonomibyggnaderna kvar, vilket ger en god helhetsverkan i miljön. Bästa exemplet på detta är den byggnadsminnesförklarade Lisskvarnsgården, som numera är hembygdsgård. Kontakten med älven och Överborg över de öppna fälten är ett väsentligt inslag i kulturlandskapet.

Bevarandeönskemål är att behålla de olika bygrupperna i ett öppet odlingslandskap. Stor försiktighet bör iakttagas med ytterligare bebyggelse. Eventuell nytillkommande bebyggelse anläggs på eller vid befintliga gårdar samt anpassas och underordnas det lokala byggnadsskicket. De befintliga hus som är rödfärgade bör även i fortsättningen hållas rödfärgade med Falu rödfärg, medan grå bebyggelse inte bör färgsättas. Utglesning av befintlig bebyggelse bör i möjligaste mån undvikas, särskilt i de mera tätbebyggda miljöerna och på gårdarna. Renoveringar utförs så att byggnaderna inte förvanskas. Den öppna jordbruksmarken bör hävdas.

Området ingår i fördjupad områdesstudie för Nås.

Kommunen avser att upprätta områdesbestämmelser för att öka bygglovplikten för ekonomibyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar samt för rivning av viktiga karaktärsbyggnader.

Högosta

Rikt slaggvallsområde i den för järnåldersbosättningen viktiga Järnabygden. Av olika fynd att döma fanns etablerad bygd i Järna mycket tidigt. Flera av järnframställningsplatserna har daterats med hjälp av C 14-metoden. En av platserna har på detta sätt daterats till ca 400-talet e Kr, en annan strax söder om området till äldre vikingatid. Dessutom finns en fångstgrop och ett gropsystem på en åkerholme inom området.

Området är viktigt för förståelsen av den viktiga järnåldersbosättningen i Järnabygden. Inom den centrala Järnabygden har ett 40-tal lokaler med slagg påträffats. Detta innebär att Järna har den största koncentrationen av lämningar från primitiv järnframställning i Västerdalarna.

Kommunen avser att upprätta områdesbestämmelser för att trygga riksintresset.

Järnvägsgatan i Vansbro

De äldsta delarna av samhället utgörs av området kring järnvägen. Stationshuset, byggt i en stil typisk för sent 1800-tal, är förklarad som statligt byggnadsminnesmärke. Vansbro är ett karaktäristiskt stationssamhälle, där järnvägsområdet med byggnader och stationshus bär en relativt enhetlig och ursprunglig prägel, som påminner om den stora betydelse som järnvägen har spelat för sågverksindustrin. Järnvägsgatan med sin bebyggelse och affärer kompletterar helhetsmiljön kring järnvägen och speglar samhällets framväxt och utveckling. På östra sidan är bebyggelsen tämligen gles, mellan stationshuset och lokstallarna längst i söder ligger "Personalen", bostadshus för de anställda vid järnvägen. Närmast stationen ligger två nybyggen som i form och skala inte alls passar in i miljön. På västra sidan var vid uppförandet fasaden mot gatan och stationen det viktigaste. Gårdsmiljön var enklare med olika material och fasader. Dessa gårdsmiljöer utgör i dag en värdefull del i den kulturhistoriska miljön och håller åter på att få den karaktär, som var gällande i början av 1900-talet. Stationsområdet består av flera stickspår. Några byggnader har kvar sin ursprungliga prägel bl.a. lokstallarna, som dock har annan användning i dag. Inlandsbanan är numera nedlagd, men trafiken på Västerdalsbanan fortsätter, även om den inte är lika livlig som förr. Ett gammalt ånglok har ställts upp mellan gatan och järnvägen, för att illustrera äldre tiders anknäring till järnvägen.

Hela området ingår i fördjupad områdesstudie för Vansbro.

Av avgörande betydelse är att bebyggelsen efter Järnvägsgatan inte rivs eller förändras. Kommunen avser att ersätta dagens detaljplaner med områdesbestämmelser.

Sjön Van

(Området ingår även i Mora kommun.) Sjön Van är en representativ miljö för den ovanför högsta kustlinjen i hela landskapet vanliga stenåldersbosättningen. Vid Van har fångstkulturen haft kontinuitet in i järnåldersskedet. Där finns även en kontinuitet till 1900-talet genom Rämrybackarnas fäbodställe, tillkommet efter storskiftet, vars kvaliteter består av bebyggelsens välbevarade struktur, inplacering i landskapet, närvaron av ekonomibyggnader samt den grå färgen. Fäbodställets kulturhistoriska och miljömässiga värden gör ett bevarande angeläget. Kulturminnen från äldre järnåldern, ett mindre gravfält samt järnframställningsplatser med slagghögar, på Torsnäset på motstående sida av sjön ger perspektiv på bebyggelsen.

Skogsbruk ska bedrivas med hänsyn till fornlämningarna. Försiktighet med ny bebyggelse ska råda. Kommunen avser att trygga riksintresset genom områdesbestämmelser eller fördjupad översiktsplan.

Busjön

Kring Busjöns norra och nordöstra strand finns en representativ forntidsmiljö med ett strategiskt läge för ett för Dalarna ovanligt stort skogsgravfält. På Flarn, en lång avsmalnande udde, ligger ett gravfält med ca 10 stensättningsgravar, troligen från slutet av äldre eller början av yngre järnåldern. Även järnslaggs finns i området nordost om gravfältet. Vid Södra Skålltjärnen i områdets norra del finns en stor ramformad slaggvall daterad till 7-800-talet e Kr.

Kommunen avser att göra en fördjupad översiktsplan för Busjön. I denna ska kulturmiljöaspekterna särskilt lyftas fram.

Norra Brudskogens fäboddar

Fäbodställets bebyggelse är utspridd i en omfattande oregelbunden täkt i en mycket brant sluttning. Stugorna är endast lätt moderniserade. Närmare ett dussintal stugor och uppemot 40 andra byggnader finns kvar. Ingen modern fritidsbebyggelse har tillkommit. Ett hushåll håller kor där på sommaren. Det är ett väl bevarat fäbodställe, där de öppna täkterna med sina

fäbodstugor, ekonomibyggnader och kreatur tillsammans med den vida utsikten i slutningen ger en stark upplevelse av äldre tiders fäbodväsande.

Kommunen har upprättat områdesbestämmelser för att trygga riksintresset.

NATURVÅRD

Ärten

Ärtenområdet är avsatt som naturreservat. Området är geologiskt intressant inte bara genom ametistfynden utan också genom berggrundens sammansättning och den geologiska historien inklusive ametisternas uppkomstsätt.

För Ärten finns upprättade reservatsbestämmelser. De geologiskt värdefulla partierna skyddas från ytterligare ingrepp. Värdet kan påverkas negativt av sprängningar, schaktningar, täktverksamhet och all annan form av påverkan på markytan och fasta naturföremål, samt plockning och bortförel av sten.

Sälsflotten

Sälsflotten är en större myr, gemensam med Gagnef, och avvattnas norrut till Dalälven. En stor del av myren består av kärr. Sälsflotten delas upp på flera breda armar av skog på moränryggar. I stor utsträckning har de avverkats, men vissa partier bör betraktas som skyddsvärda p.g.a. beståndskaraktären och läget intill myren. Olika inventeringar visar att Sälsflotten har botaniska och ornitologiska värden. Området har också klassats som Natura 2000-område.

Kommunen avser att prioritera naturvårdsintresset. Skogsavverkning på moränryggarna samt i randzonerna får endast ske efter samråd med länsstyrelsens miljövårdsenhet. Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner bör inte utföras.

Bysjön

Bysjön och Orsalen är en för dalaförhållanden helt unik sjö. Genom Noret står den i förbindelse med Västerdalälven och följer dess nivå. Därigenom får den en naturlig vattenståndsväxling på flera meter mellan hög- och lågvatten. Ängflotten är en myr som sannolikt kan klassas som en äkta högmossa. Unikt är att kraftigt högvatten når långt upp på myren. På flera ställen bildar Nåsåsen fina sandstränder med bra badmöjligheter. Storön utgör ett mycket fint urskogsområde.

Kommunen avser att prioritera naturvårdens och friluftslivets intressen. Bebyggelse kan tillåtas endast för friluftslivets behov samt som komplettering till etablerad fritidsbebyggelse. Sjön bevaras i oreglerat tillstånd, omgivande marker behålls i nuvarande skick. Värdet kan påverkas negativt av vattenreglering, dikningar, icke naturanpassat skogsbruk samt torv- eller grustäkt.

Hästängsflotten

Hästängsflotten är ett mycket stort myrkomplex, beläget i ett platålandskap i anslutning till Västerdalälven söder om Järna. Denna myr torde vara länets största oskadade mosse. Myren inrymmer bl.a. sumpskogar och ett femtiotal gölar. Mångformigheten i myrkomplexet skapar en intressant flora och fauna, speciellt fågellivet är mycket rikt. Den stora myrvidden med dess mängd av gölar bildar en naturskön landskapsbild. Störst betydelse för friluftslivet har områdena kring Glatjärn och Trolltjärn. Nästan hela Hästängsflotten har avsatts som naturreservat. Dessutom är området klassat som Natura 2000-område.

Kommunen avser att prioritera naturvårdsintresset, som mycket väl går att samordna med pågående markanvändning kring Glatjärn. För större del av området finns upprättade

reservatsbestämmelser. Myren behålls i odikat tillstånd, stor naturvårdshänsyn tas vid skogsbruk. Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzonen bör inte utföras. Körning med terrängfordon bör inte tillåtas.

Haftahedarna

Haftahedarna är ett nästan en mil långt och ett par kilometer brett stråk med isälvsavlagringar tillhörande Malung - Sälensåsen. Området är gemensamt med Malung - Sälens kommun. Till stora delar är området ett ishavsdelta bildat en god bit ovanför högsta kustlinjen.

Nordvästvindar har omlagrat deltaytan och blåst samman flygsand och flygmo så att ett värdefullt dynfält bildats. Dynfältet är landets enda större ovan högsta kustlinjen, söder om polcirkeln. Området är av stort geologiskt värde och anses vara nyckelområde för utforskningen av isavsmältningens mekanik. Myrarna i området är intressanta med omväxlande mossar och kärr. Området har stora botaniska och ornitologiska värden. Speciellt värdefull ur botanisk synpunkt är Vimyran. Ån Granan har ett starkt meandrande lopp. Här liksom i flera andra vatten är det gott om bäver.

Kommunen avser att prioritera naturvårdsintresset. Ingen bebyggelse eller annan exploatering bör tillåtas. Täktverksamhet eller schaktningar i dynfälten och rullstensåsarna skulle allvarligt skada naturvärdet. Skogsbruket måste underordnas naturintresset, avverkningar får endast ske efter samråd med länsstyrelsens miljövårdsenhet. Området är även delvis berört av riksintresset för kulturmiljövård i Norra Brudskogens fäbodarna. Värdet kan påverkas negativt av schaktningar, icke naturanpassat skogsbruk och skogsgödsling. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzonen bör inte utföras.

Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt och att terrängfordon inte används på myrarna.

Västerdalälven

Västerdalälven utgör riksintresse för både naturvård och friluftsliv. Västerdalälven och dess breda dalgång sträcker sig i väst-östlig riktning och delar kommunen i en nordlig och en sydlig skogsdel. Älvens fallhöjd är ca 55 m på en sträcka av knappt sju mil. Västerdalälven är den sydligaste av de svenska storälvarna. Största delen av jordbruksbygden i kommunen följer älvdalgången och skapar vackra odlingslandskap mot älven. Den ganska begränsade löv- och blandskogen spelar en stor roll för växter, djur och landskapsbilden kring älven. På några ställen bildar älven stora s.k. meanderslingor t ex vid Sälen i Äppelbo, Storbyviken vid Järna och vid Hjulbäck i Nås, där en stor s.k. korvsjö bildats. På åtskilliga ställen har älven delat upp sig på flera fåror så att öar uppkommit. Genom miljöbalken har Västerdalälven ett lagstadgat skydd mot exploateringsföretag. (Se nedan)

Kommunen avser att prioritera naturvård och rörligt friluftsliv. Ingen spridd bebyggelse ska tillåtas, endast utbyggnader och kompletteringar av befintliga bebyggelsegrupper. Åtgärder och byggnationer för att underlätta friluftslivets intressen kommer att tillåtas. Det varierade skogs-, ängs- och åkerlandskapet bör behållas, igenplantering av åkermark bör motverkas. De delar av älven som berör tätorterna Äppelbo, Vansbro, Järna och Nås finns behandlade i fördjupade områdesstudier.

Pellkölen

Pelleskölen ingår i ett större myrområde som främst ligger i Mora och Malung - Sälens kommuner. Pellkölsområdet är ett variationsrikt myrkomplex med höga ornitologiska värden. Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzonen bör inte utföras.

NATURA 2000

Enligt 4 kap 1 § miljöbalken jämföras Natura 2000-områden med riksintressen. I kommunen finns nedanstående Natura 2000-områden. Dessutom utgör de ovan nämnda Hästängsflotten och Sälssflotten även Natura 2000-områden.

Snöttuberget

På Snöttubergets sydligaste del i sluttningen ned mot Öradtjärnsbäcken växer en biologiskt intressant naturskog. Det är gott om spår både av skogsbränder och av dimensionsavverkning. Lövandelen är hög. I nordöstra delen står t.ex. ett blandat bestånd av grov och lång asp och björk samt tall och yngre gran. Ovanför brantområdet i söder står en hållmarkstallskog på impediment med flata isslipade hållar och spridda stenar och block. I branterna dominerar löv av klenare dimensioner. Här finns också mindre vanliga och hotade, s.k. rödlistade, arter.

Bevarandet av naturvärdena är inte förenligt med rationellt skogsbruk. Området är därför skyddat som naturreservat med föreskrifter som skyddar området från alla typer av exploatering.

Gransjöberget

Gransjöberget når nästan 553 m och ingår bland gränsbergen mellan de södra delarna av Äppelbo och Malung. Skogen blev kvar oavverkad när trakten i övrigt avverkades i stor omfattning. Nu dominerar sluttningarna av naturskogsartad granskog med träd av mycket olika ålder och kondition. Granar med mer än 300 år förekommer och träd med toppbrott är mycket vanligt. Inslaget av gamla rönningar är viktigt liksom de talldominerade partierna och stråken av myrar. I kombination med det humida klimatet och fuktiga, bitvis översilade sluttningar skapar det förutsättningar för en rik biologisk mångfald. Särskilt intressant är förekomsten av lavar, t.ex. norsk näverlav, violettgrå tagellav, brokig tagellav och lunglav.

Bevarandet av naturvärdena är inte förenligt med rationellt skogsbruk. Området är därför skyddat som naturreservat med föreskrifter som skyddar området från alla typer av exploatering.

Sälssklinten

Tillsammans med Natura 2000-områdena Rostberget och Tjärnberget bildar Sälssklinten en biologisk enhet. Tack vare det otillgängliga läget och dess svårframkomliga terräng har Sälssklinten bevarats från skogsbruk. Området består till största delen av högvuxen granskog på näringsrik och översilad mark. Surdrag och småkärr bildar mosaik i granskog och det förekommer även små partier med hållmarkstallskog, där berget går i dagen och även inslag av lövpartier, särskilt märks inslaget av grova sälgar. Terrängen är brant och storblockig. Området innehåller stora mängder död ved. Flera sällsynta insektsarter har rapporterats från området. Området har tidigare starkt präglats av återkommande bränder. Områdets kvalitéer är beroende av att skogen får stå kvar i orört skick.

Bevarande av naturvärdena i området är inte förenliga med skogsbruk. Stora delar av området är utpekade som nyckelbiotoper i markägarens ekologiska landskapsplan och markägaren är certifierad enligt FSC. Därmed har markägaren tagit på sig ansvaret för att skogen inte avverkas, gallras eller påverkas av skogsbruksåtgärder.

Tjärnberget

Tjärnberget har naturskogskaraktär med mycket höga biologiska värden. Skogen, som har fått utvecklas fritt, är variationsrik och rymmer därför en mångfald av livsmiljöer. Det finns levande träd i alla åldrar och dimensioner samt döda träd i olika nedbrytningsstadier. Denna variationsrikedom ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald. Flera sällsynta växter finns i området. Bland annat har myskmadran här en av sina få växtplatser i Dalarna.

Bevarandet av naturvärdena är inte förenligt med rationellt skogsbruk. Området är därför skyddat som naturreservat med föreskrifter som skyddar området från alla typer av exploatering.

Rostberget

Skogen i Rostbergets sydvästsluttning utgörs av gammal och av modernt skogsbruk orörd barrblandskog. Området har en påtaglig branddynamik och har i vissa delar karaktären av gammal lövbränna. I fuktigare delar är brandpåverkan mindre tydlig, och dessa partier är grandominerade med stor hänslavsrikedom, stark interndynamik och rikligt med lågor och döda träd. Intill vattendragen är näringsutbudet större och skogen örtrik. Torrare kullar är talldominerade och hyser en hel del gamla, grova tallar. I några svackor finns tidvis vattenfyllda lokar omgivna av gamla aspar. Området har ett rikt insektsliv knutet till det rika utbudet av gamla träd och död ved.

Bevarandet av naturvärdena i området är inte förenliga med skogsbruk. Rostberget är utpekat som nyckelbiotop i markägarens ekologiska landskapsplan och markägaren är certifierad enligt FSC. Enligt reglerna i FSC ska nyckelbiotoper undantas från skogsbruk. För närvarande finns därför inget skogsbrukshot mot området.

Birtjärnsberget

Birtjärnsberget är beläget strax söder om Västerdalälven vid Nås. Berget når en höjd av 345 m ö h och reser sig brant över de omgivande myrmarkerna. Den östra branten består delvis av hållmarker. Området blev 1973 avsatt som naturreservat.

Skogen består huvudsakligen av en omkring 100-årig, grov och naturskogsartad barrblandskog. Denna har sannolikt uppkommit efter en skogsbrand som drog fram här i mitten av 1800-talet. Mängden av gamla grova stubbar i området vittnar om att avverkningar skedde i samband med branden. Ett parti med torrakor som är beläget i branten är till synes helt opåverkat av människan. Mängden av döda träd i olika stadier, i kombination med de variationsrika biotoperna, gör att berget hyser en insektsfauna som hör till de intressantaste i landet. Insektsfaunan tyder på en god kontinuitet bakåt i tiden och att området nu utgör en refug för många tillbakaträngda arter. Flera av dessa kan betraktas som urskogsrelikter. I området märks även en ovanligt rik svampflora, t.ex. flera sällsynta vedsvampar.

Bevarandet av naturvärdena är inte förenligt med rationellt skogsbruk. Området är därför skyddat som naturreservat med föreskrifter som skyddar området från alla typer av exploatering.

Nåskilen

Nåskilen är belägen i den smala nordspetsen av Nås socken i Vansbro kommun vid gränsen mot Floda socken i Gagnefs kommun. Området är kuperat med dödisteräng i ett centralt stråk med ryggar, gropar, våtar, myrstråk och en djupt rinnande bäck. Området har bränts två gånger under sen tid.

Bevarandet av naturvärdena är inte förenligt med rationellt skogsbruk. Området är därför skyddat som naturreservat med föreskrifter som skyddar området från alla typer av exploatering.

Gönan

Området utgörs av vattendraget Gönan och Gösjön. Gönan är ett relativt opåverkat vattendrag som till exempel inte nyttjats för flottningsändamål och därför inte heller har rensats, vilket är mycket ovanligt för regionen. Vattnet är klart och vattenfåran karaktäriseras av en grovblockig bottenstruktur. Vattendraget försörjs huvudsakligen med vatten från den uppströms liggande Gösjön som fungerar som ett stabiliserande utjämningsmagasin, både

vattenkemiskt och flödesmässigt. Här förekommer ett relativt stort och förhållandevis livskraftigt bestånd av flodpärlmussla. Här finns också öring, elritsa och flodkräfta.

Överenskommelser bör fattas med markägare om extra hänsyn i skogsbruket, så som till exempel att skyddszoner av skog utmed vattendraget sparas, och att körning i och direkt intill vattendraget i möjligaste mån undviks, vid skogsarbete.

Fritidshusägare och andra berörda bör informeras och ges rekommendationer för användning av rengöringsmedel vid tvätt och bad i Gönan och i Gösjön nära dess utlopp.

Kartläggning bör ske av skoterleder och stigar samt anläggning av broar där dessa korsar Gönan eller dess biflöden nedströms Gösjön.

Konstruktion av genom- och översilningszoner i samband med att väg- och skogsdiken mynnar till vattendrag i Gönans vattensystem nedströms Gösjön.

Minkjakt pågår och bör uppmuntras att fortsätta för att gynna öringen i Gönan.

Förutsättningar för anläggande av lekbottnar/grusbäddar för öring och musslor bör undersökas.

Samråd bör ske med Leksand-Insjöns och Järna fiskevårdsområdesföreningar för upprättande av fiskevårdsplan med fiskeregler och utplanteringsstrategi som verkar för gynnsam bevarandestatus för öring.

FRILUFTSLIV

Västerdalälven

Området är även klassat som riksintresse för friluftslivet genom dess naturskönhet och goda fiskevatten. Se ovan.

Finnmarken

Finnmarken (Lindesnäs - Sågen) är en del av det stora riksintresset Säfsnäs - Grangärde finnmark - och omfattar ett ca 4 kvadratmil stort skogsområde. Här finns många inslag av gamla finnmarksbosättningar med tillhörande uppodlade, ofta högt belägna, marker. Här finns särskilt goda förutsättningar för positiva naturupplevelser och kulturstudier, för vandringar och långfärder på skidor, kanotning, fritidsfiske samt bär- och svampplockning. Ett område strax öster om Filipstadsvägen är utpekats som riksintresseområde för vindkraft. Tolv vindkraft har byggts ut vid Röbergsfjället samt Köjkeberget/Silkomhöjden.

Förutsättningar för att områdets friluftsvärden ska behållas är att vandringsstigar underhålls, att marker i anslutning till gammal finnbebyggelse hålls öppna och att logimöjligheter anordnas efter lederna.

Kommunen avser att prioritera friluftslivets intressen. Nya vindkraftsområden utanför riksintresseområdet för vindkraft kan inte tillåtas. Eventuella nya bostads- och fritidshus bör placeras i anslutning till etablerad bebyggelse. Enstaka fritidshus kan placeras i anslutning till befintliga vägar, om lokaliseringen inte motverkar friluftslivets intressen. Den äldre finnmarksbebyggelsens karaktär bör behållas med tillhörande stora tomter. Kommunen förutsätter att riksintresset inte ska hindra pågående markanvändning. Samråd enligt skogsvårdslagen ska ske före större skogsavverkningar. Befintliga byar (t ex Nybofjäll, Sågen, Laxtjärn, Kroktorps, Närsen, Lindesnäs och Håvberget) ska kunna utvecklas utan hinder av riksintresset. Byarna utgör naturliga baspunkter för friluftslivet. Inom området finns naturreservatet Ärtan samt ett 20-tal särskilda objekt av natur- och kulturintresse.

SÄRSKILDA HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER FÖR VÄSTERDALÄLVEN

Delar av Västerdalälven är berörda av de särskilda hushållningsbestämmelserna enligt 4 kap 6 § miljöbalken. Området omfattar älvlandsskapet dels uppströms Hummelforsen (med tillhörande biflöden), dels nedströms Skifsforsen. Dessa områden är i sin helhet även av

riksintresse på grund av områdenas natur- och kulturvärden. Inom dessa områden får vattenkraftverk inte utföras, inte heller vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål. Bestämmelserna får inte hindra utveckling av befintliga samhällen (industrier, bostadsbebyggelse, nödvändiga vägar m.m.).

VÄGAR, JÄRNVÄG

Inlandsvägen (rv 26) och Västerdalsvägen (rv 71) utgör riksintressen, liksom godstrafiken på Västerdalsbanan. Rekommendationer framgår av kapitlet om kommunikationer.

ENERGIPRODUKTION

Vattenkraft

Eldforsen och Skifsforsen utgör riksintressen.

Vindkraft

Ett område öster om Sågen är av riksintresse för vindbruk. Inom detta område har Röbergsfjället samt Köjkeberget/Silkomhöjden byggts ut med 12 vindkraftverk.

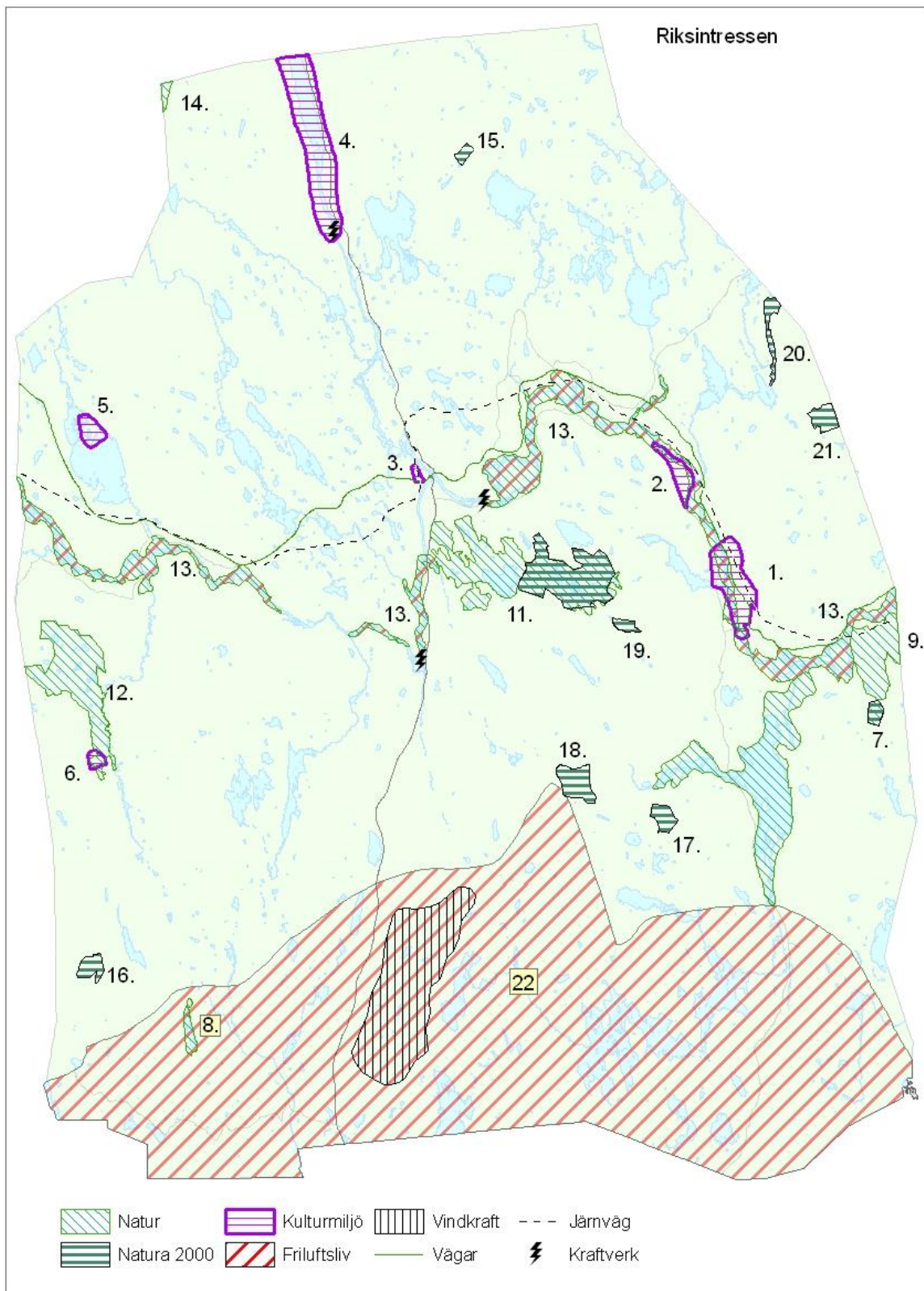
Området är beläget inom riksintresse för friluftslivet (Finnmarken) och är i konflikt med detta. (Se ovan.)

Kommunen är positivt inställd till ytterligare etablering av vindkraftverk inom området. Lokaliseringens lämplighet prövas från fall till fall med hänsyn till den påverkan de får för omgivningen. Detta gäller också vägar och kraftledningar.

TOTALFÖRSVARET

I Vansbro kommun finns inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvaret.

Dock skall försvarsmakten kontaktas vid uppförandet av objekt med en högre höjd än 20 m utanför tätort och 45 m inom tätort.

Riksintresseområden.

<p>KULTURMILJÖ</p> <p>1. Nås 2. Högosta 3. Järnvägsgatan 4. Van 5. Busjön 6. Norra Brudskogen</p>	<p>NATURMILJÖ</p> <p>7. Birtjärnsberget 8. Ärten 9. Sälsflotten 10. Bysjön 11. Hästängsflotten 12. Haftahedarna</p>	<p>13. Västerdalälven 14. Pellkölen 15. Snöttuberget 16. Gransjöberget 17. Tjärnberget 18. Rostberget 19. Sälsklinten</p>	<p>20. Gönan 21. Näskilen</p> <p>FRILUFTSLIV</p> <p>13. Västerdalälven 22. Finnmarken</p>
--	--	---	--

FÖRDJUPADE OMRÅDESSTUDIER

För kommunens huvudområden Äppelbo, Vansbro, Järna och Nås redovisas översiktsplanens markanvändning mera detaljerat.

ÄPPELBO

Beskrivning

Fördjupningsområdet omfattar byarna Nordibyn, Lappheden, Ovanheden, Nyåkern, Storbyn, Viforsnäset, Born, Näset och Rågsveden norr om älven samt Forsbäcksheden, Risheden, Opsaheden, Tuvheden, Sörombäcken, Sälen, Torvallen, Roddarheden, Grossheden och Brunnsdalen på älvens södra sida.

Bostäderna består mest av småhus. Hyresbostäder i flerfamiljshus, parhus och radhus finns på Ovanheden. På Berghedenområdet finns hyresbostäder i parhus. Där finns även planlagd mark för ytterligare bebyggelse.

Äppelbo kyrka med kyrkogård ligger i direkt anslutning till riksväg 71. Kyrkogård finns även sydost om Bergheden.

Äppelbos största företag är Rågsvedens Såg som ligger i direkt anslutning till järnväg och riksväg. Områdesbestämmelser för utvidgning av befintlig industri finns i området.

Den kommunala servicen är koncentrerad till Berghedenområdet. Här finns skola (årskurs F-5), simhall, gymnastikhall, förskola, skolbarnomsorg, särskilt boende för äldre och hemtjänstlokal.

Den kommersiella servicen består av livsmedelsbutik, bensinstation, matservering, café, postservice, vandrarhem, gårdsbutiker och bussbolag..

För friluftsliv finns Lämåsens naturreservat, allmän badplats, elljus- och motionsspår, fotbollsplaner, hockeyplan. Vid Hundflen finns dessutom slalombacke och mountainbikebana,

Bystugor finns vid Rågsveden, Born och Säla.

Västerdalälvens älvlandskap är av riksintresse för naturvård och friluftsliv och omfattas av skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Nordibyn och Risheden är medtagna i kommunens kulturmiljöinventering som byar av stort värde.

De låglänta delarna kring älven ligger inom riskzon för översvämning. Ett flertal fastigheter ligger inom riskområdet. Kommunen har höjd beredskap vid översvänningsrisk. Vissa partier är även utsatta för ras- och skredrisk.

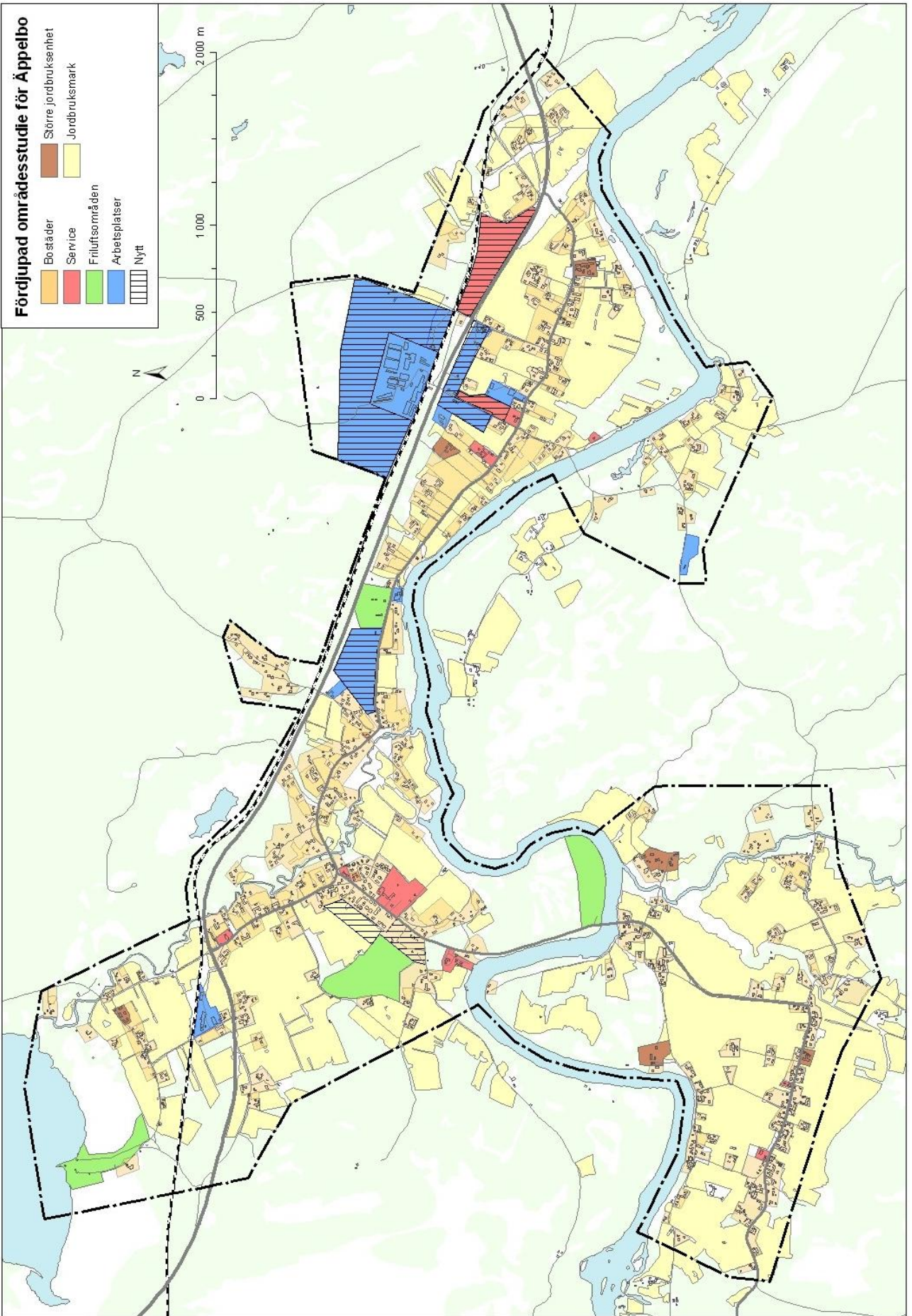
Reningsverket ligger öster om älvbron mot Roddarheden och har en 300 m skyddszon för ny bebyggelse. Vattentäkt finns vid Lämåsen.

Riksväg 71 har fått ett nytt läge parallellt med järnvägslinjen Malung-Borlänge. Järnvägshållplatser finns i Rågsveden och nordväst om kyrkan.

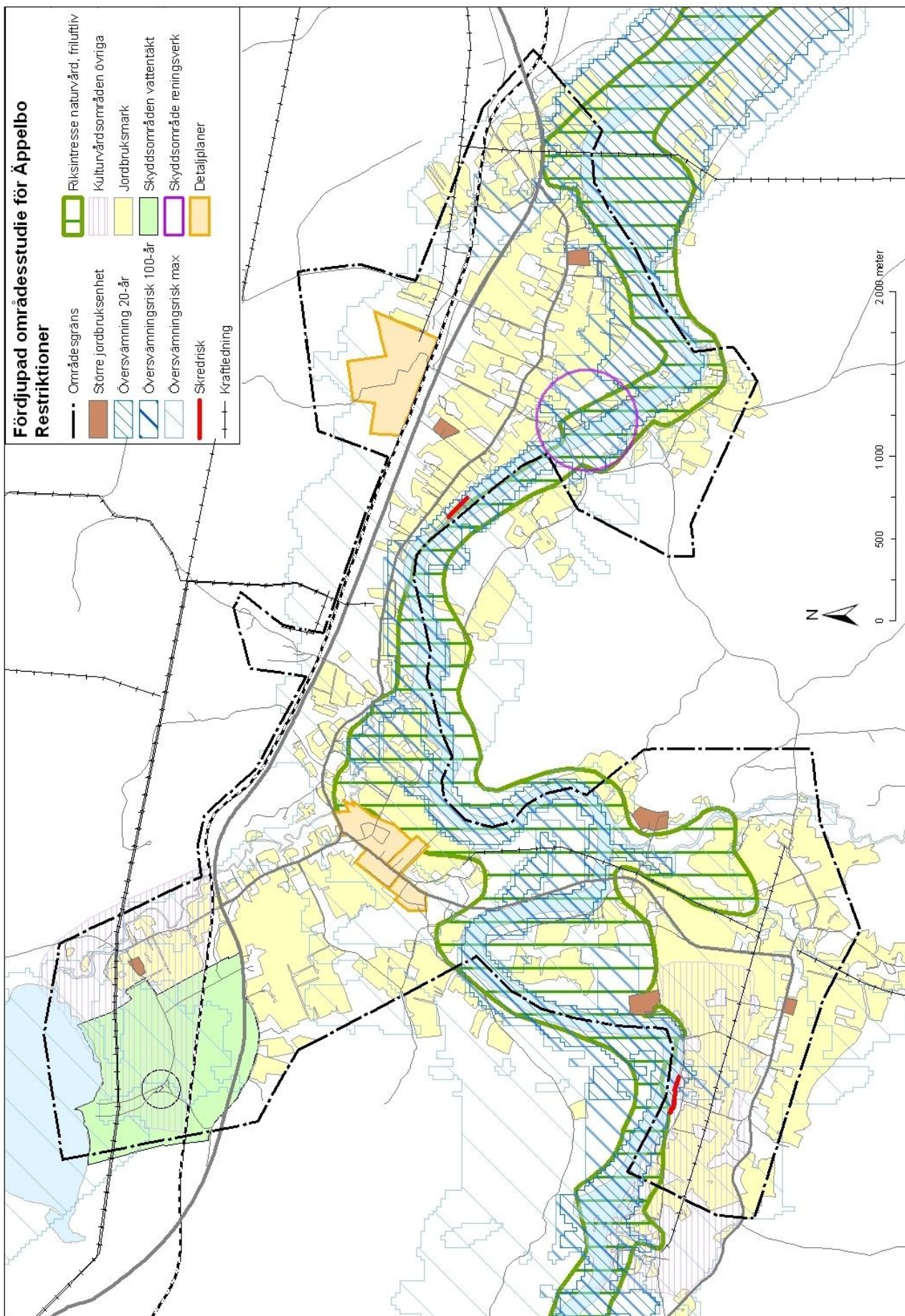
Markanvändning

- Äppelbo utvecklas som arbets-, service- och bostadsort.
- Riksintressena prioriteras.
- Nya bostäder ska i första hand placeras inom planlagt område vid Bergheden.
- Nya bebyggelseområden (bostäder, arbetsplatser, service m. m) ska föregås av detaljplanering.
- Enstaka kompletteringar och förtätningar lämplighetsprövas utan detaljplan.
- Förtätningar av bostadsområden ska underlättas, så att befintliga vägar och ledningar kan nyttjas.
- Ingen ny bebyggelse tillåts i omedelbar närhet till aktiva jordbruk.

- Ny bebyggelse på brukningsvärd jordbruksmark ska undvikas. Mindre områden kan dock tas i anspråk för bostäder, service eller industrier för att öka tätheten i det centrala området.
- Nya arbetsplatser lokaliseras i första hand till området runt Rågsvedens såg. Mark för nya industrier avsätts även vid Näset/Born.
- Etablerad service och övriga verksamheter ska ges möjlighet till expansion.
- Ny bebyggelse skall utformas med hänsyn till platsens kulturhistoriska värden och särskild hänsyn skall tas i utpekade byarna Nordibyn och Risheden.
- Turism kan utvecklas och fritidsbebyggelse tillåtas i attraktiva lägen.
- Risk för översvämning ska beaktas. Inga nya bostäder ska byggas inom områden som riskerar att översvämmas inom en 100-årsperiod.
- Trafiksäkra avfarter skapas på riksväg 71.
- Trafiksäkra gång- och cykelvägar till skolan skapas.
- God skyltning anordnas till serviceverksamheter för riksvägstrafikanter.

Fördjupad områdesstudie för Äppelbo.

VANSBRO

Beskrivning

Vansbro, som ligger vid Vanåns utflöde i Västerdalälven, är kommunens centralort. Här möts riksvägarna 26 (Inlandsvägen) och 71 (Västerdalsvägen). Samhället har vuxit upp kring järnvägsknuten Västerdalsbanan – Inlandsbanan. I fördjupningsområdet ingår stationssamhället samt Dalasågen, Saltvik, Skamsberget, Grönalid samt Bomled.

Samhällsbilden domineras av de mäktiga vattendragen, riksvägarna och järnvägen samt den påtagliga stadskaraktären kring järnvägsstationen. Stationssamhället började byggas 1890, då Mora – Vänerens järnväg drogs fram. Vansbro blev en stor järnvägsknut 1906, då SWB-banan anslöts (Stockholm – Wästerås – Bergslagen). Flera stora sågverk anlades: Dalasågen, Brosågen och Träkol.

De största arbetsplatserna är Procordia Food AB, BoBe Plastindustri AB, Rindi AB, Monark Exercise AB, Samhall Dala AB, Waltech AB och Westings Industri AB. Dessutom finns ett flertal mindre industrier m.m. Den största arbetsgivaren är Vansbro kommun med kommunförvaltning, skolor, äldreomsorg m.m.

Bostäderna domineras av hyreshus i rutnätsstaden mellan skolorna och järnvägen med inslag av småhus. I övrigt mest småhus med inslag av flerfamiljshus i Saltvik, Grönalid och Söderåsen.

Den kommunala servicen består av Medborgarhuset med kommunförvaltning, simhall, teater/biograf och bibliotek, Parkskolan, årskurs F-3 med tillhörande fritidshem, Smedbergsskolan årskurs (4-9), VUC (gymnasieskola, komvux, högskoleutbildning), kulturskola, förskolor, pedagogisk omsorg, ungdomsmottagning, dagcenter, särskilt boende, hemtjänst, turistbyrå, räddningstjänst, näringslivskontor samt reningsverk. Vansbrohem har kontor i Dalasågen. Landstingets service utgörs av vårdcentral i Bäckaskog med läkarmottagning, distriktssköterska, familjehälsovård och rehabilitering samt folktandvård. Kyrka, församlingshem och kyrkogård ligger i Saltvik. Bland statlig service kan nämnas polis, lantmäteri, arbetsförmedling, apotek samt försäkringskassa i begränsad omfattning.

Bland kommersiell service finns livsmedelsbutiker, specialbutiker, bensinstationer, post, matserveringar, banker, hotell, systembolag och taxi.

För fritids- och friluftaktiviteter finns fotbollsplan och ishall vid Vanåvallen, bad och camping vid älven, motionsspår väster om Söderåsen och söder om Bomled.

Området kring Järnvägsgatan är av riksintresse för kulturmiljön.

Centrala Vansbro ligger inom riskzon för översvämning. Vissa partier är även utsatta för ras- och skredrisk.

Reningsverket ligger sydväst om Skamsberget vid älven och har en 300 m skyddszon för ny bebyggelse.

Fjärrvärmeverk finns i Grönalid och vid f.d. Brosågenområdet.

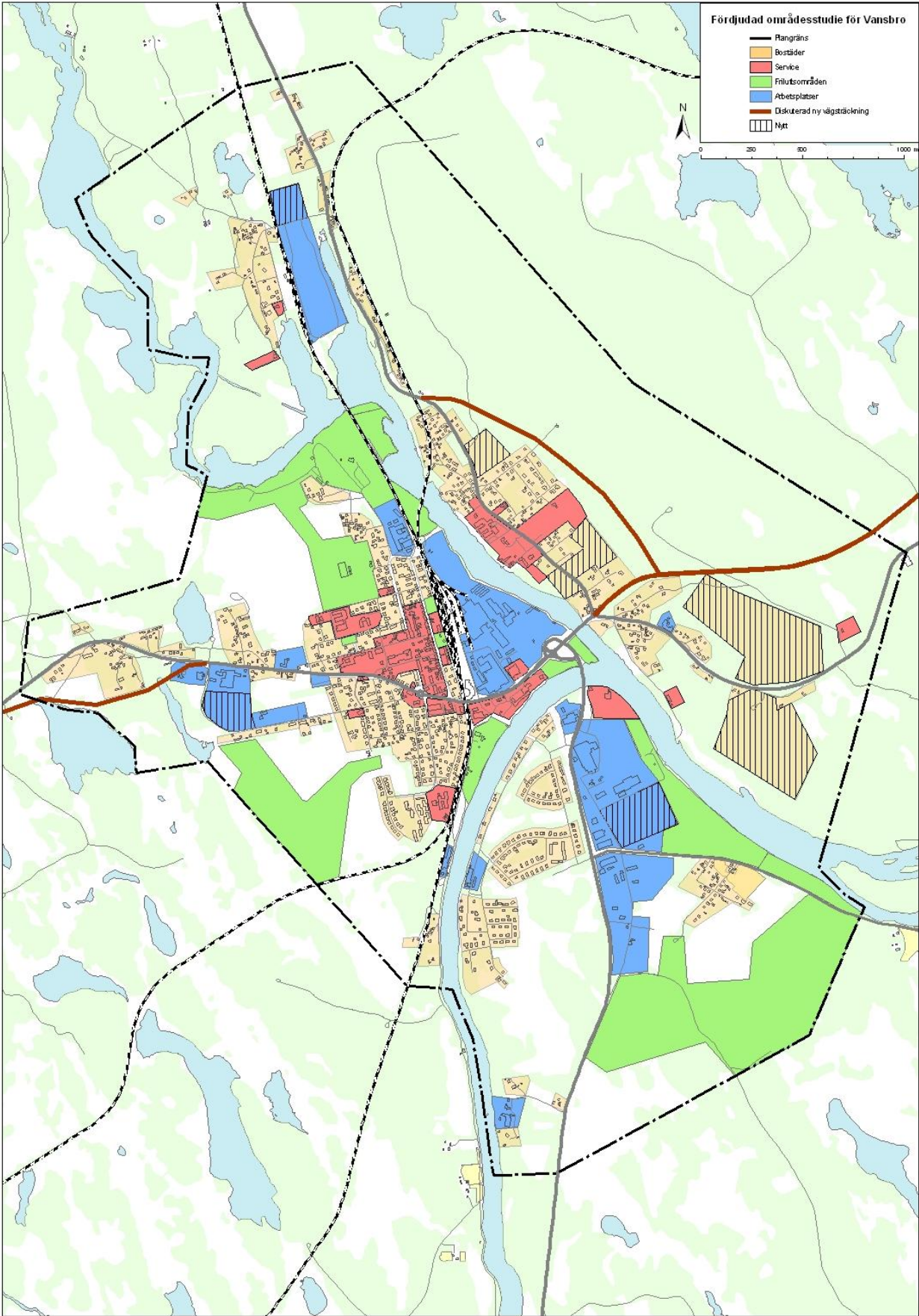
Riksvägarna genom Vansbro har tidvis hög belastning orsakad av fjällturismen. Vägarna utgör stor olycksrisk och medför tidvis miljöproblem. Ändrat läge för riksväg 71 öster om Vanån är prioriterat. Läge för riksväg 26 norrut avses på sikt flyttas till ett läge öster om bebyggelsen i Saltvik.

Den pampiga järnvägsstationen ligger centralt vid Järnvägsgatan.

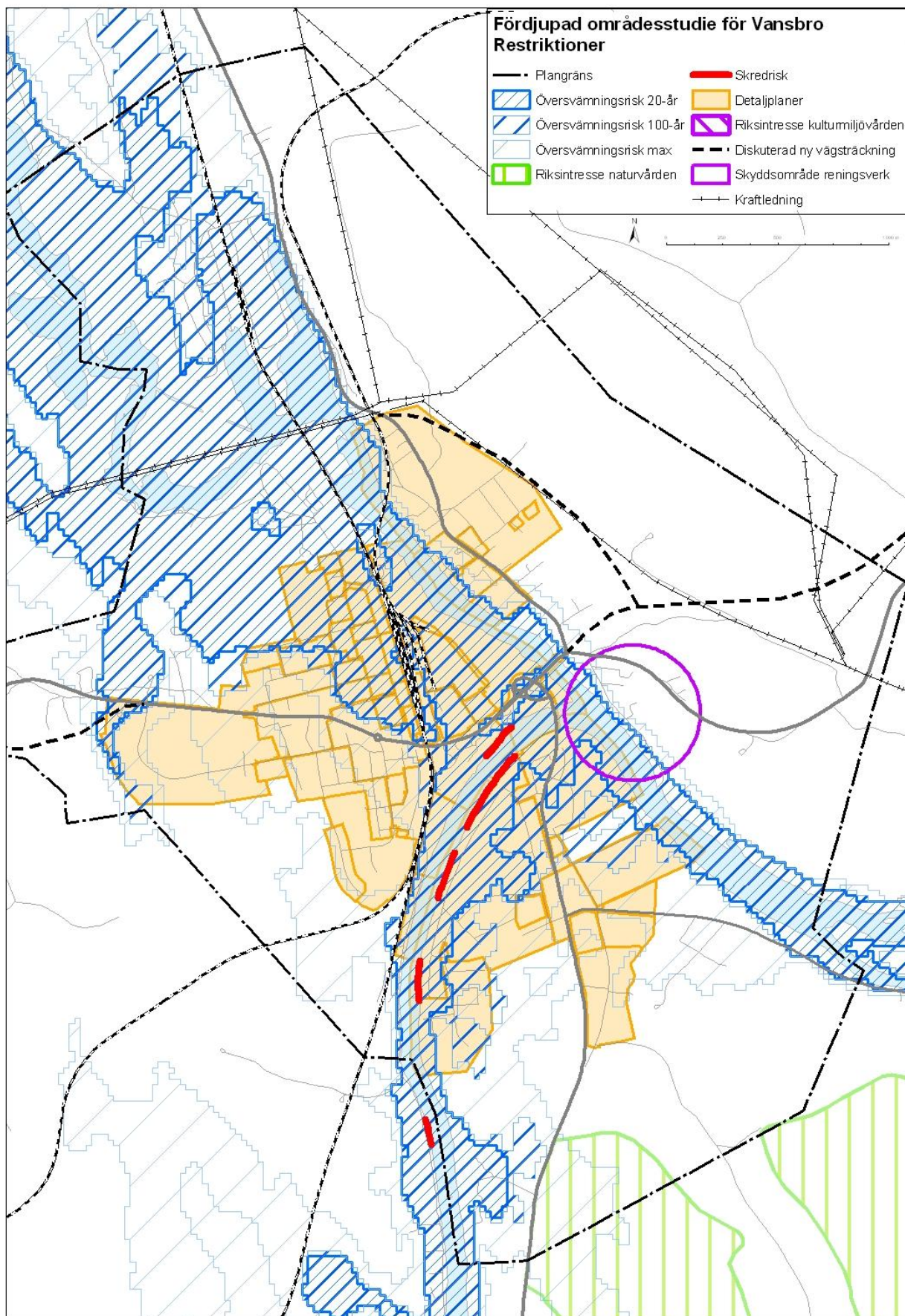
Markanvändning

- Nya bebyggelseområden (bostäder, arbetsplatser, service m. m) ska föregås av detaljplanering.
- Enstaka kompletteringar och förtätningar lämplighetsprövas utan detaljplan.
- Nya bostäder placeras som flerfamiljshus i centrum och som småhus i attraktiva lägen i Saltvik och Skamsberget.

- En utbyggnad av Skamsberget ska samordnas med ombyggnad av riksvägarna 26 och 71.
- Området på Skamsberget, öster om nya riksväg 26, utgör strategisk reserv för samhällsutbyggnad. En utbyggnad av ska samordnas med ombyggnad av riksvägarna 26 och 71
- Nya arbetsplatser placeras öster om riksväg 26 i Grönalid samt öster om Lundbergstjärn.
- Etablerade verksamheter ska ges möjligheter till expansion.
- Utpökade kulturvärden vid Järnvägsgatan skyddas genom områdesbestämmelser.
- Ny bebyggelse skall utformas med hänsyn till platsens kulturhistoriska värden och särskild hänsyn skall tas i riksintresseområdet vid Järnvägsgatan.
- Träkolsområdets norra del, där Vansbrosimningen startar, görs till ett vackert närrekreationsområde.
- Område för koloniträdgårdar bör avsättas på lämplig plats.
- Sammanhängande strandpromenad anläggs utmed Vanån – Västerdalälven (från simstarten till målet vid friluftsbadet) och samordnas med anordning av skyddsvallar.
- Risk för översvämning beaktas. Inga nya bostäder ska byggas inom områden som riskerar att översvämmas inom en 100-årsperiod.
- Trafiksäkra gång- och cykelvägar till skolorna skapas.
- Trafikverket har tagit fram arbetsplan för riksväg 71 mellan Vansbro och Järna.

Fördjupad områdesstudie för Vansbro.

Fördjupning Vansbro. Restriktioner.

JÄRNA

Beskrivning

Järna (som ofta kallas Dala Järna) ligger i jordbruksbygden ca en mil öster om Vansbro. Fördjupningsområdet omfattar byarna: Nordanåker, Storbyn, Myrbacka, Västgård, Utby, Emaus, Kvarnåker och Noret på älvens norra sida samt Morn, Grånäs, Utsälje, Ytteråker och Snöborg på södra sidan. Bebyggelsen är utsträckt som stora radbyar utmed det äldre vägnätet. Den äldre bebyggelsen finns främst i Noret, Morn, Grånäs och Snöborg.

Riksväg 71 och Västerdalsbanan passerar genom bebyggelsen på älvens norra sida. Järnvägsstation för Västerdalsbanan ligger sydväst om centrum.

De största arbetsplatserna är Edvin Larsson Mekaniska och Sterners Specialfabrik AB. Dessutom finns många mindre småindustrier.

Bostäderna är småhus med undantag av några flerfamiljshus i Storbyn och i centrum.

Den kommunala servicen består av Myrbacka skola (årskurs 3-5), förskola, fritidshem, dagbarnvård, hemtjänst, räddningstjänst, biblioteksfilial, fritidsgård, samt vattenverk och reningsverk. Järna kyrka med kyrkogård och församlingshem ligger mellan älven och järnvägen. I Grånäs ligger en hembygdsgård.

Den kommersiella servicen är koncentrerad till centrum och består främst av livsmedelsbutik, specialbutiker, hotell och matställen. Bensinstation ligger 1 km öster om centrum.

För fritids- och friluftaktiviteter finns fotbollsplaner i Hulån och Emaus, utomhusbad, skjutbana öster om flygfältet, motionsspår i Grötholen, rekreativområdet Storbyhagen samt travbana i Kvarnåker. Direkt öster om fördjupningsområdet ligger Snöån med golfbana, vandrarhem/restaurang, skogsarbetarby, skidstadion, 5 km rullskidbana, skidskyttebana m.m.

Kommunens flygplats ligger direkt norr om centrum. Verksamheten är inriktad på sportflygplan. Omfattningen bedöms inte bli så stor att bullerstörningar uppstår för bostäderna. Flygfältet kan vid behov förlängas åt norr.

Västerdalälvens älvslandskap är av riksintresse för naturvård och friluftsliv och omfattas av skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Noret, Morn – Grånäs och Snöborg är medtagna i kommunens kulturmiljöinventering som byar av stort värde där extra stor hänsyn bör tas till den befintliga miljön vid nybyggnadsåtgärder.

De låglänta delarna kring älven ligger inom riskzon för översvämning. Kommunen har höjd beredskap vid översvämningensrisk. Vissa partier är även utsatta för ras- och skredrisk.

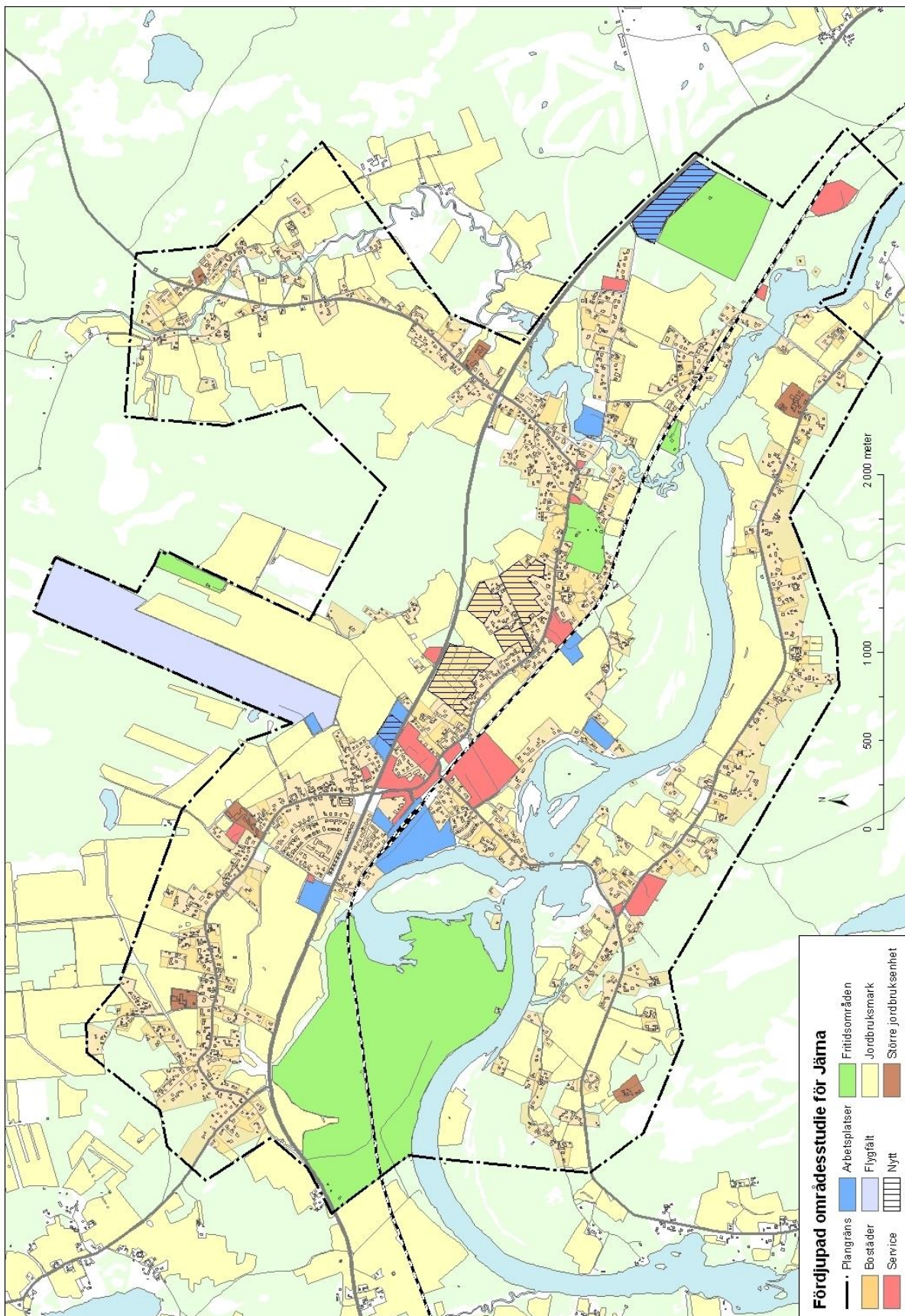
Vid Grådan finns reningsverk med 300 m skyddszon för ny bebyggelse. Öster om detta finns vattentäkt för Järna och Nås.

Riksväg 71 utgör olycksrisk där bebyggelsen skärs av vid centrum och i Noret. Bostäder nära riksvägen väster om centrum är tidvis bullerstörda.

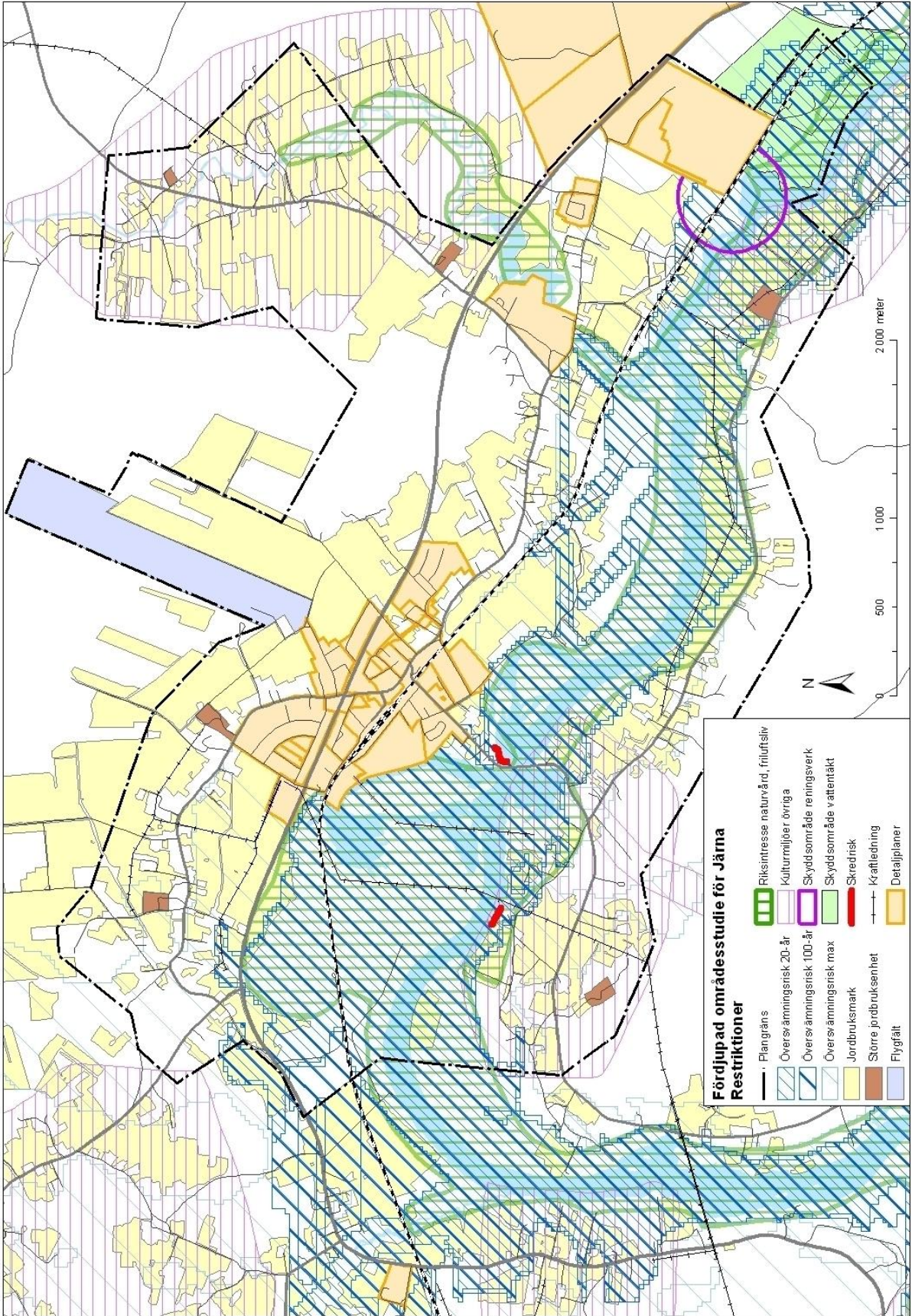
Markanvändning

- Järna utvecklas som service- och bostadsort.
- Järna ges ett tilltalande utseende från riksvägen.
- Centrumområde ska förskönas.
- Riksintressena prioriteras.
- Nya bostäder placeras i första hand inom planlagt område öster om Korsnäsgrådan.
- Nya bebyggelseområden (bostäder, arbetsplatser, service m. m) ska föregås av detaljplanering.
- Enstaka kompletteringar och förtätningar lämplighetsprövas utan detaljplan.
- Förtätningar av bostadsområden ska underlättas så att befintliga vägar och ledningar kan nyttjas och att attraktiva bostäder skapas.

- Ingen ny bebyggelse tillåts i omedelbar närhet till aktiva jordbruk.
- Brukningsvärd jordbruksmark ska inte bebyggas. Mindre områden kan dock tas i anspråk för bostäder, service eller industrier för att öka tätheten i det centrala området.
- Nya arbetsplatser etableras i första hand inom planlagd mark i Kvarnåker.
- Etablerade serviceområden och övriga verksamheter ska ges möjlighet till expansion.
- Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till de kulturhistoriska värdena, speciellt i de kulturhistoriskt värdefulla byarna Noret, Morn – Grånäs och Snöborg.
- Flygfältet ges möjlighet till förlängning och större nyttjande.
- Risk för översvämning ska beaktas. Inga nya bostäder ska byggas inom områden som riskerar att översvämmas inom en 100-årsperiod.
- Trafiksäker passage skapas vid Noret.
- Trafiksäker avfartsfil skapas vid Nimatopaal.
- Trafiksäkra gång- och cykelvägar skapas till skolorna.
- Snöån utvecklas som centrum för rekreation och friluftsliv (utanför planområdet).

Fördjupning Jämsa.

Fördjupning Järna. Restriktioner

NÅS

Beskrivning

Det Fördjupningsområdet är beläget i det flacka jordbrukslandskapet vid Västerdalälven i östra delen av kommunen. och omfattar byarna Malmsta, Heden, Tyna, Skansbacken och Haga väster om älven samt Överborg, Mellanborg, Nederborg, Sveden, Finnön och Hjulbäck på östra sidan.

Nåsbygden har många höga kvaliteter och det finns följaktligen många intressen med markanspråk. På västra sidan ligger den äldre bebyggelsen utmed landsvägen, samt samlad på Skansbacken. Vid älvbron ligger nyare bebyggelse på ömse sidor av älven. Öster om älven ligger den äldre bebyggelsen i tydligt avgränsade byklungor i jordbruksmarken.

Den största enskilda arbetsplatsen är Rehabhem (Carema AB).

Bostäderna består nästan enbart av småhus, några få flerfamiljshus finns kring Medborgarhuset samt i Nederborg.

Den kommunala servicen består av Nederborgs skola (årskurs F-2), förskola, fritidshem, hemtjänst samt reningsverk. Landstingets service utgörs av distriktssköterskemottagning. Nås kyrka med kyrkogård ligger nära älven, öster om bron, och dominerar landskapsbilden i det flacka jordbrukslandskapet.

Den kommersiella servicen utgörs av livsmedelsbutik väster om älven samt matservering och bensinstation med livsmedelsförsäljning på östra sedan. I Skansbackens norra del ligger Skansbackens pensionat.

För fritids- och friluftsvksamheter finns fotbollsplan, utomhusbad, Storängets camping och motionsspår väster om Skansbacken. Asphagen är lokalt strövområde. Bygdens hembygdsgård, Lisskvarngården, är en välhållen kringbygd gård som är byggnadsminne. Vid Storänget spelas sommarteatern Ingmarsspelen till minne av de Nåsbor som utvandrade till Jerusalem. Skjutbana finns vid Skansbacken.

Stora delar av Nås är av kulturhistoriskt riksintresse. Dessutom är Skansbacken medtagen i kommunens kulturmiljöinventering som by av stort värde.

Västerdalälvens älvlandskap är av riksintresse för naturvård och friluftsliv och omfattas av skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Vid Storänget finns reningsverk med en skyddszon 300 m för bebyggelse.

Riksväg 71 slingrar sig fram genom bebyggelsen i Nederborg - Sveden - Hjulbäck och utgör stor olycksrisk. Trafikverket avser att ge vägen ett delvis nytt läge. På kartan har en alternativ sträckning skisserats.

Järnväghållplats för Västerdalsbanan ligger i Nederborg.

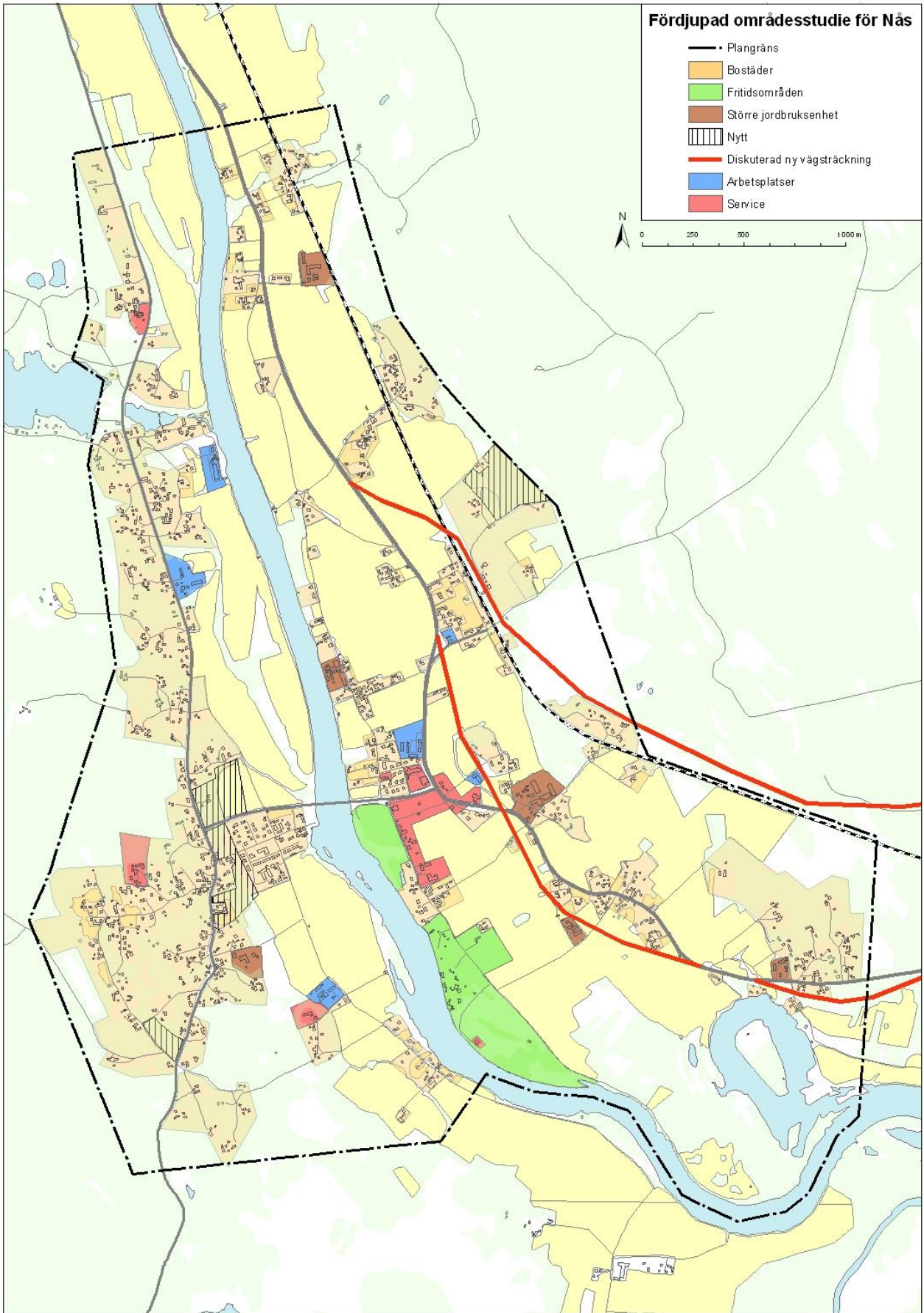
De låglänta delarna kring älven ligger inom riskzon för översvämning. Ett flertal fastigheter ligger inom riskområde. Kommunen har höjd beredskap vid översvänningsrisk.

Vissa partier utmed älven är även utsatta för ras- och skredrisk.

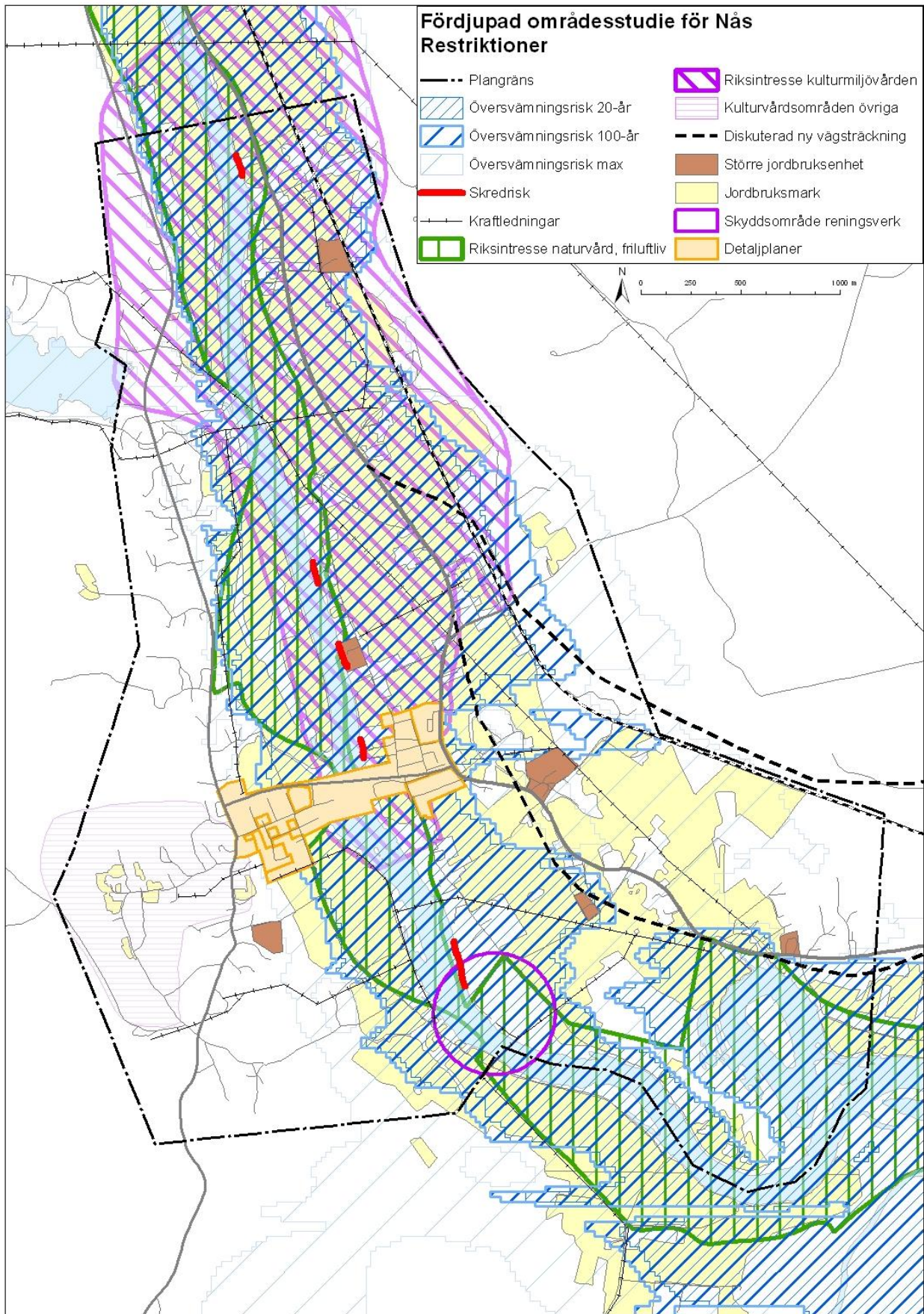
Markanvändning

- Nås utvecklas som arbets-, service- och bostadsort.
- Riksintressena prioriteras.
- Det storslagna öppna landskapet med sin blandning av bostäder och jordbruksmark ska bevaras.
- Jordbrukets näringspåverkan på sjöar och älven bör uppmärksammas.
- Brukningsvärd jordbruksmark ska inte bebyggas. Mindre områden kan dock tas i anspråk för bostäder, service eller industrier för att öka tätheten i det centrala området.
- Risk för översvämning ska beaktas. Inga nya bostäder ska byggas inom områden som riskerar att översvämmas inom en 100-årsperiod.

- Nya bebyggelseområden (bostäder, arbetsplatser, service m. m) ska föregås av detaljplanering.
- Enstaka kompletteringar och förtätningar lämplighetsprövas utan detaljplan.
- Nya bostäder placeras sydväst om Medborgarhuset (inom detaljplan), i Skansbacken samt längs vägen mot Snöborg.
- Förtätningar av bostadsområden ska underlättas så att befintliga vägar och ledningar kan nyttjas.
- Ingen ny bebyggelse tillåts i omedelbar närhet till aktiva jordbruk.
- Ny bebyggelse skall utformas med hänsyn till platsens kulturhistoriska värden och särskild hänsyn skall tas inom riksintresseområdet och i den utpekade byn Skansbacken.
- Nya arbetsplatser mellan gamla och nya riksväg 71.
- Trafikverket tar fram arbetsplan för riksväg 71 genom Nås.
- Trafiksäkra gång- och cykelvägar till skolan skapas.

Fördjupning Nås.

Fördjupning Nås. Restriktioner.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

INLEDNING

En översiktsplan ska alltid innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Denna ska gå igenom den miljöpåverkan som planen kan förväntas medföra om den genomförs.

Översiktsplanens syfte och viktigaste innehåll

Översiktsplanen är ett samlat beslutsunderlag, som belyser allmänna intressen och kommunens miljösituation. Den är också ett handlingsprogram, som visar vad kommuninnevånarna kan vänta sig i framtiden. Översiktsplanen är vägledande för kommande beslut. Planen syftar till att utveckla både tätorter och landsbygd med avseende på boende, industri, handel, trafiksäkerhet, miljö m.m. För att uppnå detta redovisar planen bland annat följande:

1. För kommunens fyra tätorter redovisas principer för lokalisering av tillkommande bostäder och arbetsplatser m.m.
2. Planen redovisar landsbygdsutvecklingsområden för framtida fritidshus bostäder med strandnära lägen.
3. För riksväg 71 redovisas alternativa nya vägsträckningar mellan Gruckå- Vansbro, Vansbro-Järna, förbi Snöåby och förbi Nås. För riksväg 26 redovisar ny sträckning förbi Saltvik.
4. Planen redovisar flera ställningstaganden i syfte att förbättra miljö.

Dessa områden är också de som kan tänkas få påverkan på miljön.

Nollalternativet

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla ett så kallat nollalternativ. Nollalternativet ska spegla en trolig utveckling om det aktuella planförslaget inte genomförs och bedöms få följande konsekvenser:

1. Etablering av nya bostäder sker endast i anslutning till befintliga planområden.
2. Strandnära bebyggelse i större omfattning kommer inte till stånd.
3. Etablering av nya verksamheter (industri/handel) sker endast i anslutning till befintliga planområden för industri/handel.
4. Ingen ny sträckning av Västerdalsvägen och Inlandsvägen.
5. De flesta ställningstagandena med syfte att förbättra miljön kvarstår.

RELEVANTA MILJÖKVALITETSMÅL

Riksdagen har antagit 16 nationella miljömål. De reviderade miljömålen för Dalarnas län antogs av Länsstyrelsens styrelse i april 2007.

Av de nationella miljömålen bedöms översiktsplanen påverka följande:

1. Begränsad miljöpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap

15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt och djurliv

Nedan redovisas vilken påverkan översiktsplanen och nollalternativet har på relevanta miljömål samt förslag till förebyggande åtgärder.

1. Begränsad klimatpåverkan

Förslaget till översiktsplan anger för Vansbro tätort utbyggnad av bostadsbebyggelse i huvudsak i områden som ska anslutas till biobaserad fjärrvärme, vilket minskar beroendet av fossila bränslen.

Översiktsplanen anger viljeinriktningen att utveckla boende på landsbygden, dock främst i kollektivtrafikhöga lägen. Detta innebär ett ökat bilberoende medan uppvärmningen i en relativt stor omfattning bedöms kunna ske biobaserat. Boendeformen kan dock skapa förutsättningar för bibehållen service i de mindre tätorterna med minskat transportbehov som följd.

Kommunens ställningstagande ”att arbeta för höjd standard på Västerdalsbanan” kan skapa förutsättningar för ett ökat kollektivt resande.

Kommunens positiva inställning till vindkraft kan innebära att ett antal vindkraftverk byggts i kommunens södra och sydvästra delar. Detta kan i ringa omfattning bidra till begränsad miljöpåverkan.

Det ökade intresset för installationen av värmepumpar bidrar till att begränsa miljöpåverkan.

Energi- och klimatplanen syftar till att motverka och mildra klimatpåverkan.

Nollalternativet redovisar ingen utbyggnad av bostäder på landsbygden. I tätorterna tillkommer bostadsbebyggelse endast inom redan detaljplanelagda områden. Biobaserad fjärrvärme tillkommer i huvudsak i samma omfattning som översiktsplanen. Installationen av värmepumpar har samma omfattning som översiktsplanen.

Sammanfattande bedömning

Den största andelen av tillkommande bebyggelse i Vansbro torde tillkomma inom områden med möjlighet till fjärrvärme baserad på biobränsle. Detta begränsar klimatpåverkan mer än tillkommande, strandnära landsbygdsbebyggelse. Tillsammans med kommunens övriga ställningstaganden bör klimatpåverkan minska trots ökat transportarbete med bil. Effekten av det allt dyrare bensinpriset och tillgången på alternativa drivmedel gör bedömningen av bilpendlingens fortsatta klimatpåverkan svårbedömd.

Nollalternativet bedöms ge oförändrad eller minskad miljöpåverkan. Mindre landsbygdsbebyggelse ger dock sämre förutsättningar för service i de mindre orterna.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

1. I exploateringsavtal ställa krav på exploatörer i Vansbro att ansluta ny bebyggelse till det utbyggda fjärrvärmenätet.
2. Vid exploateringsavtal ställa extra höga krav på isolering och där fjärrvärmeanslutning inte är möjlig verka för enskilda energilösningar med minsta möjliga miljöpåverkan.
3. Vid upphandling av kommunal kollektivtrafik se till att krav ställs på att fordon används som drivs med annat än fossila bränslen.

2. Frisk luft

Översiktsplanen redovisar delvis nya sträckningar av riksvägarna 71 och 26. Dessa innebär att trafikbelastningen i berörda byar minskar till förmån för bland annat luftkvalitén.

Översiktsplanens ställningstagande beträffande fjärrvärme är positivt för målet, i synnerhet då den ersätter eldningsmedel med fossila bränslen och enskild vedeldning med icke miljöcertifierade pannor.

Ökat boende på landsbygden med ökad bilpendling som följd, påverkar målet negativt. Dock kan ökat boende på landsbygden ge förutsättningar för fortsatt service, vilket kan påverka målet positivt.

Översiktsplanens ställningstagande för ett ökat kollektivt resande påverkar målet positivt.

Nollalternativet innebär inga nya vägsträckningar. Detta betyder att luften i berörda byar kommer att försämrans.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens förslag till nya vägar påverkar målet positivt, medan ökad byggnation både i tätorter och på landsbygd kan påverka målet negativt i det fall uppvärmningen inte sker med största möjliga miljöhänsyn. Den sammanvägda bedömningen torde dock vara att planen ger en positiv påverkan på målet.

Nollalternativet försämrar luften i byarna längs Västerdalsvägen.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Samma som för målet 1. Begränsad klimatpåverkan samt att se till att de i planen redovisade nya vägarna snarast möjligt kommer till stånd.

3. Bara naturlig försurning

Samma bedömning och hur kommunen kan påverka utvecklingen som i målet 2. Frisk luft.

4. Giftfri miljö

Översiktsplanen redovisar ställningstagandena ”att verka för att kemikalieanvändningen minimeras inom jord- och skogsbruk”, ”att ge hushåll och näringsliv fortsatt bra information om möjligheterna till återanvändning, återvinning och energiutvinning” och ”att vid all planläggning och planändring analysera riskerna med förorenade markområden”.

Nollalternativet innehåller inga åtgärder i avsikt att minska giftbelastningen på miljön.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens ställningstaganden innebär en positiv påverkan på målet.

Nollalternativet innebär oförändrad belastning.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Genom fortlöpande information till näringsliv och hushåll beträffande kemikaliehantering och avfallsåtervinning skapas förutsättningar för att minska gifttillförseln till miljön.

Kommunen kan vid produktion av kommunala anläggningar och tjänster se till att de miljövänligaste materialen och produkterna användes.

Genom att vid upphandling av livsmedel ställa krav på ekologiskt odlade produkter minskar gifttillförseln.

6. Säker strålmiljö

Översiktsplanen redovisar ställningstagandena att ”sträva efter att utforma eller förlägga nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfälten begränsas”,

”undvik att placera nya bostäder, skolor och daghem etc. nära befintliga el-anläggningar som ger förhöjda magnetfält, om det finns alternativa placeringar”.

Nya högspänningsledningar som byggs på grund av vindkraftsutbyggnad kan innebära en strålningsproblematik.

Nollalternativet innehåller inga ställningstaganden för en säkrare strålmiljö.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens ställningstaganden bidrar positivt till måluppfyllelsen.

Nollalternativet innebär oförändrad eller sämre strålmiljö.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

En tydlig redovisning av kommunens ställningstagande i samband med ansökan om koncession, bygglöv m.m. kan bidra till måluppfyllelsen.

7. Ingen övergödning

Översiktsplanen förutsätter byggnation både i tätorterna och på landsbygden. All byggnation för boende skapar avloppsvatten, vilket trots långt gående rening ger övergödning.

Att ersätta traditionella fordonsbränslen med biogas eller el motverkar övergödningen genom minskade utsläpp av kväveoxider.

Biprodukter från biogastillverkning som används som gödsel medför ofta en effektivare gödsling med mindre läckage av näringsämnen till omgivningen.

Nollalternativet innebär en i huvudsak oförändrad situation beträffande övergödning.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen ger en viss negativ påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet ger ingen förändring.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Vid tillkommande byggnation på landsbygden, enskild eller i grupp, se till att avloppsanläggningarna får högsta möjliga standard. Se till att befintliga avloppsanläggningar uppfyller godtagbar standard.

8. Levande sjöar och vattendrag

Översiktsplanens ställningstagande att tillåta viss ny bebyggelse vid vissa sjöar inom s.k. landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen kan, om inte tillräckligt stränga krav ställs, ge ett negativt bidrag till måluppfyllelsen.

Nollalternativet redovisar inga åtgärder till förmån för ”Levande sjöar och vattendrag”. Utbyggnad av bostäder och verksamheter inom befintliga detaljplaneområden utan behandling av dagvattnet bedöms ge en negativ påverkan på miljömålet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen ger en neutral påverkan på måluppfyllelsen.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Genom att vid bygglövgivning på landsbygden ställa krav på bästa, rimliga lösningar på avloppshanteringen. Hänsyn ska tas till olika vattens olika känslighet att ta emot olika ämnen.

9. Grundvatten av god kvalitet

Enligt översiktsplanen får vattenförande grusåsar inte bebyggas.

Sammanfattande bedömning

Kommunens ställningstagande stärker skyddet av grundvattnet.

11. Myllrande våtmarker

Översiktsplanen redovisar endast ett konkret ställningstagande beträffande myllrande våtmarker nämligen ” dessa områden ska värnas och skyddas från exploatering”.

Nollalternativet är neutralt i förhållande till målet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens ställningstaganden bidrar positivt till måluppfyllelsen. Nollalternativet är neutralt.

Vad kan kommunen göra?

Våtmarker kan värnas och skyddas från exploatering.

12. Levande skogar

Översiktsplanen tar i anspråk skogsmark dels för exploatering av bostäder och verksamheter dels för nya vägar.

Kommunens restriktiva inställning till ny bebyggelse inom skogsområden och att kommunen ska ta fram en skogsvårdsplan för sina egna skogar är exempel på ställningstaganden som bidrar till levande skogar.

En utbyggnad av vindkraft kan leda till förändringar av skogsområden då nya vägar och kraftledningar måste byggas.

Nollalternativet innehåller också ianspråktagande av skogsmark för exploatering av bostäder och verksamheter, dock i mindre omfattning. Utbyggnaden av nya vägar har mindre omfattning i nollalternativet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen tar i anspråk mer skogsmark än nollalternativet. De i översiktsplanen redovisade ställningstagandena syftar dock till att stärka måluppfyllelsen.

Nollalternativet påverkar målet i mindre omfattning.

Vad kan kommunen göra?

Kommunen kan avsätta kommunala naturreservat.

13. Ett rikt odlingslandskap

Enligt Dalarnas precisering av miljömålet ska arealen brukad och hävdad jordbruksmark inte minska jämfört med år 2000. Jordbruksmarken ska skyddas i största möjliga utsträckning mot förändrat markutnyttjande Dessutom säger man att odlingslandskapets värde ska bevaras eller utvecklas för landskapsbild, friluftsliv, turism och andra sociala värden.

Översiktsplanens ställningstaganden att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk syftar till att stärka odlingslandskapet. Man framhäver även betydelsen av att åker- och ängslandskapet hålls öppet.

Översiktsplanens vägsträckningar berör i viss uträkning odlingslandskapet. Dock kan byggnation på landsbygden och s.k. hästgårdar ge positiva effekter på odlingslandskapet.

Nollalternativet påverkar inte odlingslandskapet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen bidrar till att stärka målet. Nollalternativet påverkar inte målet.

15. God bebyggd miljö

Översiktsplanen redovisar attraktiva områden för framtida bostäder, inte minst de områden som har strandnära lägen. De redovisade framtida vägsträckningarna bidrar i de flesta fall till att förbättra boendemiljöerna. Översiktsplanen innehåller flera ställningstaganden med syfte att skapa god bebyggd miljö. Man ser natur- och kulturmiljöer som en tillgång vid planering av områden för bostadsändamål. Vidare stärker ställningstagandena i översiktsplanen även de mindre orterna, vilket kan skapa förutsättningar för bibehållen eller utökad service.

Nollalternativet innehåller endast i mindre omfattning framtida vägsträckningar som förbättrar boendemiljöerna. Nollalternativet innehåller inga områden med strandnära lägen. Nollalternativet skapar små förutsättningar för utveckling av service i de mindre orterna.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen bidrar i stor omfattning till målet. Nollalternativet innebär oförändrade boendemiljöer och försämrade trafikmiljöer för byarna längs Västerdalsvägen.

16. Ett rikt växt- och djurliv

Översiktsplanens ställningstagande att prioritera naturvård och friluftsliv i värdefulla områden och att man är positiv till reservatsbildningar bidrar till måluppfyllelsen. Planens målsättning om byggnation på landsbygden, i synnerhet i strandnära lägen, kan påverka måluppfyllelsen negativt.

Utbyggnad av vindkraft kan påverka växt och djurliv, i synnerhet fågellivet, på ett oacceptabelt sätt om inte lämplig hänsyn tas.

Nollalternativet innebär begränsad byggnation på landsbygden och liten negativ påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet saknar dock ställningstaganden för att stärka skyddet.

Sammanfattande bedömning

Båda alternativen påverkar växt- och djurliv negativt, översiktsplanen i något större omfattning än nollalternativet.

Förebyggande åtgärder

Byggande på landsbygden anpassas till viktiga naturvärden inom området.

SOCIALA OCH EKONOMISKA KONSEKVENSER

Nedan redovisas en sammanfattning av de sociala och ekonomiska konsekvenserna.

Sociala konsekvenser

Översiktsplanen ger en bild av en positiv utveckling. Samhället innehåller en jämnare befolkningssammansättning och barn och ungdomar bidrar till en optimistisk framtidstro. En del av inflyttningen består av unga människor som flyttar hem igen efter avslutad utbildning. Detta sker ofta i samband med att man själv bildat familj. En annan grupp är nya invånare som ser möjligheter till ökad livskvalitet i Vansbro kommun. Alla bidrar till en ökad energi i samhället.

Nollalternativet ger en bild av ett stagnerande samhälle med en åldrande befolkning. Det är svårt att hitta några positiva sociala konsekvenser i denna utveckling (eller brist på utveckling).

Ekonomiska konsekvenser

En god samhällsekonomi är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Viktigt för en god samhällsekonomi är aspekter som en hög sysselsättning, regional balans, rättvis och jämn fördelning av levnadsstandarden och ekonomisk tillväxt.

Översiktsplanen ger en bild av ekonomisk utveckling där investeringar från stat, kommun, näringsliv och enskilda ger goda förutsättningar för ekonomisk utveckling och välfärd.

Ytterligare markområden avsätts för verksamhetsområden. Förbättrandet av kommunikationerna kommer att förbättra möjligheten för ett positivt näringslivsklimat. Genom tillgång på mark och lokaler i goda kommunikationslägen, tillgång på attraktivt boende och däribland tillgång på god service i form av förskola, skola, vård kan näringslivet i kommunen utvecklas positivt.

Nollalternativet ger en bild av stagnation också ur ekonomisk synpunkt. Investeringar uteblir och det saknas ekonomiskt underlag för att skapa och bibehålla välfärd.

BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Enligt 6 kap miljöbalken ska en beskrivning göras av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.

Den enda betydande miljöpåverkan som översiktsplanen medför torde hänga samman med en eventuell en ny sträckning av riksväg 71 mellan Vansbro och Järna samt förbi Nås. Vägen kommer delvis att byggas på värdefull åkermark och enskilda fastigheter kommer att få en sämre boendemiljö. Å andra sidan innebär vägomdragningarna ökad säkerhet och bättre miljö för alla de längs den nuvarande vägsträckningen.

UNDERLAG

GENERELLT

Föreskrifter och allmänna råd om undanröjande av enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde. Boverket. 2003.

Länsstyrelsens RUM-material (regionalt underlagsmaterial).

Statistik från SCB.

Strategiska utmaningar – En vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling. Regeringens skrivelse 2005/06: 126.

LÄNET, REGIONEN

Dalarnas jämställdhetsstrategi 2005-2009. Länsstyrelsen. 2004.

Dalarnas landsbygdsprogram 2006-2012. Länsstyrelsen. 2006.

Dalarnas miljömål 2007-2010. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. 2007.

Dalarnas Regionala Serviceprogram) 2010-2013. Länsstyrelsen. 2010.

Dalastrategin – med förenade krafter mot 2016. Region Dalarna. 2006.

Det bärkraftiga Dalarna – Handlingsprogram för näringslivsutveckling. Region Dalarna. 2008.

Det bärkraftiga Dalarna – vidareutveckling av Dalastrategins vägval – underlag till handlingsprogram. Region Dalarna. 2008.

Detaljhandeln i Dalarna – drivkrafter och effekter. Länsstyrelsen. 2002.

EnergiIntelligent Dalarna. Länsstyrelsen. 2006.

Fakta om Dalarnas län. Region Dalarna. 2009.

Främja hälsa – en nyckel till hållbar utveckling. Landstinget Dalarna. 2010.

Fördjupat underlag till Dalastrategin. Region Dalarna. 2006.

Klimat- och energistrategi för Dalarna. Länsstyrelsen. 2008.

Kvinnor och män i Dalarna. Region Dalarna. 2008.

Landsbygdsprogram för Sverige år 2007-2013. Genomförandestrategi för Dalarna. Version 2. Länsstyrelsen. 2007.

Lika – en checklista för jämställd planering. Länsstyrelsen. 2001.

Program för uppföljning av Dalarnas miljömål 2009-2011. Länsstyrelsen. 2009.

Region Dalarnas livsmiljöenkät 2008–2009. Region Dalarna. 2009.

Regional systemanalys Dalarna. Region Dalarna. 2008.

Regionalt tillväxtprogram för Dalarna 2004-2007. Region Dalarna. 2003.

KOMMUNEN

Avfallsplan Vansbro kommun. Vansbro kommun. 2006.

Energi- och klimatplan 2010-2020. Malung-Sälens och Vansbro kommuner. 2010.

Integrationspolitisk policy för Vansbro kommun. 2008.

Miljövårdsprogram för Vansbro kommun. 1991.

Kommunfakta 2006. Vansbro kommun. Region Dalarna.

Kulturmiljöer i Vansbro kommun. 2005.

Kvalitets- och kostnadsjämförelse kring kommunens information, tillgänglighet, dialog och delaktighet. Kvalitetsnätverk Bergslagen. 2007.

Markradonutredning för Vansbro kommun.

Miljövårdsprogram. 1991.

Skolplan för Vansbro kommun 2008 - 2012 Vansbro kommun. 2007.

Strategisk plan 2010-2012. Kommunfullmäktige. 2009.

Sveriges Geologiska AB. 1988.

BEBYGGELSE

Bygga på landsbygden och i Byar. Byggnadsnämnderna i norra och västra Dalarna. 2002.

NATURVÄRDEN

Dalarnas urskogar. Länsstyrelsen. 1997.
Myrskyddsplanen för Sverige. Naturvårdsverket. 2007.
Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Naturvårdsverket. 1996.
Natura 2000 i Sverige. Handbok. Naturvårdsverket. 2003
Naturvårdsprogram för Kopparbergs län. Länsstyrelsen. 1988.
Naturvärdesinventering. Skogsvårdsstyrelsen 2003 (fortlöpande).
Nyckelbiotopsinventering. Skogsvårdsstyrelsen 2003 (fortlöpande).
Riksintressen för naturvård och friluftsliv. Handbok med allmänna råd. Naturvårdsverket. 2005.
Strategi för formellt skydd av skog i Dalarna. Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. 2006.
Våtmarker i Kopparbergs län. Länsstyrelsen. 1990.
Värdefulla odlingslandskap i Dalarna. Länsstyrelsen. 1994.
Ängar och betesmarker i Dalarna – inventering 2002-2004. Länsstyrelsen.

KULTURMILJÖ

Kulturmiljöer i Vansbro kommun. Dalarnas museum. 2005.

KOMMUNIKATIONER

Dalarnas framtida kollektivtrafik – Den goda resan i Dalarna. Region Dalarna.
Infrastruktur i Västerdalarna – Handlingsprogram för berörda kommuner, Borlänge, Gagnef, Vansbro, Malung. 2000.
Järnvägen i samhällsplaneringen. Banverket. 2009
Länsplan för regional transportinfrastruktur för Dalarnas län 2010-2021. Region Dalarna. 2010.
Länstransportplan för Dalarna 2010-2021. Region Dalarna.
Rv 71 – Västerdals-/Sälenvägen, Borlänge – Sälen – norska rv 25, ett samarbetsprojekt mellan Borlänge, Gagnef, Vansbro, Malung. 2000.
Strategi för miljöanpassade transporter i Dalarna. Region Dalarna. 2009.
Sälenbanan, Borlänge – Malung – Sälen, ett samarbetsprojekt mellan Borlänge, Gagnef, Vansbro, Malung. 2000.
Sälenbanan, uppdatering av utredning. SWECO. 2002.
Tågpendling i Dalarna – Förutsättningar och förslag till trafikupplägg. TFK (Transportforskningsgruppen i Borlänge) på uppdrag av Region Dalarna. 2008.

FÖRSÖRJNINGSSYSTEM

EnergiIntelligent Dalarna, program för regional samverkan. Länsstyrelsen. 2006.
Kartläggning av vindpotentialen i Sverige. Hans Bergström, Uppsala Universitet, på uppdrag av Energimyndigheten. 2007.
Redovisning av planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftsanläggningar. Länsstyrelsen. 2006.
Vindkraftplanering. Länsstyrelsen. 2007.
Vindområden i Dalarnas län - redovisning inför Energimyndighetens ställningstagande om riksområden för vindkraft 2007. Länsstyrelsen. 2007.

FRILUFTSLIV OCH REKREATION

Bostadsnära natur inspiration & vägledning. Boverket. 2007.
Vandringsleder i Vansbro kommun. Karta framtagen av Vansbro kommun. 2006.

NATURRESURSER

Inventering av grus och krossberg i Vansbro och Malungs kommuner. Länsstyrelsen. 1993.
Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2008. Länsstyrelsen. 2009.
Vattenvårdsplan för Dalälvens avrinningsområden. Länsstyrelsen. 2009.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält. Strålsäkerhetsmyndigheten. 2008:18.
BRÅD, Buller från vägtrafik. Naturvårdsverket. 1991.
Buller i planeringen. Boverket. 2008.
Buller och vibrationer från spårburen linjetrafik - Riktlinjer och tillämpning. Banverket. 2002.
Farligt gods på vägnätet – underlag för samhällsplanering. Räddningsverket och Vägverket. 1998.
Flygbuller i planeringen. Boverket 2009.
Förorenad mark i Dalarna län, en branschvis inventering av områden där det finns risk för att marken är förorenad. Länsstyrelsen. 1999.
Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Länsstyrelsen. 2003.
Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Massa- och pappersindustri, träimpregnering och sågverk. Länsstyrelsen. 2003.
Inventering av förorenade områden i Dalarnas län - Metallverk, metallgjutier och ytbehandling av metall. Länsstyrelsen. 2007.
Inventering av förorenade områden i Dalarna län – Nedlagda kommunala deponier. Länsstyrelsen. 2008.
Inventering av förorenade områden i Dalarnas län - Verkstadsindustri. Länsstyrelsen. 2008.
Inventering av skjutbanor i Kopparbergs län. Länsstyrelsen. 1982.
Luftkvalitet i Dalarnas större tätorter perioden 2001-2006. Länsstyrelsen. 2007.
Magnetfält och hälsorisker. Strålsäkerhetsmyndigheten. 2009.
Markanvändningen i järnvägens närhet. Banverket. 2004.
Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från motorsportbanor, halkövningsbanor och banor för provning av motordrivna fordon. 2004.
Naturvårdsverket allmänna råd om buller från skjutbanor. 2005
Naturvårdsverkets allmänna råd om riktvärden för flygtrafikbuller och om tillståndsprövning av flygplatser. 2008.
Pappersindustrin i Dalarna – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark Länsstyrelsen. 2000.
Regional risk- och sårbarhetsanalys 2006. Länsstyrelsen 2007.
Riktlinjer för externt industribuller. Naturvårdsverket. 1978.
Riktvärden för trafikbuller i andra miljöer än för boende, vård och undervisning, redovisning av regeringsuppdrag.
Säkra järnvägstransporter av farligt gods. Trafikverket. 2007.
Översiktlig kartering av översvämningsrisker längs Västerdalälven. SMHI. 1998
Översiktlig översvämningskartering längs Dalälven. SMHI och Räddningsverket. 1998.
Översvämningskydd i Västerdalälven. Jordbruksdepartementet. 1976.
Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält. 2008.

MILJÖKONSEKVENSER

Planer som styrmedel för att minska samhällets klimatpåverkan. Boverket. 2010.
Program för regional uppföljning av miljömål och åtgärder i Dalarna 2004-2006. Länsstyrelsen. 2004.